

Ung i Sollentuna

– drive-in-fotboll, ett lokalt utvecklingsprojekt

Lisbeth Eriksson & Hanna Nylander

Forskningsrapport 2014:3

Lisbeth Eriksson & Hanna Nylander

Ung i Sollentuna

– drive-in-fotboll, ett lokalt utvecklingsprojekt

Forskningsrapport 2014:3

FoU-Nordväst är en forsknings- och utvecklingsenhet för socialtjänstens individ- och familjeomsorg samt omsorg för personer med psykiska funktionsnedsättningar. FoU-Nordväst ägs av åtta kommuner i nordvästra Stockholms län: Ekerö, Järfälla, Sigtuna, Sollentuna, Solna stad, Sundbybergs stad, Upplands-Bro och Upplands Väsby.

För ytterligare information: www.fou-nordvast.se

©Alla rättigheter förbehållna FoU-Nordväst samt författaren

Grafiskform (omslag): FoU-Nordväst

Tryck: Namn på tryckeriet, ort, årtal

ISBN: 978-91-89681-28-6

ISSN: 1651-7830

Innehållsförteckning

Bakgrund	8
Den lokala kontexten: Sollentuna	9
Drive-in-fotbollens historia	12
Problem och vinster med Drive-in-fotbollen – erfarenheter från andra områden	14
Några röster om projekten i Alby och Ärvinge	15
Statistik från tidigare spontanidrott	17
Drive-in-fotbollen i Sollentuna – bakgrund och mål	18
Projektets organisation och ledare	19
FoU-Nordvästs uppdrag	22
Studiens frågeställningar	23
Metod	23
Arbetsgång	25
Teoretiska perspektiv	29
Socialpedagogik	29
Gemenskaper	30
Tre socialpedagogiska modeller	33
Socialpedagogik i denna studie	35
Lokalt utvecklingsarbete	37
Metoder i ett lokalt utvecklingsarbete	37
Vad kännetecknar ett lokalt utvecklingsarbete?	40
Lokalt utvecklingsarbete i denna studie	41
Resultat	44
Hösten 2013 (vid projektets början) – situationen i Sollentuna	44
De professionellas upplevelser	44
Platschefens och en ledares upplevelser	47
Deltagarnas upplevelser	49
Hösten 2013 (vid projektets början) – Drive-in-fotbollen	55

De professionellas upplevelser	55
Platschefens och en ledares upplevelser	55
Deltagarnas upplevelser	56
Observationer drive-in-fotboll	65
Våren 2014 (vid projektets slut) - situationen i Sollentuna	66
De professionellas upplevelser	66
Satelliten.	67
Deltagarnas upplevelser	67
Våren 2014 (vid projektets slut) – Drive-in-fotbollen	72
De professionellas upplevelser	72
Platschefens upplevelser	74
Deltagarnas upplevelser	81
Löpande ledarutvärderingar	86
Statistik	88
Sammanfattning	93
Analys - ett socialpedagogiskt perspektiv på ett lokalt utvecklingsarbete	96
Projektets förutsättningar	96
Projektets process och resultat – måluppfyllelse	100
Projektets process och resultat - engagemang, legitimitet och samverkan	104
Slutsatser	107
Projektets ramar	107
Projektets inre organisation och form	108
Ungdomsaktivitetens innehåll och form	112
Referenser	113

Förord

FoU-nordväst fick sommaren 2013 i uppdrag av Sollentuna kommun att utvärdera en ungdomssatsning, drive-in-fotboll, och samtidigt undersöka upplevelser av att vara ung i Sollentuna. Nu ett år senare är vi klara med vårt arbete. Resultatet redovisas i denna rapport. Resultatbeskrivningen återspeglar uppdragets två delar där rapporten inleds med situationen i Sollentuna. Därpå beskrivs resultatet av utvärderingen av själva projektet. I slutet återfinns en analys där vi prövar att väga samman resultaten från uppdragets två delar. Till vår hjälp har vi två teoretiska perspektiv; socialpedagogik och lokal utveckling. Rapporten avslutas med några praktiska råd.

I vårt arbete har vi följt projektet från dess start tills att det avslutades i april 2014. Det har varit ett roligt och givande arbete. Vi har intervjuat ett stort antal personer både deltagare, ledare och andra aktörer. Alla inblandade har varit välvilligt inställda till att låta sig intervjuas och vi har fått ta del av många berättelser. Vi vill på detta sätt tacka alla som tagit sin tid i anspråk och ställt upp.

Vi författare har arbetat med olika delar av detta uppdrag men står nu gemensamt ansvariga för den slutliga rapporten.

Vår förhoppning är denna rapport ska vara värdefull på olika sätt:

- genom att öka förståelsen för hur det är att vara ung (i Sollentuna)
- genom att öka kunskapen om hur olika lokala utvecklingsprojekt kan planeras och genomdrivas samt
- genom att belysa konceptet drive-in-fotboll.

FoU-Nordväst

Lisbeth Eriksson

Hanna Nylander

Bakgrund

Denna rapport är resultatet av ett uppdrag från Sollentuna kommun. Uppdraget har bestått av två delar. Den ena delen utgörs av en kartläggning av hur situationen för ungdomar i Sollentuna upplevs av olika aktörer och då inte minst ungdomar själva. Den andra delen är en utvärdering av projektet drive-in-fotboll i Sollentuna. När det gäller den första delen av uppdraget är det framförallt kultur- och fritidsförvaltningen som varit intresserade av att få ta del av ungdomars upplevelser av att vara ung i Sollentuna. Förvaltningen har velat ha ett underlag för vidare planering av sin verksamhet. När det gäller drive-in-fotbollen i Sollentuna har den i huvudsak fyra aktörer; Sollentuna kommun (Kultur- och fritidsförvaltningen), SVEAB¹, Sollentuna fotboll och Djurgårdsandan. Dessa aktörers engagemang återspeglar sig i den projektgrupp som finns tillsatt där representanter för de olika organisationerna eller föreningarna deltar. Samtliga organisationer bidrar också ekonomiskt till projektet med undantag för Sollentuna fotboll som bidrar med personella resurser genom att bl.a. ansvara för projektledningen. Empiriinsamlingen i form av intervjuer har varit gemensam för uppdragets två delar. Det innebär att vi ställt frågor både kring situationen i Sollentuna och kring drive-in-fotbollen vid samma intervjutillfälle. I rapporten skiljer vi dock på redovisningen av de två delarna.

Rapporten inleds med en bakgrund gällande Sollentuna och då främst utifrån ungdomars situation. Till detta knyter vi också en del tidigare forskningsresultat som försökt beskriva situationer i olika lokalsamhällen och främst då i förortsmiljöer. Detta följs av en beskrivning av drive-in-fotbollen. Historien bakom beskrivs samt erfarenheter från drive-in-fotbollsprojekt i andra delar av Stockholms län. Det inleds med en redovisning av drive-in-fotbollen som den framställs av ansvariga inom Djurgårdsandan. Där tas problem och vinster med modellen upp utifrån de andra pågående projekten i Stockholm. Dessutom presenteras verksamhet och erfarenheter i två specifika områden. Denna beskrivning bygger på intervjuer med aktiva i dessa områden. Denna empiriinsamling gjordes i projektets början och tanken var att resultatet skulle vara till hjälp när projektet i Sollentuna studerades. Vad var det som tidigare aktörer hade upplevt positivt och vilka var problemen? Resultatet av denna del av

¹ SVEAB står för Svenska Entreprenad i Mälardalen AB. SVEAB arbetar med anläggningsarbeten i järnvägsmiljö.

utvärderingen redovisas först. Efter detta redogörs för drive-in-projektet i Sollentuna, dess uppkomst och mål.

Den lokala kontexten: Sollentuna

Sollentuna kommun bildades 1971 och ligger i Stockholms län, norr om Stockholms stad. I slutet av 2013 fanns det 68 145 invånare i kommunen. Folkmängden ökar kontinuerligt från år till år.

Från Kommunfakta 2013 framgår att 81 % av alla i åldern 20 – 64 år förvärvsarbetade (riket totalt 77 %). I åldern 20 – 64 år var 4 % arbetssökande (riket totalt 7 %) och av dessa 4 % var endast en liten andel i åldern 20 – 24 år. Handel och utbildning är de näringsgrenar som har flest anställda i Sollentuna. De som bor i kommunen har oftast ett yrke inom vård och omsorgssektorn. På andra plats kommer säljare, inköpare, mäklare m.fl. Utbildningsnivån är hög i Sollentuna jämfört med riket totalt. I kommunen är det hela 51 % som har eftergymnasial utbildning medan det i riket totalt sett endast är 38 %. Sollentunaborna har också högre medelinkomst än övriga riket. Andelen utrikesfödda är 21 % i Sollentuna medan motsvarande siffra i riket är 15 %. Av alla barn i Sollentuna i åldrarna 0 – 17 år har 29 % en eller två föräldrar som är födda utomlands.

Föreningen Tryggare Sverige gjorde under 2013 en trygghetsmätning i Sollentuna kommun. Mätperiod var 1 – 30 maj 2013. Det gjordes en enkätundersökning till 2700 slumpmässigt utvalda boende i kommunen i åldern 16 – 85 år. Den genomsnittliga svarsfrekvensen var 62 procent. Frågorna avsåg de boendes upplevelser och erfarenheter under de senaste åren d.v.s. maj 2012 till april 2013. I analysen har man arbetat med 33 variabler som tillsammans bildar ett trygghetsindex. Detta index kan sedan variera mellan 0, då finns det inga problem, och 6 då problemen bedöms som alarmerande. Den utskickade enkäten omfattar sex frågeområden; problem i bostadsområdet, problem med trafiksituationen, utsatthet för brott, allmän oro att utsättas för brott, trygghet samt polisens agerande. Sollentunas sammantagna index är 1,58. På sex av 33 variabler finns det höga problemnivåer. Dessa är:

- Problem med trafiken generellt (4)
- Få tycker att polisen bryr sig om lokala problem (4)
- Nedskräpning totalt problem i något avseende (3)
- Allmän oro att utsättas för bostadsinbrott (3)
- Avstått från att åka buss eller tåg (3)

Dessa problem har ett index på 3 eller 4 och det bedöms som problem som måste åtgärdas enligt föreningen Tryggare Sverige. Situationen i kommunens olika delar skiljer sig åt. Det område som upplevts som mest tryggt och mest brottsutsatt är Rotebro.

SCB² genomför vartannat år en medborgarundersökning och den senaste gjordes 2012. Av denna framgår att 58 % av invånarna i Sollentuna är nöjda med hur de blir bemötta av kommunens representanter samt med den kommunala tillgängligheten. Detta är en högre siffra än för landet i övrigt. Situationen för barn och unga i kommunerna är en annan indikator som mäts i medborgarundersökningen. Inom detta område beskrivs att 88,5 % av grundskolebarnen i Sollentuna uppnår målen i alla ämnen (2013) vilket var en liten förbättring jämfört med 2012. Andelen gymnasieelever med grundläggande behörighet till högskolan var 92,5% vilket är en högre siffra än för riket i övrigt. SWECO sammanfattar situationen i Sollentuna i en rapport på följande sätt:

I jämförelse med riket så presterar Sollentuna bättre än snittet på de flesta indikatorerna. Eleverna har exempelvis bättre skolresultat och i medborgarundersökningen svarar oftast en högre andel att de är nöjda med bland annat kommunens service och utbud. I några hänseenden är dock genomsnittet för riket bättre än nivån i Sollentuna. Exempelvis är antalet barn per årsarbetande förskolelärare färre, andelen barn i kulturskolan fler och brukarna i äldreomsorgen nöjdare i riket jämfört med Sollentuna kommun. (SWECO, 2014, sid 14).

Sammantaget kan vi säga att situationen i Sollentuna är bra jämfört med i många andra kommuner. Trots detta uppfattas situationen som alarmerande med jämna mellanrum. I perioder sker mycket skadegörelse och liknande brott vilket föranleder att olika aktörer träffas för att försöka göra något för att förbättra situationen. Dessa åtgärder eller insatser riktar sig främst till ungdomar. Det finns ett antal verksamheter i Sollentuna som specifikt arbetar med detta och gör det kontinuerligt. En av dem är brottsförebyggande enheten. Det arbete som bedrivs där har ungdomsbrottslighet som ett prioriterat område att arbeta preventivt mot. Detta kommer till uttryck genom ett flertal olika insatser. Bland annat drivs något som kallas för Tryggt och Snyggt som är trygghetsvandringar på kvällarna och som till stor del genomförs av föräldrar till ungdomar. Detta

² Statistiska centralbyråns (SCB) främsta uppgift är att förse kunder med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning.

arbete har pågått under tio år men med olika intensitet. Även andra typer av trygghetsvandringar genomförs som till exempel har som syfte att identifiera otrygga områden, bland annat i skolan. Ytterligare arbete som bedrivs är att genomföra trygghetsmätningar i Sollentuna för att kartlägga de behov som finns samt var och när man inte känner sig trygg (se ovan). Även de vaktbolag som sedan några år upphandlas i Sollentuna ska vara mer inriktade mot att skapa kontakt med ungdomar och arbeta extra mot denna grupp. Ett av de senare arbeten som bedrivits på brottsförebyggande enheten är att man skapat en informationsfilm om cannabis som riktar sig till föräldrar.

En annan verksamhet inom kommunen som arbetar riktad mot ungdomar är den förebyggande enheten. Av dess verksamhetsanalys framgår att: ”Förebyggande enheten svarar för att förebygga sociala problems förekomst och bidra till goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar i Sollentuna. Arbetet riktas till föräldrar, personal, och verksamheter som arbetar med barn och unga samt allmänt till kommunens invånare, mestadels genom generella och riktade insatser.” Denna enhet bedriver ett preventivt arbete riktad mot unga personer i Sollentuna och de samverkar med andra enheter som vänder sig till ungdomar och barn så som, fritidsgårdar, polis och skola. Detta är således inget direkt brottspreventivt arbete men då de arbetar mot barn och ungdomar som har eller riskerar att få sociala problem så kan det tänka sig att de arbetar mot den grupp som begår eller riskerar att begå brott.

Ungdomskonsulenterna är ytterligare en insats riktad direkt till ungdomar. Sedan 2012 finns ungdomskonsulenterna som ett permanent projekt i Sollentuna, de arbetar gentemot ungdomar med olika typ av problematik, bland annat mot ungdomar som har ett missbruk, har neuropsykiatriska diagnoser eller som har begått brott (Socialkontorets årsredovisning, 2012).

Detta är endast några exempel på det arbete som sker gentemot ungdomar i Sollentuna. De problem som då och då uppstår i form av kriminalitet, oro etc. sker företrädesvis i vissa delar av Sollentuna. I denna bemärkelse kan Sollentuna betraktas som segregerat och då i den förståelsen som den bostadspolitiska utredningen (1996) använder segregation, nämligen såsom en segregation som är socioekonomisk med rumslig åtskillnad mellan individer som tillhör olika social-, inkomst- och yrkesgrupper. Segregationen kan också vara etnisk (Molinari, 2006). I detta sammanhang beskrivs dessa områden som socialt utsatta områden och de boende där som marginaliserade eller som personer som lever i utanförskap (Olsson & Törnqvist, 2009). Denna bild påminner starkt om beskrivningen av

Förorten kom att ”symbolisera invandraren och främlingen. Förorten framstod som en hotfull och främmande plats befolkad av ociviliserade och socialt depraverade Andra” (Hammarén, 2005, sid 187). Dessa områden benämns också som svenskglea (Andersson, 2002). De ungdomar som bor i dessa områden tvingas att förhålla sig till den mediabild som finns av det område man bor i. I Sollentuna handlar det också i hög utsträckning om ”talet om” vissa områden i kommunen. Uttryckt annorlunda kan man säga att olika områdesdiskurser produceras (Öhlund, 2009). Det är dock ganska vanligt att det finns en samstämmighet kring vilka andrafierade metaberättelser, som Widigson (2013) uttrycker det, som existerar kring området. Ristalammis (1999) forskning exempelvis visar att de boende i Rosengård i Malmö skapar identiteter utifrån en extern negativ bild av området. Inte sällan leder det till ett försvar av området som sådant, vilket vi även kan se tendenser till i denna studie. Forskning visar att det uppstår en form av ”normalisering av ovanligheten” (Jahodi & Verme, 2008). Ungdomar, i tidigare forskning, lyfter fram positiva saker med sitt område såsom att det finns en fin gemenskap i området, att det finns möjlighet till spontanidrott samt att det är en trygghet i att känna ”alla” och också vara igenkänd. En möjlighet är att ungdomar i denna situation skapar platsbundna motståndsideiteter vilket innebär att identiteten är lokalt förankrad men också oppositionell mot det samhälle som finns utanför förorten (Molinari, 2006). Man kan uttrycka att det är fråga om platsbundna emotioner (Widigson, 2013). Dessa erfarenheter från andra forskningsprojekt kan vara viktiga att ha med i tolkningen av våra empiriska resultat. Även om Sollentunas delområden inte är att jämföra med större utsatta bostadsområden så återfinns delar av de ovan beskrivna processerna även här.

Drive-in-fotbollens historia

Drive-in-fotbollen är ett projekt som har sin hemvist inom den så kallade Djurgårdsandan vilket i sin tur kan beskrivas som Djurgården Fotbolls sociala verksamhet. Denna speglar Djurgårdens ”aktiva samhällsengagemang”. Djurgårdsandan är en del av Djurgårdens CSR-arbete (Corporate Social Responsibility) (Lundberg, 2013). CSR kan ses antingen som ett ”traditionellt marknadsföringsverktyg, som ett altruistiskt åtagande eller en kombination av de båda” (Lundberg, 2013, s 22). Det handlar om att företag tar ansvar på ett tydligare sätt för hur de påverkar samhället inom tre olika områden nämligen ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

Upprinnelsen till Djurgårdsandan är föreningens arbete med sina risksupporters. I mitten av 2000-talet uppfattades dessa supportrar som ett stort problem och Djurgården sökte lösningar för att komma tillrätta med problemet. Man ville försöka skapa en positiv supporterkultur. Flera olika projekt startades med finansieringsstöd från medlemmar i föreningen. En av dessa var drive-in-fotbollen. Ursprunget till tankarna bakom drive-in-fotbollen finns i Storbritannien och plockades upp av Djurgården i samband med ett antal möten i ett nätverk med flera europeiska idrottsföreningar. Drive-in-fotbollen startades av fotbollsklubben Charlton Athletic i London. Där var det polisen som fick pengar av myndigheterna för att arbeta förebyggande. De tog då kontakt med Charlton och så började man spela spontanfotboll på en parkeringsplats. Man tog dit dieselaggregat för att lysa upp spelplanen och vikbara mål. Poliserna deltog och lokala ledare engagerades. Charlton har nu hållit på med denna verksamhet i över 25 år. Vid kontakter med Charlton Athletic under 2005 väcktes idén att ”importera” dessa tankar till Djurgården. Föreningen inledde, enligt projektledaren för Djurgårdsandan, diskussioner med olika kommuner och stadsdelar i Stockholms län. Flera av dessa hade stora problem med skadegörelser och annan kriminalitet. Djurgårdsandan lovade att man genom att köra igång drive-in-fotbollen skulle kunna minska skadegörelsen radikalt. Diskussionerna ledde till att man 2006 på hösten startade drive-in-fotboll i Alby i Botkyrka kommun. Detta följdes senare under året med verksamhet i Spånga fotbollshall, senare i Ärvinge, Tenstahallen samt i Ungdomens Hus i Rinkeby. I Alby har Djurgårdsandan själva bekostat projektet medan det i övriga områden utgått kommunala bidrag.

Drive-in-fotbollen ser lite olika ut i olika områden. Grundkonceptet innebär att man hyr en inomhushall en eller två gånger per vecka (under helgen) i vilken spontanfotboll bedrivs. Lokala ledare driver verksamheten. Ledarna har utbildats i Djurgårdsandans värdegrund och principer. Dessa ledare avlönas för att driva fotbollen. Verksamheten är öppen för både flickor och pojkar och berör oftast individer i åldrarna 16 - 20 år. Inga deltagare registreras och verksamheten är gratis. Ett av syftena med verksamheten är att minska skadegörelse och liknande i närområdet. I vissa områden är polis, brandmän och exempelvis socialkontor inblandade och har en aktiv roll. Ibland finns näringslivet representerat exempelvis genom ekonomiskt stöd till verksamheten, i andra områden saknas näringslivets engagemang helt eller delvis.

Problem och vinster med Drive-in-fotbollen – erfarenheter från andra områden

Drive-in-fotbollen som nu pågått ett antal år i åtta områden i Stockholms län upplevs som mycket positiv men trots detta finns det utvecklingsområden, enligt representanter för Djurgårdsandan. Det är områden som projektledningen för drive-in-fotbollen och andra ständigt brottas med. Projektledaren ser tre huvudsakliga utvecklingsområden.

- *Samverkan med det vanliga idrottslivet.* Det vanliga idrottslivet kan i vissa situationer bli en konkurrent till drive-in-fotbollen. Det finns en stor brist på hallar i Stockholm. Denna brist är ett politiskt problem som får konsekvenser för de olika föreningar som ”slåss” om de halltider som finns. Drive-in-fotbollen vill ha en god relation till andra föreningar men Djurgårdsandan menar att det är bra att den finns då den utgör ett alternativ för de som inte vill delta i organiserad verksamhet. Ibland blir det ”tjafs” med andra föreningar kring saker som exempelvis städning av lokalerna.
- *Pengar* är ett problem, eller snarare bristen på pengar. Om drive-in-fotbollen hade mer resurser kunde man utöka verksamheten till fler kvällar per vecka. Idag är det en eller två kvällar per helg som är aktuellt.
- *Ett större kommunalt engagemang* efterlyses. Kommunerna agerar som om de köper en tjänst, vilken som helst. Det skulle vara önskvärt att de var mer engagerade. Det hade varit till stor nytta om kommunerna exempelvis kunde initierat utvärderingar av Drive-in-fotbollen. Kommunerna skulle också vunnit på om de kunnat visa vilka resultat verksamheterna givit.

Vinsterna beskrivs av projektledningen som många. De allra största kan dock uttryckas i termer av ”glädje, energi, kamratskap och gemenskap”. Projektledaren beskriver att varje gång han besöker en pågående verksamhet blir han glad. Deltagarna uttrycker en sådan glädje och energi. Det finns också berättelser om att ungdomarna väljer fotbollen istället för att vara ute och festa. Det finns också en förhoppning om att man ska kunna påverka ungdomarna vad gäller förhållningssätt och värderingar, något som man ej vet om det sker.

En annan stor vinst eller nytta med drive-in-projekten är att skadegörelsen minskat. I Alby har man via en rektor fått information om att innan projektet startades där fick skolan ungefär 40 fönsterrutor sönderslagna varje helg. Efter att projektet startat var skadegörelsen nere i att endast

omfatta mellan fem och tio rutor. Liknande upplevelser finns från flera av de områden där drive-in-fotbollen har verksamhet.

Några röster om projekten i Alby och Ärvinge

Intervjuer har gjorts med ledare från Alby och Ärvinge. De har en relativt samstämmig uppfattning om drive-in-fotbollen, dess ”effekter” och utvecklingsområden.

I Alby har verksamheten hållit på sedan 2006 och man har således sju års erfarenhet. Erfarenheterna visade enligt en av ledarna att drive-in-fotbollen är mycket positiv för enskilda individer och för lokalsamhället. Många av ungdomarna som är engagerade i fotbollen är ”fast” i sitt område. Det handlar om ungdomar som inte har så mycket pengar och därför inte kan välja aktiviteter exempelvis inne i city. På detta sätt blir man hänvisad till det egna bostadsområdet och där finns inga andra bra alternativ. Därför fyller drive-in-fotbollen en viktig funktion för deltagarna vars alternativ annars skulle vara att ”hänga” runt centrum eller någon annanstans. För att verksamheten ska fungera krävs det bra ledare. Det är kanske det viktigaste av allt. Enligt ledare från Alby är det viktigt att ledarna har en lokal förankring. När verksamheten startade i Alby kom det ledare från Djurgården men det fungerade inte alls. Idag är verksamheten ett samarbete mellan den lokala fotbollsklubben och Djurgårdsandan. Det är den lokala föreningen som väljer ledare från de egna leden. Genom att välja lokala ledare finns det redan från början ett förtroende för dessa från deltagarnas sida. Man känner varandra sedan tidigare, kanske har man gått i samma klass eller bor grannar.

Verksamheten bidrar till känslor av gemenskap och trygghet. Alla är där på lika villkor, alla behandlas lika. Verksamheten är nu så etablerad att den uppfattas som trygg och säker av deltagarnas föräldrar. De har inga problem med att låta sina barn delta i verksamheten. Det händer också ibland att föräldrar kommer till hallen och tittar på verksamheten.

I Alby finns det några områden som man behöver utveckla enligt den intervjuade ledaren. För det första har man haft problem med att locka flickor till verksamheten. Nu har man löst det så att flickor har en egen tid då bara flickor får spela. På sikt vill man dock arbeta för att både flickor och pojkar deltar tillsammans. För det andra vill man arbeta för att få fler sponsorer till verksamheten. Idag har man i stort sett inga sponsorer. Vaktföretaget Loomis ger dock öronmärkta pengar till kommunen som ska gå till drive-in-fotbollen. Loomis har tyckt att det är viktigt att stödja verksamheten då de märkt att värdetransportrån minskat i området sedan

fotbollen startade. Personal från Loomis deltar då och då i verksamheten. Ett tredje utvecklingsområde handlar om att försöka öka polisens och brandväsendets engagemang. Ett flertal inbjudningar har skickats till polisen men de har inte svarat över huvud taget. Den intervjuade ledaren tror att drive-in-fotbollen skulle kunna vara en bra mötesplats där ungdomar och exempelvis polis kan träffas under lediga former.

Den intervjuade ledaren i Ärvinge har liknande erfarenheter. Även där startade drive-in-fotbollen med ledare från Djurgården och inte heller här fungerade det bra. Det blev istället lokala ledare som tog över verksamheten. De utsågs av en lokal idrottsförening precis som i Alby. De lokala ledarna är en förutsättning för att verksamheten ska fungera på ett bra sätt. Även denna ledare betonar att det har med förtroende att göra och att man har en kunskap och kännedom om varandra sedan tidigare som i sin tur skapar trygghet och gemenskap. Ledaren i Ärvinge betonar att en viktig "sidoeffekt" av drive-in-fotbollen är den möjlighet den erbjuder ungdomar att få ett arbete och en utbildning. Många ungdomar i området saknar arbete och arbetslivserfarenhet. För dessa blir arbetet som ledare viktigt. Ytterligare en sidoeffekt av projektet är att de anställda ledarna fungerar som förebilder för de deltagande ungdomarna. De visar att det är möjligt att få ett arbete och klara sig på ett bra sätt i samhället.

Drive-in-fotbollen upplevs som mycket positiv av de deltagande ungdomarna, *ungdomarna älskar detta*, säger den intervjuade ledaren. Drive-in-fotbollen är mer än fotboll. De har roligt, de träffas och umgås. Ungdomarna väljer detta istället för fritidsgården. När drive-in-fotbollen är igång är det ingen som går till fritidsgården.

Även i Ärvinge finns det saker som fungerar mindre bra eller som behöver utvecklas. Den intervjuade ledaren beskriver att det varit en del problem ibland i tunnelbanan efter verksamhetens slut. Det har förekommit att man hoppat över spärrarna eller smällt raketer. Dessa problem finns dock inte kvar längre, de har upphört. Ledaren tar upp två konkreta frågor som han vill arbeta vidare med och det ena är att försöka göra något åt avsaknaden av flickor. Inte heller i Ärvinge har man lyckats locka dit flickorna. Ett annat utvecklingsområde är situationen för de lite äldre. Ledaren skulle vilja göra något för dem. De kan inte delta i verksamheten då de är för "gamla" och som det ser ut nu finns det inga alternativ.

Sammanfattningsvis kan sägas angående erfarenheterna från Alby och Ärvinge att några framgångsfaktorer är

- Samarbete med lokal idrottsförening

- Att verksamheten drivs av lokala ledare med förankring i området
- Att möjlighet till utbildning och anställning ges ledarna

De positiva effekterna handlar om:

- Trygghet, gemenskap och lika villkor för deltagarna
- Ledarna tjänar som goda förebilder
- En positiv aktivitet istället för en destruktiv

Utvecklingsområden som finns mer eller mindre i de två områdena:

- Flickorna deltar inte, hur ska man få med dem?
- Fler sponsorer behövs
- Ett större engagemang från det offentliga.

Statistik från tidigare spontanidrott

På flera olika platser i Botkyrka kommun har så kallad organiserad spontanidrott bedrivits under 2013. Denna spontanidrott innefattar flera olika typer av sporter och däribland fotboll. Dessa idrottsstillfällen har givits på fredags- och lördagskvällar med målgruppen 12-20 år. Denna organiserade spontanidrott har precis som drive-in-fotbollen i Sollentuna bedrivits med finansiering från såväl näringslivet som Botkyrka kommun. Nedan presenteras statistik från den organiserade spontanidrott som bedrivits under 2013 i Botkyrka. Statistiken är en del i den samarbetsrapport som framställs av Botkyrka kommuns kultur- och fritidsförvaltning och Loomis AB (2014), statistiken har sammanställts av Botkyrkas trygghetssamordnare.

Tabell 1 visar den totala brottsstatistiken i de olika kategorierna och tabell 2 brottsstatistik kl. 17.00-24.00 fredagar och lördagar (den största risktiden och den tid då den organiserade spontanidrotten framförallt bedrivs).

Tabell1. Total brottsstatistik i Botkyrka kommun

Brott	2012	2013	+/-
Klotter	449	402	- 47
Bilbrott	930	845	- 85
Personrån	105	57	- 48
Butiksrån, vädetransp.	19	13	- 6
Miss. utomhus	313	229	- 84
Bostadsinbrott	177	175	- 2

Tabell 2. Brottsstatistik i Botkyrka kommun kl. 17.00–24.00 fredagar och lördagar

Brott	2012	2013	+/-
Klotter	269	233	- 36
Bilbrott	629	587	- 42
Personrån	88	23	- 65
Butiksrån, vårdetransp.	11	5	- 6
Miss. utomhus	189	123	- 66
Bostadsinbrott	103	91	- 12

I samarbetsrapporten lyfter man fram en positiv trend när det gäller brottsstatistiken och visar särskilt på minskningen av personrån och misshandel utomhus under de tider som spontanidrotten är igång (tabell 2).³

Drive-in-fotbollen i Sollentuna – bakgrund och mål

I intervjuer med representanter för Sollentuna fotboll och Djurgårdsandan beskrivs bakgrunden till drive-in-fotbollen i Sollentuna.⁴ Enligt klubbdirektören för Sollentuna Fotboll har han ett intresse i att hitta former för att erbjuda fotboll till barn och ungdomar och då inte bara på det organiserade ”vanliga” sättet. Han har sedan tidigare en naturlig kontakt med Djurgården och beskriver Djurgården Fotboll och Sollentuna Fotboll närmast som samverkansklubbar. Kontakt togs med Djurgårdsandan tillsammans med SVEAB vars VD har en koppling till Djurgården men också är aktiv inom Sollentuna Fotboll. SVEABS VD hade också fått information om Djurgårdsandan via ett affärsnätverk som han är delaktig i. VD:n tyckte Djurgårdsandan verkade mycket bra och var beredd att gå in och satsa medel för att få igång verksamheten i Sollentuna. Diskussioner mellan SVEAB, Sollentuna Fotboll och Djurgårdsandan ledde till att Djurgårdsandan bestämde sig för att hjälpa till att starta upp i Sollentuna. Kontakter togs med kommunledningen och den politiska ledningen i kommunen och vid ett möte presenterades tankarna bakom Djurgårdsandan och hur det praktiskt fungerat i de områden man drivit projektet sedan

³ Observera att det inte framgår i rapporten huruvida statistiken avser anmälda eller lagförda brott.

⁴ Representanten för Sollentuna fotboll är en av de intervjuade aktörerna. Hans utsagor återfinns således även i resultatdelen. Representanten för Djurgårdsandan har endast intervjuats kring Djurgårdsandan och tidigare Drive-in-fotbollsprojekt.

tidigare. Sollentuna kommun bestämde sig för att vara en del i projektet och tillsammans med SVEAB satsa pengar för att förverkliga drive-in-fotbollen i Sollentuna.

I verksamhetsplanen för drive-in-fotbollen i Sollentuna anges en vision för projektet. I denna beskrivs att man vill skapa goda relationer mellan vuxna, barn och ungdomar. Projektet är tänkt att utgöra plattformen för detta nätverksbyggande. I projektet vill man försöka nå personer med olika etnisk härkomst, från olika geografiska områden i Sollentuna och också barn och ungdomar med olika social bakgrund. Man har visionen att ge ungdomar en meningsfull sysselsättning på helgkvällar men man vill även förmedla ”sunda” värderingar. Ett annat mål som tas upp är att man vill minska kriminaliteten, exempelvis skadegörelse, i kommunen. En ytterligare vision är att försöka öka föreningsanslutningen bland ungdomarna. Detta kan ses mot bakgrund av att andelen ungdomar som deltar i olika föreningsmöten stadigt har sjunkit sedan 1994/95 (Ungdomsstyrelsen, 2013). Även andelen ungdomar i åldern 15 – 19 år som motionerar har sjunkit och då mest bland pojkar, likaså andelen som tränar idrott av något slag. Det är dock vanligare att pojkar tränar än att flickor gör det. Dessa siffror rör ungdomar generellt i Sverige.

Drive-in-fotbollens mål uttrycks konkret i verksamhetsplanen på följande sätt:

- Att under en 30-veckors period nå minst 1500 deltagartillfällen.
- Att utbilda minst 8 ledare inom drive-in-fotbollens utbildningsplan.
- Att minska skadegörelsen inom närområdet.

SVEAB har på förfrågan, i och med denna utvärdering, uttryckt några kompletterande mål och det är att ge branschen ett konkret exempel på hur man kan arbeta med socialt ansvarstagande i det närområde man verkar i. De ser sitt sociala ansvarstagande som framtidens sätt att marknadsföra sig mot nästa generation medarbetare. SVEAB tycker att fler företag borde inspireras till detta (Personlig kommunikation 20/3, 2014 Hanna Lundberg).

Projektets organisation och ledare

Som beskrivet ovan kan det finnas individuella skillnader mellan olika drive-in-fotbolls projekt. I detta avsnitt presenteras organiseringen av drive-in-fotbollen i Sollentuna lite närmare, informationen är till största del hämtad från drive-in-fotbollens verksamhetsplan 2013/2014. Drive-in-fotbollen i Sollentuna är organiserad utifrån en styrgrupp och en

projektgrupp. I dessa finns det representanter från samtliga samarbetspartners: Sollentuna FK, Sollentuna kommun, Djurgårdsandan och SVEAB. Utöver dessa två grupper finns det anställda inom projektet, dels är en projektledare, även kallad verksamhetsansvarig, anställd på 30% vidare finns en platschef och ett antal ledare timanställda i projektet. Platschefen har ansvar för att planera arbetet samt att strukturera fotbollsaktiviteterna, denna person svarar gentemot drive-in-fotbollens projektledare, som i detta fall är Sollentuna FK:s klubbchef samt styrgrupp. Platschefen har ett övergripande ansvar och har som uppgift, förutom att administrera mer praktiska göromål, att fördela arbetsuppgifter, att hålla i utvärderingssamtal och ge ledare feedback. I verksamhetsplanen rekommenderas att ett drive-in-fotbollsråd skapas som under projekttiden har en kontinuerlig dialog med platschefen om tänkbara förbättringar. Enligt platschefen finns inget sådant råd men han menar att dialogen mellan deltagare/allmänhet och platschefen sker kontinuerligt i den Facebookgrupp som skapats. Under de fyra timmar som drive-in-fotbollen bedrivs på lördagskvällar finns en avsatt budget för att ha fem ledare närvarande, nio timanställda ledare turas om att arbeta på dessa tider dock är platschef och ytterligare en ledare på plats vid varje drive-in tillfälle. På plats på drive-in-fotbollen finns det utöver platschef ytterligare fem olika ledarroller som fördelas mellan ledarna på plats. Dessa roller innefattar bland annat att vara ansvarig domare, se till lagindelning och lika deltagande, ansvara för material och välkomna deltagare samt hålla koll på logistik. Ytterligare en ledarroll är lärlingsrollen som man får som ny ledare vid de två obligatoriska praktiktillfällena som ska genomföras innan man kan anta någon av de andra ledarrollerna.

Drive-in-fotbollen äger rum under lördagskvällarna på Arena Satelliten mellan 20.30 – 22.00 för personer 13-17 år och 22.15–23.45 för personer 18 år och äldre.

Några krav på ledare som beskrivs i verksamhetsplanen är att de ska vara förebilder för dem som deltar i drive-in-fotbollen, i detta ingår bland annat att ledarna ska vara unga vuxna. Ytterligare en viktig aspekt som beskrivs i förhållande till ledarna är att de har lokal förankring i Sollentuna vilket även lyfts fram som en viktig komponent i att vara starka förebilder för deltagarna. Ledarna erhåller såväl utbildning som ersättning för sitt arbete. Utbildningen ges av både Sollentuna FK och Djurgårdsandan samt externa företag/organisationer. Den utbildning som ledarna deltar i behandlar bland annat värdegrunds- och ledarskapsfrågor och konflikthantering. I verksamhetsplanen framgår även att ”en positiv sidoeffekt”, av den typ av ledarskap som är beskriven ovan, är att ledarna själva får ett tillfälle att

växa, få ökat självförtroende och en känsla av att kunna påverka sitt grannskap.

Av de ledare som kom att anställas i Sollentuna hade alla en klar lokal förankring något som uppgivits som en förutsättning för att drive-in-fotbollen ska lyckas. Detta är också erfarenheterna från verksamheterna i Kista och Alby. Vad som kan sägas karaktärisera de ledarna (åtminstone de som intervjuades i studien) är att de bott i Sollentuna i stort sett i hela sina liv. De har i och med detta en stark förankring i lokalsamhället. De har ett stort nätverk och känner många ungdomar i området. De beskriver ett stort engagemang för ungdomar och deras situation. De brinner för att på olika sätt förbättra situationen för andra i Sollentuna. Deras engagemang sträcker sig långt utanför drive-in-fotbollen då flera av dem också är aktiva i andra ideella föreningar med verksamhet för ungdomarna i lokalsamhället. Ledarna skulle kunna beskrivas som eldsjälar precis som ledarna i Alby och Kista och de ser sig själva som förebilder för ungdomarna.

FoU-Nordvästs uppdrag

FoU-Nordväst har fått i uppdrag av Kultur- och fritidsförvaltningen i Sollentuna kommun att undersöka situationen i kommunen framförallt utifrån hur den ter sig för ungdomar samt att utvärdera projektet drive-in-fotboll i Sollentuna. Syftet med själva utvärderingen har varit att se om projektet drive-in-fotboll får positiv påverkan på närsamhället samt på de ungdomar som deltar. Tanken är att utvärderingen ska analysera värdet och betydelsen av projektet samt ge underlag för att möjliggöra en utveckling av verksamheten. Utvärderingen har i huvudsak arbetat med utgångspunkt i tre olika perspektiv:

- Samhälleligt perspektiv:
 - hur påverkas närsamhället av projektet avseende exempelvis minskad skadegörelse, ökad upplevelse av trygghet, ökad rekrytering till lokala (idrotts-) föreningar etc.?
- Deltagarperspektiv:
 - vad anser deltagarna om drive-in-fotboll avseende exempelvis egen påverkan (lärdomar), meningsskapande, relationsbyggande, påverkan på närsamhället, skapande av positiv mötesplats, möjligheter och hinder, olika upplevelser för pojkar och flickor?
- Ledarperspektiv:
 - vad anser ledarna om sin medverkan avseende exempelvis betydelsen för egen del, eventuellt förändrad situation/status, utbildning, ledarroll, möjligheter och hinder?

I viss mån har även modellen drive-in-fotboll belysts. Modellen är inte tidigare utvärderad. Därför har några ”nedslag” gjorts i projekt som pågått under en längre tid i andra delar av Stockholm. Även i projektet i Sollentuna har själva modellen studerats. Detta har skett i syfte att försöka belysa om

- modellen är ändamålsenlig avseende rollfördelning, organisering, rekryteringsmetod, praktisk utformning samt om den tänkta målgruppen nås etc.?

Detta har redovisats tidigare under bakgrunden då det gäller drive-in-fotbollen i andra områden i Stockholms län. När det gäller Sollentuna redovisas detta i resultatkapitlet.

Studiens frågeställningar

Under arbetet har vi arbetat med ett antal frågeställningar. De två första rör situationen i Sollentuna före projektets start och efter att det avslutats:

- Hur kan situationen i Sollentuna beskrivas före och efter projekttidens slut utifrån olika offentliga aktörers upplevelser, befintlig brottsstatistik etc.?
- Hur uppfattar deltagarna och de lokala ledarna situationen i Sollentuna?

De två följande frågorna rör drive-in-fotbollsprojektet.

- Hur upplever deltagarna och de lokala ledarna projektet?
- Hur beskrivs projektet och dess betydelse av andra aktörer?

FoU-Nordväst har arbetat med utvärderingen under nio månader (september 2013 – maj 2014). Den totala arbetsinsatsen har motsvarat 25 % av heltid. Uppdraget har reglerats via ett avtal mellan FoU-Nordväst och Fritids- och kulturförvaltningen i Sollentuna kommun. Denna rapport är slutredovisningen av detta arbete.

Metod

Ofta utmärks en utvärdering av att man mäter ett tillstånd före och efter en insatt åtgärd och då hos samma individer, i samma område etc. Eventuella förändringar tros då bero på den insatta åtgärden eller projektet. Ofta beskrivs således utvärdering som att i efterhand ta reda på hur det gick. Detta brukar benämnas summativ utvärdering. Ett alternativ till denna form av utvärdering är den formativa utvärderingen där man försöker analysera den process som leder till olika effekter. Denna inriktning lanserades i Sverige på 1970-talet. Det tidigare mer tydliga kontrollsytet ersattes av ett behov att få fram ett underlag som kunde användas för att förbättra och utveckla den utvärderade praktiken (Eriksson, 2006). Utvärderingsformen innebär en kvalitativ bedömning av hur resultatet kommit till. Ofta är en

sådan mer processtyrd utvärdering teoriinriktad. Det innebär att utvärderaren formulerar en referensram för det som ska utvärderas. Det kan finnas flera skäl till att man använder sig av en referensram i form av en teori. Dels kan teorin fungera som styrinstrument när man väljer vilken information som ska samlas in. Dels kan den användas som tolkningsraster när resultaten ska analyseras. De komponenter som fokuseras i denna form av teoristyrd utvärdering är: förutsättningar – process – resultat. Målet med utvärderingen är att formulera och genomföra en bedömning som fastställer värdet med det som utvärderas.

Man brukar skilja på programutvärdering och utvärdering av individer. Den här utvärderingen har vi betraktat som en programutvärdering. I en programutvärdering är det vanligt att man studerar vilka faktorer som fungerar främjande respektive hindrande för att uppnå ett positivt resultat.

Utvärderingssättet som vi använt för att utvärdera drive-in-fotbollsprojektet har vissa kännetecken. Utvärderingen är

- formativ. Vilket innebär att det handlar om en processutvärdering. Detta inslag kom dock att bli begränsat av olika anledningar. Försök har dock gjorts att fånga upp utvecklingen i projektet. Utvärderingen är också
- summativ. Det summativa inslaget består i att situationen i Sollentuna studeras både innan projektet startade och situationen vid projektets slut. I utvärderingen har vi således försökt att både studera och värdera resultat och process. Utvärderingen är även
- teoriinriktad. Detta innebär att vi har använt några teorier som referensram när vi utvärderat. I detta fall handlar det om teorier kring lokalt utvecklingsarbete och socialpedagogik. De komponenter vi använt oss av är förutsättningar, process och resultat. Utvärderingen har också ambitionen att vara
- utvecklingsorienterad då den inte enbart är inriktad på att vara värderande utan också i viss mån förklarande. Man kan under projektets gång se vad som fungerar och vad som inte fungerar och då ha möjligheter att föreslå förbättringar och förändringar. Denna del har dock varit svag i utvärderingen. Utvärderarna har endast ett fåtal gånger deltagit i styrgruppens möte och då framfört synpunkter som kommit fram under arbetet. Detta är en möjlighet som skulle kunna ha använts mer frekvent.

Utvärderingen skulle kunna beskrivas utifrån nedanstående modell.

	Förutsättningar	Process	Resultat
Politisk/ policynivå	Mål Resurser	Delaktighet/ engagemang	I förhållande till målen
Aktörsnivå	Förväntningar Kompetens Erfarenhet Behov	Engagemang Samverkan Aktivitet	Engagemang Samarbete Legitimitet Utveckling
Ledare/ deltagarnivå	Förväntningar Behov Kompetens Engagemang	Aktivitet Utveckling Problemlösning	Lärande Förändring Utveckling

Tablå 1. Utvärderingsmodell

Arbetsgång

För att besvara frågeställningarna har såväl kvantitativa som kvalitativa metoder använts. Flera av frågeställningarna har besvarats med hjälp av intervjuer och samtal med projektets olika aktörer, såsom ledare och deltagare. Men även andra professionella har intervjuats som inte är direkt inblandade i projektet men som har kunskap kring hur situationen för unga ser ut i Sollentuna i dag. Studiebesök och statistik har givit en fylligare bild av projektet. Planering av utvärderingen har skett i nära samarbete med projektägarna, vilka även har använts som rådgivande instans i inledningskedet. Inför starten av projektet deltog den ansvarige för utvärderingen på FoU-Nordväst vid ett projektgruppsmöte där samtliga involverade informerades om utvärderingen, dess syfte, frågeställningar samt hur, när och på vilket sätt datainsamlingen planerades ske. Planen var att en kontinuerlig återkoppling under projektets gång skulle ges till projektägarna. Under 2013 skedde detta vid ett tillfälle då den ansvarige för utvärderingen deltog i ett projektgruppsmöte. Anledningen till att detta inte skedde vid flera tillfällen var att projektgruppen inte sammanträdde mer än denna gång under 2013 efter det att projektet startat. Vid detta tillfälle redovisades vad som framkommit ditintills i utvärderingen.

Intervjuer

Dels genomfördes intervjuer vid projektets start med både professionella, som inte är direkt involverade i drive-in, deltagare och ledare. Detta syftade till att få en bild av olika aktörers syn på situationen i Sollentuna samt vilka förutsättningar som fanns för drive-in-projektet och hur man ansett att drive-in fungerat i dess initiala fas. Vid dessa första intervjuer, som genomfördes i oktober/november, intervjuades:

- två personer från projektgruppen; projektledaren för Djurgårdsandan och projektledaren för drive-in-fotbollen i Sollentuna
- fem aktörer runt själva projektet; två fältsekreterare, två fritidsfältledare samt en närpolis
- två anställda ledare från drive-in-fotbollen i Sollentuna, var av den ena var platschef
- två ledare från drive-in-fotbollen i andra delar av Stockholms län.

Samtliga intervjuer spelades in och transkriberades. Intervjuerna varade mellan 45 och 60 minuter. Intervjuerna genomfördes både på respondenternas arbetsplatser och i FoU:s lokaler. I slutskedet av projektet intervjuades i stort sett samma personer igen. I april/maj 2014 gjordes intervjuer med:

- projektledaren för drive-in-fotbollen
- en fältsekreterare
- en fritidsfältsekreterare samt
- en närpolis.
- en ledare (platschefen) från drive-in-fotbollen samt en representant från kultur- och fritidsförvaltningen.

Intervjuer med deltagare

Intervjuer med deltagare i drive-in-fotbollen gjordes under februari och april 2014. Fem gruppintervjuer genomfördes vid det första intervjutillfället i februari och omfattade totalt elva respondenter, i april gjordes tre gruppintervjuer med totalt sex respondenter. Intervjuerna gjordes under två lördagskvällar i den lokal där drive-in-fotbollen äger rum. Samtliga intervjuade var 15 år eller äldre. Urvalet av respondenter gick till så att ledarna valde ut och tillfrågade de deltagare som var på plats om de var villiga att ställa upp på en intervju. Intervjuer genomfördes under de två speltider som ges på lördagskvällar, 20.30-22.00 för personer 13-17 år och 22.15-23.45 för personer 18 år och äldre. Majoriteten av intervjuerna

genomfördes under den senare speltiden på grund av kravet på att respondenterna skulle ha uppnått 15 års ålder. Detta krav grundades i att vårdnadshavare inte tillfrågades om barnets medverkan varför barnet/ungdomen ska ha uppnått en viss ålder (se Vetenskapsrådets forskningsetiska principer om samtyckeskravet, 2002). Intervjuerna skedde i ett avskilt rum i lokalerna för drive-in-fotbollen och varade mellan 10-30 minuter. Vid fyra av intervjuerna intervjuades två respondenter i varje grupp och vid en intervju genomfördes med tre respondenter vid det första intervjutillfället. Vid frågan om man vill ändra något i Sollentuna och om man anser sig ha möjlighet att påverka och skapa förändring så föll en respondentgrupp bort då de avbröt intervjun för att återgå till sitt fotbollsspel. Vid intervjuerna i april gjordes tre intervjuer, en intervju gjordes med endast en respondent då denna ville göra intervjun på engelska. De andra två gruppintervjuerna vid det senare tillfället bestod av två respektive tre respondenter.

När det gäller det första intervjutillfället i februari var mer än hälften av respondenterna 19 år gamla, åldern fördelades i övrigt mellan 15, 17 och 20 års ålder. Av de 11 respondenterna var det två som inte bodde i Sollentuna kommun men som kom dit för drive-in-fotbollen, av dessa två hade en tidigare bott i Sollentuna. Majoriteten av de intervjuade bodde i Tureberg följt av Edsberg och sedan Helenelund. Alla respondenter var män. Vid de intervjuer som genomfördes i april var en respondent 19 år, tre respondenter var 17 år och de två andra respondenterna var 16 respektive 15 år. Av dessa sex personer så bodde tre i Tureberg, en i Helenelund och två respondenter bodde inte i Sollentuna.

I samband med att deltagarintervjuer genomfördes gjordes även vissa observationer av drive-in-fotbollen. Dessa observationer var inte strukturerade eller avsedda som en insamlingsmetod av empiri. Vissa aspekter av drive-in kunde dock beskrivas utifrån dessa observationer som inte varit möjliga att beskriva utifrån de intervjuer som genomförts.

Insamling av statistik

Insamlingen av statistik har skett på lite olika sätt, det främsta tillvägagångssättet har varit att inhämta offentlig statistik från Brå⁵ och

⁵ Brottsförebyggande rådet (Brå) är en myndighet som verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället.

SCB. Från Brå har brottsstatistiken hämtats och från SCB har statistik kring befolkningsökning i Sollentuna hämtats. En del av statistiken kommer från socialtjänsten i Sollentuna, denna statistik rör anmälningar om brott från polis till socialtjänst. Denna statistik är inte offentlig och har inhämtats genom förfrågan till Sollentuna kommun. Syftet med detta var att beskriva brottsstatistik som var mer representativ för den åldersgrupp som besökte drive-in-fotbollen. Den statistik som presenteras från tidigare drive-in-projekt är hämtad från den rapport som sammanställts av Botkyrka kommun i samarbete med vaktbolaget Loomis AB.

Det finns vissa svårigheter med att beskriva den ovanstående statistiken och relatera den till effekter av drive-in-fotbollen. Detta har flera skäl, dels så är statistiken inhämtad i anslutning till drive-in-fotbollens avslut, det är möjligt att drive-in har direkta effekter som då borde visas i statistiken men det är även möjligt att det finns effekter som dröjer innan de kan ses. Förutom detta finns det andra faktorer som kan påverka brottsstatistiken förutom drive-in, exempelvis polisens arbete, anmälningsbenägenhet eller preventivt arbete gentemot ungdomar i Sollentuna. När det gäller den offentliga statistiken är det heller inte möjligt att veta hur många brott som faktiskt har begåtts utan endast hur många brott som anmälts, där ett brott kan vara anmält flera gånger eller inte alls. Brå:s statistik gäller även alla åldrar och är således inte specifik för den målgrupp som besöker drive-in. Med detta sagt kan ändå statistikredovisningen i denna rapport ge en bild av hur anmälningar av brott ser ut när de gäller de brott som är vanliga bland unga personer. Statistiken från socialtjänsten i Sollentuna kan på ett mer adekvat sätt visa på anmälda brott för unga personer och borde därför kunna visa på drive-in-fotbollens effekter i högre grad än den offentliga statistiken.

Teoretiska perspektiv

I detta kapital diskuteras några teoretiska begrepp med relevans för projektet. Det är begrepp som är viktiga att belysa för att ge läsaren en förståelse för reflektioner och tolkningar som görs av det empiriska materialet. De begrepp som diskuteras är nära förknippade med varandra och utgör på det sättet en helhet som får fungera både som en förförståelse och som en tolkningsram. I valet av begrepp har en begränsning med nödvändighet gjorts varför det inte är uteslutet att användandet av andra begrepp hade kunnat leda till andra tolkningar av empiriska data.

Projektet har i sin verksamhetsplan inga uttalade teoretiska ramar. Däremot beskrivs visioner med projektet. Visionerna kan tolkas som att de bygger på tankar om gemenskaper och nätverks betydelser för att skapa ett fungerade samhälle. I verksamhetsplanen står att läsa ”Att skapa en social plattform/nätverk för att skapa en god relation mellan vuxna, barn & ungdomar med olika etnisk härkomst, från olika geografiska områden och socialbakgrund” (Verksamhetsplan, 2013). Vidare går det att i visionen läsa in tankar kring fostran av ungdomarna i Sollentuna. Projektet kommer bland annat att erbjuda goda förebilder och också ge ungdomar en möjlighet att ”välja rätt väg” i livet. För att fördjupa förståelsen av de utsagor som finns i intervjuerna kommer vi att relatera dessa till ett socialpedagogiskt tänkande. Inom detta finns både en strukturell och en mer individuell nivå vilket möjliggör ett resonemang kring projektets betydelse både ur ett samhälleligt- och ett deltagar/ledarperspektiv, samt hur projektets mål och visioner kan förstås ur detta perspektiv.

Intressant i projektet är också organisationsformen; dvs samverkan mellan näringsliv, det offentliga samt föreningslivet. Detta för tankarna till teorier kring lokalt utvecklingsarbete vilket i sin tur inte enbart rör organisering utan också vilka effekter ett förändringsarbete förväntas ha på det lokala samhället. Utifrån ovanstående kommer i följande avsnitt att resoneras kring

- socialpedagogik
- lokalt utvecklingsarbete.

Socialpedagogik

Socialpedagogik är kanske för många något okänt men delar av den socialpedagogiska traditionen har en stor potential när det gäller att försöka förstå ett projekt som drive-in-fotbollen. Socialpedagogiken kan beskrivas

både som ett filosofiskt tänkande, som en beskrivning av en praktik och som ett forskningsfält. Den har dock sitt ursprung i en teoretisk socialfilosofisk tradition. Detta medför, enligt vår tolkning, att det är betydligt lättare att hitta texter som rör det socialpedagogiska utifrån en teoretisk förståelse än det är att hitta beskrivningar av socialpedagogiska metoder. Det råder inte heller någon samstämmighet när det gäller förståelsen och beskrivning av socialpedagogiska innebörder. Olika forskare har olika förståelser och på det sättet kan socialpedagogik beskrivas som eklektiskt. Det finns ingen specifik teori eller specifik metod som kan sägas vara bara socialpedagogisk, en situation som för övrigt gäller även andra discipliner såsom exempelvis socialt arbete. Det är snarare så att det är kombinationen av olika teorier som ger socialpedagogiken dess särprägel. Dessutom har socialpedagogiken en nära koppling till den socialpolitiska situationen i ett samhälle vilket medför att den också blir trendkänslig (se exempelvis Hämäläinen, 2003, Eriksson, 2006) och på det sättet kan variera från nation till nation.

I denna rapport beskriver vi två socialpedagogiska utgångspunkter. Utifrån den första utgångspunkten resonerar vi kring begreppet gemenskap i relation till ett socialpedagogiskt tänkande (diskussion kring detta begrepp återkommer i såväl nästkommande avsnitt, *Gemenskaper*, som i avsnittet, *lokal utveckling*) och utifrån den andra utgångspunkten tar vi avstamp i tre socialpedagogiska modeller (Eriksson, 2006) vilka är exempel på sätt att förstå och beskriva socialpedagogik. Dessa modeller bygger på empiriska data från de skandinaviska länderna och norra Europa. I dessa modeller görs ett försök att kombinera socialpedagogikens teori och praktik. Dessa modeller använder vi sedan i vår analys.

Gemenskaper

Gemenskaper är ett centralt begrepp i socialpedagogik men begreppet är också relevant i förhållande till lokalt utvecklingsarbete. Detta kan förstås utifrån att man i delar av den socialpedagogiska traditionen talar man om socialpedagogik som ett redskap att återföra den enskilde individen, som av olika anledningar hamnat utanför, till samhällsgemenskapen. Socialpedagogiken skapades på 1800-talet och en av dess upphovsmän är Paul Natorp. Natorp hade sin syn på gemenskapen. Efterföljande socialpedagogiska tänkare hade sina och ibland annorlunda sätt att se på gemenskapen. I detta avsnitt kommer vi att göra en exposé över några tänkbara sätt att betrakta gemenskapen på som funnits sedan Natorps tid. Vi menar att detta är viktigt att ha med sig då man funderar på betydelsen av att integrera människor i samhällsgemenskapen, eller att få in individer

på ”rätt spår” som man uttrycker i drive-in-fotbollen. Vad är rätt spår och vem avgör detta? Att fundera kring sådana frågor tror vi ökar möjligheten att förstå och värdera olika projekt som har någon form av integration som sitt syfte.

Det första sättet att betrakta gemenskap på hämtar vi från Natorp och Tyskland. Natorp verkade i slutet av 1800-talet i Tyskland. Han såg socialpedagogik som viljans pedagogik och som en teori om fostran till gemenskap. Han menade att den enskilde individen inte har någon funktion i sig utan måste ses i förhållande till en stor gemenskap som inkluderar hela mänskligheten. Hans utgångspunkt var att denna samhällsgemenskap är god. Han ville att alla skulle ha lika tillgång till samhällets resurser. I gemenskapen finns den samlade erfarenheten och kunskapen, enligt Natorp (1904). Det är ur denna samlade erfarenhet som den enskilde söker andras förståelse av världen. Natorp menade att det ligger en frigörelse i att inse och förstå att ens uppfattningar är förmedlade uppfattningar. Självförståelsen uppnås först när man ställer sig mot andra. Det är genom den mänskliga gemenskapen som människan kan bli människa. Människan och gemenskapen blir på detta sätt varandras förutsättningar. Det sker en ständig växelverkan mellan individen och gemenskapen och genom denna utvecklas den enskildes vilja. Natorp såg socialpedagogiken som det instrument som skulle styra den enskildes vilja mot gemenskapens. Detta leder till ett integrerande perspektiv där målet blir den enskildes anpassning till gemenskapen. Det blir samhället som sätter gränserna för hur den enskilde bör tänka, vilja och handla. Genom olika institutioner kan samhällets värderingar föras ut till ”folket” och detta medför att möjligheten till social kontroll ökar. Önskan om att få in individen på ”rätt spår”, som vi kan återfinna i drive-in-fotbollens verksamhetsplan, skulle kunna ses som ett exempel på detta.

Det andra sättet att betrakta gemenskap på är ur ett kommunitaristiskt perspektiv. Inom detta perspektiv som kan betraktas som nutida, till skillnad från det tidigare som var från förra sekelskiftet, finns olika inriktningar. I detta sammanhang tar vi en av företrädarna för detta perspektiv, Michel Walzer, som exempel (Walzer, 1998). Walzer, utgår från nationalstaten, när han diskuterar gemenskap. Han talar om en moralisk gemenskap som innebär delade gemensamma uppfattningar och värderingar som sammanfaller med den rättsliga, juridiska och politiska gemenskapen. Han menar att det innebär att en dominerande grupp i nationalstaten:

...organiserar det gemensamma livet på ett sätt som avspeglar dess egen historia och kultur och som, om utvecklingen går i avsedd

riktning, för historien vidare och vidmakthåller kulturen (Walzer, 1998, sid 42).

En sådan dominerande grupp i nationalstaten (gemenskapen) kan tolerera minoriteter, exempelvis etniska minoriteter så länge deras religion, kultur och historia inte visas upp offentligt. Detta blir den negativa konsekvensen av detta sätt att se på gemenskap. Om religion, kultur och historia visas upp offentligt skapas det ofta oro, enligt Walzer. Forskningsresultat visar att olika arenor har olika relevans för hur gruppmedlemmar inom minoritetsgrupper konstituerar och synliggör sina kulturella särarter och tillhörighet. Arenor med hög relevans är exempelvis föreningslokaler, caféer och kyrkor. Dessa arenor ses inte alltid som offentliga i majoritetens perspektiv. En fråga i detta sammanhang är hur en sådan gemenskap, som Walzer talar om, tolererar andra "minoriteter" exempelvis ungdomar med kriminellt beteende. I nationalstaten är det en viss form av gemenskap som privilegieras. Staten har behov av trogna medborgare och det blir i första hand skolans uppgift att producera sådana medlemmar. Ett socialpedagogiskt arbete blir i detta sammanhang ett arbete i anpassningens anda. Det finns en norm för hur gemenskapen och dess medlemmar ska vara, tänka och handla. Alla bör rätta in sig i ledet. De personer som inte klarar det exkluderas från gemenskapen. Denna form av gemenskap är också en gemenskap som människor förväntas anpassa sig till. Har man hamnat utanför en tänkt gemenskap, som en del av deltagarna i drive-in-fotbollen kanske gjort, måste man få hjälp att "anpassa" sig igen.

Det tredje perspektivet är den postmoderna gemenskapen inom vilket man hävdar att gemenskaperna förändras över tid (Bauman, 2000). Gemenskapen är det förlorade paradiset. Gemenskapen är något gott, enligt Bauman, i den kan man känna trygghet. Alla har samma önskan och strävan att göra saker och ting bättre inom gemenskapen. Där kan man räkna med att få hjälp om man skulle hamna i kris. Postmoderna forskare hävdar dock att denna typ av gemenskap inte existerar längre. Dagens gemenskaper kräver lydnad i utbyte mot rättigheter och det innebär att man får ge avkall på sin frihet. Det handlar snarare om att ge och ta. Trygghet ställs mot frihet och gemenskap mot individualitet. Den "moderna" gemenskapen måste hela tiden försvaras och detta leder i sin tur till en stor osäkerhet för den enskilde om vad som gäller. I en sådan situation är motståndet obefintligt och osäkerhet och otrygghet leder till att disciplineringen blir självproducerande. Det saknas stabila orienteringspunkter som vittnar om en social miljö som är mer varaktig än den enskildes egen livstid. Flera menar att dagens samhälle karaktäriseras av en nedbrytning av traditioner och en störning i den nedärvda kulturen

(Ziehe, 1986). Idag står ungdomen inför ett stort kulturellt utbud och den egna härkomsten ger inte samma vägledning som tidigare. Detta innebär en situation för den unge där det inre spelrummet växer d.v.s. mångfalden av livserbjudanden växer medan realiseringsmöjligheterna d.v.s. de socioekonomiska möjligheterna inte gör det på samma sätt. Detta fenomen har kallats en kulturell friställningsprocess (Ziehe, 1986). Socialpedagogikens roll i detta sammanhang kan diskuteras. En funktion som skulle vara möjlig är den gemenskapsskapande rollen där socialpedagogiken försöker skapa förutsättningar för möten mellan individer. Här blir inte rollen att anpassa den enskilde individen till gemenskapens normer och regler utan att helt enkelt försöka skapa förutsättningar för bildande av nya gemenskaper. I vissa delar återfinns detta tänkande i projektets visioner där man talar om att skapa nya nätverk över exempelvis socioekonomiska gränser. Utifrån detta perspektiv på gemenskap finns det ingen given gemenskap som den enskilde måste anpassa sig till. Samhällsgemenskapen (eller den dominerande gruppens gemenskap) är bara en av flera tänkbara gemenskaper. Finns inte den dominerande gruppens gemenskap att tillgå kan det enligt vissa forskare skapa oro och förvirring hos framförallt unga som genom detta förlorar sin ”orienteringspunkt”.

Tre socialpedagogiska modeller

Eriksson (2006) har konstruerat tre modeller med utgångspunkt i insamlad empiri. Varje modell beskriver målet med det socialpedagogiska arbetet, verktygen som används, verksamma metoder och även viktiga begrepp. Modellerna bör ses som idealtyper. Det innebär att det kanske är svårt att hitta dessa i ”verkligheten” i sin renodlade form, men varje socialpedagogs, socialarbetares eller exempelvis fritidsledares tänkande och handlande i relation till, som i detta fall, arbete med ungdomar, kan analyseras utifrån dessa modeller. Någon av modellerna kan väga tyngre än de andra i socialarbetarens tänkande och handlande.

	Anpassande	Mobiliserande	Demokratisk
förhållningssätt	individualistiskt	kollektivt, förändrande	praktisk klokhhet
verktyg	relation	handling	dialog
metod	behandlings- metoder	samhällspåverkande metoder	animation
begrepp	gemenskap	frigörelse, empowerment	bildning, medborgarskap

Tablå 2. Socialpedagogiska modeller

I den anpassande modellen är målet integration eller anpassning och det finns föreställningar om det existerande goda samhället (gemenskapen, lokalsamhället). Om individer på olika sätt och av olika anledningar har blivit exkluderade från samhällsgemenskapen kan de bli en del i gemenskapen igen genom socialpedagogiska interventioner. Det socialpedagogiska arbetet bygger i denna modell på goda relationer mellan den professionelle och klienten, brukaren eller i detta fall ungdomen. I denna modell används ofta olika behandlingsmetoder för att nå resultat. Denna modell speglar ett individualistiskt tänkande eftersom interventionerna är riktade mot den enskilde individen, inte gentemot samhället och dess strukturer. Det finns en tro på att det är den enskilde som äger problemet och genom att anpassa sig, bli som alla andra, kan bli delaktig i den samhälleliga gemenskapen. Drive-in-fotbollen kan sägas spegla detta tänkande till viss del. En av tankarna bakom projektet är att man genom drive-in-fotbollen ska minska kriminaliteten i närsamhället. Genom att erbjuda ungdomarna sysselsättning, bra förebilder och nya värderingar kan de åter integreras och bli en del av samhällsgemenskapen.

Den andra modellen, den mobiliserande, representerar en betydligt mer radikal socialpedagogik. Målet för denna socialpedagogik är ungdomens frigörelse. Den unge ska medvetandegöras om sin egen situation och på detta sätt bli "befriad". Detta sätt att tänka återfinns bl.a. hos Paulo Freire. I denna modell är handlingsdimensionen central. Både socialarbetaren och ungdomen är handlande varelser. De aktiviteter som sker är mer inriktade mot samhället än mot den enskilde och tänkbara metoder skulle kunna vara samhällsarbete eller grannskapsarbete. Det är samhällets processer och

strukturer som måste förändras då de skapar den enskildes problem. Här handlar det inte om, som i ovanstående modell, att anpassa sig och bli lik alla andra, utan här är det snarare fråga om en rättighet att vara annorlunda, rätten att avvika men ändå bli erkänd. I detta projekt kan socialarbetaren ersättas med den lokala ledaren av verksamheten men det kan också ersättas av andra aktörer såsom fritidsledare eller fältsekreterare. Detta skulle kunna innebära att deltagarna i fotbollen möter olika förhållningssätt och kanske olika agerande. De lokala ledarna kan förhålla sig till deltagarna på ett annorlunda sätt än exempelvis fältsekreterarna. Genom att använda modellerna i analysen kan detta synliggöras.

Den demokratiska modellen är den tredje modellen. Denna inkluderar ett humanistiskt demokratiskt tänkande. Den enskilde ska nå någon form av medborgerlig bildning genom stöttning av socialpedagogen eller fritidsledaren. Det handlar då om en bildning som kan göra den enskilde beredd att själv ta tag i sin situation och kämpa för sin egen sak. I detta tänkande är dialogen ett viktigt instrument. I användandet finns det intuitiva inslag då socialpedagogen handlar utifrån en form av gott omdöme. Socialpedagogen besitter praktisk klokhet (fronesis) som gör att hen kan göra rätt sak vid rätt tillfälle. Det finns en tro på dialogens möjligheter att förändra människors förståelsehorisonter. Genom att öppna upp för andras sätt att tänka och resonera kan man förändra grunden för sitt eget tänkande. Detta sätt att resonera har stora likheter med ett hermeneutisk konsensustänkande. De metoder som kan användas här är exempelvis sådant som kan liknas vid animation. Detta är folkbildande verksamheter för att lösa sociala problem i lokalsamhället. Begreppet animation används ofta i länder som Spanien och Italien men är inte vanligt förekommande i Sverige. Det handlar om för den enskilde att ges möjligheter att påverka sin egen situation och här med tydliga pedagogiska förtecken. Vissa hävdar att detta lämnar många, och kanske framförallt ungdomar, utan vägledning vid olika viktiga val i livet.

Socialpedagogik i denna studie

Socialpedagogik kan förstås på flera olika sätt. Det kan ses som en profession, som en akademisk disciplin eller som en teoretisk tankestruktur. I vår studie använder vi socialpedagogiken främst som ett tankesystem utifrån vilket vi kan tolka våra empiriska data.

I socialpedagogiken är företeelsen gemenskap central. Gemenskaper förändras över tid och vår tids gemenskaper ser annorlunda ut än de gemenskaper som fanns förr. Vissa hävdar att då fanns en tro på gemenskap som kunde tjäna som vägledning för den enskilde. Gentemot

gemenskapens värderingar kunde man värdera sina egna val och handlingar. I detta låg en trygghet. Man skulle kunna säga att den tryggheten i dag har bytts mot en frihet. Det är en frihet från band, ansvar och förpliktelser men också från trygghet, närhet och gemenskap. Dagens gemenskaper beskrivs som små, tillfälliga och flyktiga. I dessa finns inte en hel nations samlade kunskap. Tidigare ansågs det vara skolans uppgift att förmedla samhällets traditioner och normer samt att fostra den gode medborgaren. Men dessa traditioner existerar inte på samma sätt idag. Nu lever snarare flera olika små gemenskaper med skilda traditioner sida vid sida (Bauman, 2000). En diskussion kring gemenskaper kan sätta fokus på hur olika aktörer ser på och agerar utifrån olika förståelser av gemenskaper samt vilka konsekvenser detta får.

De tre modellerna; den anpassande, den mobiliserande och den demokratiska är modeller som vi i denna studie använder för att försöka tolka olika aktörers tänkande och agerande. Vad är det projektledarna vill nå med sitt projekt? Vad kan vi läsa ut av dokument och få reda på genom intervjuer? Om man har för avsikt att få deltagarna in på ”rätta vägar” kan man utifrån modellerna ställa sig frågan vad detta innebär. En tolkning skulle kunna vara att det finns en tro på att det finns samhällliga normer och regler som omfattas av ”alla” med undantag för ungdomarna i projektet. Projektets mål blir då att fostra ungdomarna och övertyga dem om det rätta. I detta tänkande blir relationen mellan ledaren och den unge avgörande. Utan en nära relation kan man inte lyckas.

Ett annat mål, dock inte klart uttalat i projektbeskrivningen, skulle kunna vara att mobilisera ungdomarna i syfte att få dem att ”ta för sig” på ett tydligt sätt, att ge dem verktyg för att kunna stå upp för sina behov och sina val gentemot exempelvis politiker, tjänstemän och lärare. I ett sådant perspektiv blir det viktigt för ledarna att ”puscha” ungdomarna, hjälpa dem att pröva på att agera på olika sätt. Detta är ett syfte som exempelvis de lokala ledarna skulle kunna ha men som skulle kunna stå i kontrast till de kommunala aktörernas önskemål.

I den tredje modellen, den demokratiska, agerar ledarna tydligt som förebilder för ungdomarna. Ledarna uppfattar sig dock som jämlikar med ungdomarna och kan genom dialoger förmedla någon form av bildning som i sin tur innebär att ungdomarna erhåller redskap för att kunna ”utnyttja” sitt medborgarskap.

Lokalt utvecklingsarbete

Lokal utveckling används idag i olika sammanhang. I samband med olika omstruktureringar i samhället har man börjat tala om ett alternativt sätt att organisera välfärd och socialt arbete på, där det lokala samhället och lokala utvecklingsprojekt fått allt större betydelse. Ett exempel på större sådana projekt är Storstadssatsningen (reg prop 1997/98:165). Det tillstånd som givit upphov till alternativa sätt att organisera brukar benämnas *heterarki* och uppstår då individens val och statens planering inte ger de resultat som man vill uppnå och en annan form av samordning krävs för att människor ska kunna få sina behov tillgodosedda. Man kan se det som ett tredje alternativt sätt att fatta beslut när andra inte fungerar (Larsson, 2002). Beroende på vilka bristerna är som man försöker åtgärda skiftar konstellationen av aktörer som på olika sätt söker samverkan. Under sådana förhållanden får olika organisationer en starkare ställning än vad som brukar vara fallet traditionellt sett. Detta är en form av nätverksstyrning och kallas *governance* (Denter & Rose, 2005). Olika intressenter från olika områden bildar en koalition för att förbereda och arbeta med en strategi utformad för en definierad uppgift. Exempel på problem som brukar nämnas i detta sammanhang är otrygghet, brott, trafikproblem och problem med missbruk i ett område. Inom ungdomsområdet kan man från statens och kommunernas sida skönja ett ökande intresse för den ideella sektorns deltagande (Nordfeldt, 2008). Ett bra exempel på detta är verksamheten på Fryshuset. Drive-in-projektet som det fungerar i Sollentuna är ett bra exempel på *governance* då ett *partnerskap* oftast består av representanter för offentlig verksamhet, frivillig och privat verksamhet samt även ibland enskilda medborgare. I Sollentuna deltar kommunen, Sollentuna fotboll, Djurgården fotboll genom Djurgårdsandan och SVEAB som representanter för de tre aktörsgруппerna. Att bilda ett nätverk på detta sätt kan kanske ses som en idealisk strategi men det är inte oproblematiskt. Brittisk forskning visar exempelvis att det både kan finns fördelar, hinder och rivalitet mellan olika aktörer (Tett, Crowther, O'Hara, 2003). Partnerna kan ha olika mål med sitt deltagande. Partnerskapet ses dock som en viktig förutsättning för ett lokalt utvecklingsarbete.

Metoder i ett lokalt utvecklingsarbete

I litteraturen finns flera begrepp som beskriver olika metoder och sätt att tänka när man arbetar i lokalsamhället. I andra länder finns andra traditioner än i Sverige varför det kan vara svårt att direkt tillämpa forskning från andra länder på svenska förhållanden. Det finns dock en hel

del forskning som har stor bäring på svenska förhållanden. Community education, community development, community work, animation och även socialpedagogik är begrepp som är intressanta i detta sammanhang och som alla skulle kunna användas för att uppnå en djupare förståelse för drive-in-fotbollsprojektet i Sollentuna (se exempelvis van der Veen, 2003, Tett, 2000, Kurki, 2005). Tittar man närmare på dessa begrepp upptäcker man att de har mycket gemensamt. Bärande meningar återkommer i flera av begreppen. Nedan återges en sammanfattande beskrivning av det begrepp som vi menar har störst bäring för vårt projekt nämligen community development. Här tas internationella forskningsrön med då de kan fördjupa förståelsen för den svenska kontexten. Genom att de kontrasterar kan de svenska särdragen utkristalliseras.

Om man relaterar community development till socialpedagogik kan det tolkas som att de har vissa gemensamma nämnare. Det handlar om ett lokalt kollektivt lärande ofta i ett mobiliserande syfte och ett didaktiskt strävande riktar sig mot lokalsamhället eller mot grupper som ofta betraktas som marginaliserade (Larsson, 2006). Det handlar om lärandesituationer som oftast är svagt institutionaliserade (Turunen, 2004). Det är således fråga om att grupper eller samhällen skall lära sig och genom detta sker en förändring. I drive-in-fotbollsprojektet handlar det i första hand om att ungdomarna ska lära sig få tillgång till andra grundvärderingar, lära sig nya sätt att hantera sitt vardagsliv, sätta upp nya mål etc.

I *community development traditionen* finns, precis som exempelvis i den socialpedagogiska, både en konservativ - anpassande eller fostrande - och en mobiliserande variant (Taylor, 1995, Walzer, 1998). När det gäller community developments konservativa dimension ser man lokalsamhället som något som är hotat och som ska återställas eller rekonstrueras. Här kan man se en koppling generellt till situationen i utsatta förorter. Det är inte sällan hotet anses komma just från ungdomsgrupperna. De interventioner som görs för att förbättra situationen på olika sätt, främst av stat och kommun, kanske inte alltid har som uppgift att rekonstruera något som gått förlorat men väl att konstruera något som borde finnas, något gott, det goda samhället. I detta fall skulle det goda samhället kunna vara ett samhälle där det fanns gemenskap mellan individer, grupper och generationer, där det inte finns någon kriminalitet och där människor känner sig trygga.

På 1960-talet kan man säga att det är en ny era inom det som benämns community development traditionen. Nu börjar andra begrepp användas för att beskriva situationen. Man börjar tala om självorganisering. Det talades om segregation i motsats till integration som man tidigare eftersträvat. Man

talade nu om social konflikt istället för samarbete och konsensus. Namnkunniga företrädare för det här perspektivet var bl.a. Martin Luther King och Saul Alinsky. Denna radikala vinkling har också funnits i Sverige. Arbete med lokal utveckling i form av exempelvis samhällsarbete sågs framförallt på 1970-talet som ett radikalt arbete med inbyggd samhällskritik med starka inslag av klasskamp och klassanalys. Detta är således en mer mobiliserande sida av community development (Turunen, 2004). Överfört till detta projekt skulle det innebära en strävan till mer delaktighet för ungdomarnas del.

Nu på 2000-talet är vi åter tillbaka till något mer kommunitaristiskt som är byggt på samarbete istället för konflikt. Detta ses som ett icke-politiskt perspektiv. Det har t.o.m. hävdats att det nu handlar mer om managementorienterade diskurser och en tydlig byråkratisk EU-terminologi.

Det är inte längre endast de radikala krafterna som uppmuntrar folk till gräsrotsstrategier (bottom-up) utan det görs för närvarande från huvudkontoret i Bryssel i governance- och partnerskapsanda (Turunen, 2004, sid 73).

Dessa olika dimensioner av community development traditionen är intressanta och kan hjälpa till att öka förståelsen för vad som sker i de utsatta bostadsområdena i Sverige och ge alternativ till tolkning av de projekt och insatser som startas.

En viktig dimension i community development traditionen är som tidigare nämnts lärande. Ofta är situationen den att det finns en som är lärare, handledare, socialarbetare, fritidsledare etc. och en part som är den som söker kunskap och lär, eller kanske snarare i drive-in-fotbollsprojektet, en grupp som uppfattas vara i behov av kunskap och behov av att lära (exempelvis normer och värderingar). Det skulle man kunna se som normalfallet. I community development-traditionen beskrivs att lärandet eller utbildningen kan anta tre olika former:

- utbildning/träning av lokala ledare - aktionsinriktad
- utbildning för medvetandegörande - mobilisering
- utbildning som service (van der Veen, 2003).

De två första formerna har stor relevans då de kan användas för att få förståelse för vilka olika mål som finns i drive-in-projektet. Vilken sorts förändring är det som eftersträvas?

Vad kännetecknar ett lokalt utvecklingsarbete?

Men vad är då lokal utveckling? Hur kan det beskrivas på ett sammanfattande sätt? Det finns olika sätt att beskriva arbetet men i denna rapport utgår vi från McConells definition.

För att något skall definieras som en lokal utvecklingsprocess måste den utgå från ett *medborgarperspektiv* (Mc Conell, 1991). Andra kännetecken på lokal utveckling är

- att det rör *lokalsamhället*
- ett *underifrån* perspektiv
- ett *partnerskap*
- en positiv *aktion*
- en social *mobilisering* (empowerment) (Mc Conell, 1991).

Försök att definiera lokal utveckling förekommer i detta mer byråkratiska sammanhang, men också inom utvärderings- och forskningssammanhang. Utifrån den svenska kontexten finns det en del intressant forskning. I en kunskapsöversikt från Dalarnas Forskningsråd beskriver man lokal utveckling.

.....som en positiv förändring initierad på lokal nivå (Möller, 2004, sid 6).

Det är också vanligt att lokal utveckling sammanknippas med *förändring*. Det är det man vill uppnå. Man är missnöjd med något och söker metoder för att ändra på detta (Forsberg, Höckertin, Westlund, 2001). Det brukar också betonas att det är viktigt att skilja lokal utveckling från partipolitik. Lokal utveckling är partipolitiskt neutral. De vanligaste områden som kan bli aktuella för lokal utveckling är aktiviteter kring offentlig och privat service, natur- och kulturmiljö samt kultur och fritid. I Sverige idag pågår ett lokalt förändringsarbete i olika skepnader

....i form av EU-projekt, hemgårdar, social ekonomi, frivilligt socialt arbete, landsbygdsutveckling, lokala grupper, nya byalag, fält- och områdesarbete, samhällsarbete mm på lokalsamhällesnivå (Turunen, 2004, sid 155).

Lokalt utvecklingsarbete i denna studie

Lokalt utvecklingsarbete kan ha olika skepnader beroende på i vilken kontext det bedrivs, vilka de olika aktörerna är som deltar men också beroende på vad det är man vill uppnå. Vad man vill åstadkomma kanske är det mest centrala för hur det lokala utvecklingsarbetet kommer att utformas. Ofta ses det lokala utvecklingsarbetet som ett alternativ till en mer aktiv offentlig verksamhet. De offentliga aktörerna, exempelvis kommuner, tycks vara synligare och en tydligare samverkanspartner i det lokala utvecklingsarbetet i förorter än exempelvis på landsbygden (se ex Eriksson & Forsberg, 2010). Ser man tillbaka de senaste åren har det offentliga varit en viktig aktör i de utsatta bostadsområdena. Forskning visar dock att det inte alltid är okomplicerat när olika myndigheter tar för stor plats i det lokala sammanhanget (se exempelvis Lahti Edmark, 2004).

Det är skillnad på lokalt utvecklingsarbete och lokal utveckling. Lokal utveckling är en effekt. Det kan vara en effekt av lokalt utvecklingsarbete men det behöver inte vara det, den kan vara en effekt av något helt annat. Utveckling kan enkelt beskrivas som en kvalitativ förändring i avsedd riktning, och i detta sammanhang skulle det handla om förändring i ett lokalsamhälle. Denna typ av förändringar är svåra att mäta och det visar sig tydligt i vår studie. Det vi berör i kommande avsnitt är lokalt utvecklingsarbete och vi gör en bestämning av begreppet utifrån teorier, tidigare forskning och den kontext, i form av utsatta bostadsområden, som denna studie delvis rör. Det är dock viktigt att inte glömma att drive-in-fotbollsprojektet vänder sig till alla ungdomar i Sollentuna och det är endast ett fåtal områden som kan betraktas som utsatta områden i kommunen. Den problematik man vill lösa har dock beskrivits som oroligheter bland ungdomar, skadegörelse, annan kriminalitet etc. som delvis är faktorer som kännetecknar utsatta områden. Det är på detta sätt vi förstår lokal utveckling i denna studie, väl medvetna om att det finns alternativa sätt att förstå.

Vi ser lokalt utvecklingsarbete som en *samverkan* mellan olika aktörer; oftast offentlig förvaltning, frivilliga organisationer, näringsidkare och medborgare (Se exempelvis McConell, 1991, reg prop 2005/06:192). Således är det en samverkan mellan det offentliga, det civila samhället och marknaden. I detta projekt finns alla dessa aktörer med. Det offentliga representeras av kommunen, både på en tjänstemannanivå och en politikernivå. Det civila samhället återfinns genom de två fotbollsföreningarna Djurgården fotboll (genom Djurgårdsandan) och

Sollentuna Fotboll. Vi betraktar dem som ideella föreningar och genom denna definition kan de sägas utgöra representanter för det civila samhället.

Ett lokalt utvecklingsarbete har som sin grund *lokalsamhället*. Ibland används även begreppet gemenskap. Vi ser lokalsamhället/gemenskapen som en deskriptiv kategori som kan beskrivas dels utifrån plats/territorium dels utifrån intresse (Hoggert, 1997, Cohen, 1985). Detta innebär att den gemenskap som det lokala utvecklingsarbetet rör antingen består av personer som bor i samma område, den territoriella förståelsen, eller av personer som delar ett intresse. I detta fall skulle det kunna vara båda dessa situationer beroende på vem som betraktar gemenskapen. Sett ur ungdomarnas ögon kan man tänka att de upplever sig tillhöra en gemenskap utifrån sitt intresse för fotboll och att vara ungdom. Ur exempelvis ett tjänstemannaperspektiv är det möjligt att den gemenskap man tänker sig är hela lokalsamhället, således mer en territoriell förståelse. Ett fokus på lokalsamhället kan dock leda tankarna till att lösningen till upplevda bristsituationer finns i det lokala bostadsområdet och hos de individer som bor där. Det finns de som är kritiska mot att fokusera på lokalsamhället och de hävdar att detta leder blickarna bort från de strukturella faktorerna och dess betydelse för hur livet gestaltar sig i bostadsområdet (se exempelvis Eriksson, 2006, Lahti Edmar, 2004, Velásquez, 2001).

Deltagande är ett annat centralt begrepp. Deltagande har på olika sätt problematiserats bl.a. i de utvärderingar som gjorts i samband med storstadssatsningen. När kan en person ses som delaktig och vad innebär det att vara delaktig? Finns det någon skillnad mellan delaktighet och inflytande? När man talar om deltagande i detta sammanhang handlar det om att de som bor i det område som det lokala utvecklingsarbetet rör skall vara delaktiga. Så är fallet i drive-in-fotbollen som ju vänder sig till ungdomar boende i Sollentuna kommun. Däremot är det mer tveksamt när det gäller inflytande. Vilket inflytande har ungdomarna över projektet och dess utformning?

I lokalt utvecklingsarbete är det viktigt att *handla*, att vidta positiva aktioner i syfte att, åtminstone i förlängningen, förbättra situationen i lokalsamhället. Det är handlingar som leder till förändring. Drive-in-projektet handlar om att handla, genom att låta ungdomar spela fotboll, vilket man hoppas ska få en rad positiva effekter.

I det lokala utvecklingsarbetet sker oftast en *lokal mobilisering*. Genom att människor kommer samman och agerar för en gemensam sak frigörs latent resurser. Detta har beskrivits i flera tidigare forskningsrapporter.

Frågan om lokal mobilisering är intressant och vi återkommer till den. Tidigare forskning har synliggjort att olika aktörer i ett lokalt utvecklingsarbete kan ha olika syn på vad man vill uppnå (Olsson & Waldeström, 2006, Eriksson, 2006, Dahlstedt, 2006).

I det lokala utvecklingsarbetet sker oftast också ett *lärande*. Det kan exempelvis innebära att man tillsammans med andra utvecklar och förändrar sitt sätt att tänka kring vissa företeelser. Det kan också innebära att man lär sig olika färdigheter som föreningsteknik etc. Som medaktör i ett lokalt utvecklingsarbete kan man få ett förändrat sätt att tänka och reflektera (Olsson & Waldeström, 2006). Drive-in-fotbollsprojektet har som ett av sina mål att överföra normer och värderingar till ungdomarna. Här förutsätts att ett lärande sker.

Sammanfattningsvis kan sägas att lokalt utvecklingsarbete, idealt sett, är svaret på olika bristsituationer i lokalsamhället. Som en outtalad värdegrund finns tankar om ett gott och demokratiskt samhälle. Lokala aktörer (de boende, frivilliga organisationer, det offentliga och näringslivet) samverkar i olika positiva aktioner för att nå ett mer välfungerande lokalsamhälle. Det lokala utvecklingsarbetet är riktat mot lokalsamhället men medför ofta att olika lokala grupper i området mobiliseras. I förlängningen kan det också leda till känslor av egenmakt hos den enskilde individen d.v.s. att den enskilde upplever att han har möjlighet att själv styra över sitt liv och att fatta självständiga beslut. Det är vad man ibland, med ett engelskt ord, brukar kalla empowerment. Vi ser således lokalt utvecklingsarbete som något som riktar sig mot lokalsamhället men som kan ge återverkningar hos den enskilde individen. Naturligtvis kan det också vara tvärtom, d.v.s. att det startar med en inriktning på den enskilde eller på grupper av människor och sedan ger effekter på lokalsamhället, men då kan det vara svårare att se eller förutse kopplingarna mellan de olika nivåerna. Det är dock det senare som är aktuellt i detta projekt. Genom att vända sig mot gruppen ungdomar hoppas man förändra situationen i lokalsamhället.

De olika begrepp som använts för att beskriva ett lokalt utvecklingsarbete kan ses som en teoretisk ram för att förstå olika företeelser. De begrepp som ingår i denna ram är dock inte klara och entydiga utan kan förstås och användas på många olika sätt, vilket vi försökt beskriva ovan. Detta medför att beskrivningen av lokalt utvecklingsarbete inte ska ses som en definition utan just som en teoretisk ram.

Resultat

Kapitlet är rapportens resultatdel och inleds med en beskrivning av situationen i Sollentuna innan projektet startade, hösten 2013. Flera olika aktörers röster kommer att presenteras här; de professionella, ledarna samt deltagarna. Efter detta beskrivs dessa aktörers tankar kring drive-in projektet i Sollentuna innan det startade eller precis i dess början. Under våren 2014, vid drive-in-fotbollens slut, genomfördes återigen intervjuer med ovanstående aktörer, dessa intervjuer presenteras också utifrån aktörernas syn på situationen i Sollentuna följt av deras syn på drive-in projektet.

Hösten 2013 (vid projektets början) - situationen i Sollentuna

Genom att intervjua professionella som har som sin uppgift att verka bland ungdomar i Sollentuna har vi försökt skapa oss en bild över hur situationen ser ut och upplevs i Sollentuna, dels under tidig höst 2013, d.v.s. innan projektet startade, dels i april/maj då projektet avslutats. Intervjuer har således gjorts med respektive aktörer både i början och i slutet av projektet. Även ungdomarna som deltar i projektet har intervjuats om sina upplevelser av Sollentuna vid två olika tillfällen. I kommande avsnitt redovisas upplevelserna hösten 2013.

Vi vill påpeka att det som redovisas nedan endast är ett fåtal aktörers och ungdomars tankar och upplevelser. Det innebär att det kan finnas många divergerande uppfattningar som inte kommer fram i denna rapport. Det innebär också att resultatet inte kan generaliseras till att gälla alla aktörer och ungdomar i Sollentuna utan utgör en beskrivning av just de intervjuades uppfattningar.

De professionellas upplevelser

För att få en bild, eller snarare flera bilder, över situationen i Sollentuna har ett antal intervjuer gjorts med socialkontorets fältsekreterare, fältfritidsledare och närpolis. Nedanstående resultatdel är en sammanfattning av dessa intervjuer. Intervjuer med ledare och deltagare redovisas i kommande avsnitt mer i detalj då vi valt att fokusera på deras utsagor. Vi tycker det är viktigt att göra deras röster hörda.

Av intervjuerna framgår att det finns gängbildningar bland ungdomarna i Sollentuna. Det är gängbildningar som oftast har en geografisk plattform.

Gängen hamnar ibland i bråk med varandra, ibland finns det en viss rörelse mellan de olika gängen. Bråken kan ibland handla om narkotika men ibland är det bara revirstrider. Oftast håller sig gängen kvar i sina områden och rör sig inte i så stor omfattning över de geografiska gränserna. Det handlar om en begränsad andel ungdomar i Sollentuna som ingår i gäng och som syns och hörs mycket. Någon av de intervjuade menar att det oftast är dessa ungdomar som också ”strular” i skolan. Det kan exempelvis handla om ungdomar vars föräldrar arbetar mycket och blir lämnade ensamma och ”då blir det att man hänger ute”. Men det är inte alltid så utan det kan också var en större blandning i gängen vad gäller bakgrund och nuvarande situation. De allra flesta i gängen är pojkar i åldrarna 13 till 20 år. De mer ”skötsamma” ungdomarna träffar fältsekreterarna eller fältfritidsledare på hemmafester eller på fritidsgårdar. Det finns hos en del av dessa ungdomar en rädsla för gängen. Vissa ställen undviker man att besöka då man inte vill stöta på de mer stökiga ungdomarna. Det finns både kriminalitet bland ungdomarna men också bland de unga vuxna i åldrarna 20 – 25 år. De äldre märks inte lika tydligt i lokalsamhället. Det sker en kontinuerlig rekrytering till en mer avancerad kriminalitet. Äldre ungdomar rekryterar yngre.

Flera av de intervjuade menar att det är ganska oroligt i Sollentuna just nu (oktober 2013). Det är mycket skadegörelse både på skolor och på andra myndighetslokaler och det förekommer mycket droger och även alkohol. Det är personrån, misshandel och utpressningar. Det senaste har blivit allt vanligare. Äldre ungdomar utpressar yngre. Man hittar på olika anledningar till att de ska betala. De unga pressas på pengar och ofta vågar de inte berätta detta för vuxna i sin närhet. De blir många gånger rädda och skaffar därför fram pengar. Detta är en oroväckande tendens som kryper allt längre ner i åldrarna. Många i unga åldrar pressar sina kamrater på skolorna så både offer och förövare är unga. Flera av de intervjuade menar att det är bara en bråkdel av allt som händer som kommer till myndigheternas kännedom.

Någon av de intervjuade funderar på varför det är extra oroligt just nu och om det kan handla om att ungdomarna upplever att de inte har så mycket att göra eller om det handlar om frustration över någonting. Enligt någon av de intervjuade finns det mycket för ungdomen att göra i Sollentuna men ungdomarna själva är lite lata och vill gärna inte flytta på sig till andra områden där möjlighet till aktivitet kanske finns.

Ungdomarna beskrivs som om de har en mycket liberal hållning till droger och att de ”slänger” sig med en initierad terminologi. Toleransen för droganvändning uppges vara hög. Även ungdomar som inte själva

använder droger tycks acceptera att andra gör det. När det gäller användandet av alkohol så är det flera som gör den bedömningen att Sollentuna inte skiljer sig från andra liknande kommuner. Ungdomarna dricker varken mer eller mindre här. Det verkar dock som om drickandet kommer i perioder. Vissa tider förekommer det mycket droger andra perioder mindre. Det skiftar också över de olika områdena i Sollentuna. Ibland är det oroligt kring Malmvägen en annan gång i Helenelund.

Alla intervjuade talar om att det finns många vuxna ute i Sollentuna på kvällar och helger

...det finns mycket vuxna ute som springer runt.

Närpolisen har intensifierat sin närvaro på Malmvägen vilket medfört positiva effekter enligt en av de intervjuade. Fritidsfältledare, socialkontorets fältsekreterare samt en del ideella föreningar finns också ute i kommunen på kvällar och helger. De flesta av de intervjuade uppfattar detta som positivt. Vad det dock har inneburit är att ungdomarna enligt några av de intervjuade numera är osynliga.

Man har inte en aning om var de är.

Det är som...

...att åka runt i en spökstad alltså. Det är obehagligt!

Det gör att det är svårt för verksamma i området att ha ”koll” på ungdomarna. Ungdomarna har berättat att de umgås hemma hos varandra kanske fyra och fyra och sen går de hem till sig själva efter detta. På det sättet har det blivit lugnare ute på gator, skolgårdar och i parker. De flesta av de intervjuade upplever det dock som positivt att det är så många vuxna ute som ”stör” ungdomarna. Ungdomarna själva gillar dock inte att bli störda.

Dom får inte vara unga säger dom. Så dom flyr.

Någon menar att det är viktigt att de vuxna, myndighetspersoner och frivilliga, samordnar sitt arbete så inte alla finns på samma ställe.

Flera av de intervjuade menar att just samverkan och samordning är en bra strategi när det gäller arbetet med ungdomarna. Det finns gott om resurser i kommunen totalt sett men dessa behöver kartläggas och samordnas på ett tydligare sätt för som det är nu lyckas man inte fånga upp den lilla klicken ungdomar som ”strular”. Idag talas man vid och samarbetar men inte på ett tillräckligt strukturerat sätt.

Sammanfattningsvis kan sägas att det finns flera aktörer i arbetet med att skapa en bra situation för ungdomar i Sollentuna kommun. De olika aktörerna har delvis olika utgångspunkter och olika tänkbara lösningar eller strategier för hur man framgent ska arbeta med situationen. Två av aktörerna; närpolisen och socialkontorets fältsekreterare representerar olika myndigheter och arbetar med myndighetsutövning medan fritidsfältledarna inte gör det. Fritidsfältledarna menar att ungdomar ser dem som ”ofarliga” jämfört med de professionella som arbetar med myndighetsutövning. Detta innebär att deras roller gentemot ungdomarna i viss mån skiljer sig åt. De har dock delvis överlappande arbetsuppgifter exempelvis besök och samtal på skolor, fritidsgårdar etc. Deras beskrivning och bild över situationen i Sollentuna stämmer bra överens. De uppger alla att det för närvarande är oroligt. Det finns geografiskt uppbyggda gäng som flyter omkring i området. Det finns en kriminalitet bestående av skadegörelse, personrån, utpressning etc. Det finns en stor tolerans gentemot droger bland ungdomarna. De ungdomar som syns och hörs utgör en liten del av Sollentunas ungdomar och det är inte ovanligt att andra ungdomar drar sig undan platser där dessa gäng brukar hålla till.

Platschefens och en ledares upplevelser

I början av projektet intervjuades två av de lokala ledarna i drive-in projektet. Intervjuerna handlade bland annat om deras upplevelser av situationen i Sollentuna, specifikt för ungdomar.

Situationen för ungdomar beskrivs på två olika sätt. Dels beskrivs en situation av utanförskap dels beskrivs ungdomar med ambitioner och framtidstro. Sollentuna beskrivs som en plats där ungdomarna stannar. Är man född och uppvuxen där blir man kvar

...människor låser sig fast i Sollentuna, det är som en bubbla som man inte lämnar...

Detta kan naturligtvis vara både positivt och negativt men för många ungdomar blir det problematiskt speciellt när deras del av Sollentuna uppfattades av andra som ett område fullt av problem. Det är lätt att man lever upp till de negativa förväntningar andra har på en. Det fungerar som en självuppfyllande profetia, enligt en av de intervjuade. Sollentuna beskrivs också som ett starkt segregerat samhälle. Järnvägsspåret delar samhället i två delar, på ena sidan finns det fina Edsviken och på den andra Malmvägen. Detta leder till ett vi och dom-tänkande och båda de intervjuade menade att det bland ungdomarna finns ett myndighetsförakt,

inte hos alla men hos många. En av de intervjuade beskriver det på följande sätt:

Sedan är det så väldigt uppdelat, det vet jag. Det finns dom finare områdena där etniska svenskar bor. Dom bebländar sig inte så ofta med utlandsfödda. Det är lite tråkigt. Om man delar upp sig så blir det alltid vi och dom. Det är den mentaliteten som ungdomarna går runt och bär på.

Flera ungdomar lever i vad som beskrivs som ett utanförskap. De behärskar inte det svenska språket och de får inte heller några arbeten. Många behöver hjälp och stöd exempelvis med att hitta rätt bland samhällets alla regler och bestämmelser. Det är hjälp som man inte får av samhället. Man känner att man är *långt ifrån*. Vi och dom-tänkandet finns också mellan olika grupperingar av ungdomar. Olika bostadsområden tjänar som gränser för dessa grupperingar och man har bestämda uppfattningar om varandra och varandras områden.

De intervjuade menar att det behöver komma tillstånd en dialog mellan kommunpolitiker och ungdomar. Politikerna kan inte förvänta sig att ungdomarna ska söka upp dem utan de bör själva komma till ungdomarnas mötesplatser.

Man kan inte göra saker utan att lyssna på vad det finns för behov,

menar en av de intervjuade. Politikerna är inte så bra på att lyssna tycker respondenten.

Det finns också en annan bild av ungdomarna som ambitiösa och med stora förhoppningar på framtiden. Många av pojkarna älskar detta med fotboll och vill själva bli fotbollsledare. De har också stora drömmar om att bli fotbollsproffs. Det finns också ungdomar som engagerar sig i ideella föreningar och arbetar för att stödja och hjälpa andra att få en bättre situation. På grund av den situation man befinner sig i så kan man inte lita på andra (exempelvis myndigheter) utan det är viktigt att

...kunna förstå att framtiden ligger i ens egna händer. Man måste göra det bästa av det.

Ungdomarna behöver förebilder i form av kontakter med äldre kamrater som lyckats i "samhället". Ungdomarna behöver få se att andra som mött svårigheter och hamnat i svackor

...inte ger upp och att de aldrig slutar att kämpa.

Deltagarnas upplevelser

De flesta respondenterna uppger att de trivs med att bo eller vara i Sollentuna, att det är en bra blandning av folk det vill säga att det både finns svenskar och människor med invandrarbakgrund. En respondent nämner att situationen är lite ovanligt i Sollentuna då han uppfattar att det är mer ”integrerat” än i andra kommuner.

Sollentuna är en bra kommun, folk som bor här är lite annorlunda än andra orter, faktiskt, det är mycket blandningar. Ofta i andra förorter är det mer segregerat och så, för mycket av ett folkslag men i Sollentuna är det mer blandat.

Ja jag trivs väldigt bra, det kanske låter fel men det är blandning av allt om man säger så, att det finns både svenskar och människor med invandrarbakgrund och jag tycker att alla kommer överens väldigt bra.

Flera respondentgrupper lyfter även fram att de trivs i Sollentuna då alla känner alla här. Ytterligare en kommentar är att man känner sig hemma i Sollentuna och att man känner sig välkomnad här samt att det finns många ställen att ha kul på. Sollentuna beskrivs exempelvis som stort och fint samt att det är nära till stan.

Jag trivs jättebra här med tanke på att jag är uppväxt här, det kanske är en annan sak om man inte är uppväxt här, jag vet inte, men det handlar kanske om att känna folket bara.

Man känner sig hemma här faktiskt, alla välkomnar alla också tycker jag.

Utbudet

Respondenterna beskriver överlag Sollentuna som en bra plats att bo på utan några större problem. Det finns dock skillnader mellan de intervjuade där vissa tycker att det finns mycket att göra i Sollentuna och andra tycker att det knappt finns något alls att göra förutom drive-in-fotbollen.

Det finns inte så mycket här annars i Sollentuna.(...) Det finns inga aktiviteter alls.

Det finns väldigt mycket grejer, man har grejer att göra hela tiden.

Vi känner alla, det är kul, det finns mycket saker att göra här, mycket ställen att gå till och ha kul på.

Vissa riktar kritik mot Satelliten⁶, både när det gäller personal, öppettider och tillgänglighet. Det lyfts även upp att man hade mycket höga förväntningar på Satellitens verksamhet som inte infriades och att man uppfattar det som om det drivs mer som ett privat företag trots att det skulle vara till för ungdomarna i Sollentuna. Ytterligare en grupp påpekar att Satellitens lokaler skulle kunna användas bättre om man öppnade upp så att fler fick tillgång till de aktiviteter som det finns utrustning för där, exempelvis för att skapa musik.

När jag var yngre såg man fram emot det här riktigt mycket (att Satelliten skulle byggas), "jaa vad häftigt" och sen när det kom var det bara fake luft om man säger så. Det var inte som man förväntade sig, det var ingenting, det var motsatsen till det man förväntat sig.

Det (Satelliten) känns mer som ett företag än något som är öppet för alla.

En respondentgrupp menar att det finns de som inte känner sig välkomna på Satelliten. De önskar att personalen vore mer lokalt förankrade.

Mer lokalförankrade personer och inte folk från andra sidan Stockholm som ska jobba här (på Satelliten).

En grupp lyfte upp att det är viktigt att satsa på ungdomarna i Sollentuna och att man måste få en chans att prova på olika aktiviteter. Dock ansåg ungdomarna att det inte bara var kommunen som hade ett ansvar att tillhandahålla ett rikligt utbud utan att det även var ungdomarnas ansvar att aktivitera sig, ett ansvar som man menar att många ungdomar tar.

Det är inte så stor satsning, det satsas bara företagsmässigt dock, det satsas på näringslivet. Det satsas inte så mycket på ungdomarna, på deras fritid det kan man se på fritidsgårdarna, dom är underbemannade, har inte tillräckligt mycket pengar för att göra olika saker.

Ja fast det borde satsas mer på ungdomar, det finns ju ett eget ansvar och dom flesta ungdomar tar ett eget ansvar men det borde satsas mer från kommunens sida för att få ungdomarna att lyfta upp deras självförtroende, lyfta upp deras engagemang i området. Jag menar man bor inte här bara för att bo här utan man bor här för att det är ens hem.

En plats som lyfts fram som viktig för respondenterna, som de nu upplever att de p.g.a. sin ålder (över 17 år) inte har samma tillgång till, är

⁶ Arena Satelliten är ett ungdomens hus beläget i Sollentuna centrum som öppnade 2009. I Satelliten finns såväl sporthallar som café och musikavdelning m.m. Det är i en av satellitens sporthallar som drive-in fotbollen hyr in sig på lördagskvällarna.

fritidsgårdarna. Det finns någon fritidsgård som man fortfarande får komma till (Ringen) men där finns det ont om plats och flera respondenter menar att det är fel att stänga ute de äldre från fritidsgårdarna. En respondent menar att de äldre kan fylla en funktion som förebilder för de yngre på dessa platser.

Dom har lagt en åldersgräns (på fritidsgården Blå rummet) och dom vill skicka oss hit, det är som att dom pushar oss hit (Satelliten/drive-in-fotboll) och folk märker ju det.

För det går inte att stänga ut bara för att man är lite äldre, man ska inte stängas ute från att hänga där (fritidsgårdarna) för ungdomarna kan också se en som förebild om man kommer dit och umgås.

En respondentgrupp ansåg att det finns mycket att göra i Sollentuna, som att exempelvis gå till Ringen (fritidsgård) eller till Satelliten och lyfter fram att det är positivt att det inte är så hårda regler på de ställen som finns för ungdomar utan att det är flexibelt. Några saker som respondenterna lyfter fram som aktiviteter som finns att göra i Sollentuna är att träna exempelvis springa, gå på gym eller spela fotboll, andra saker man kan göra är gå på bio eller simma.

Alltså reglerna är inte så strikta men det är på ett positivt sätt, exempelvis ifall att man är äldre och så är det kanske fotboll för dom yngre då finns möjligheten att man kan köra med dom.

Sammanfattningsvis kan sägas att alla respondenter uttryckte att de trivdes i Sollentuna eller att de trivdes här innan de flyttade därifrån, många nämner att det är för att alla känner alla här och för att det finns en bra blandning av människor. Åsikterna går lite isär mellan respondenterna kring huruvida det finns saker att göra i Sollentuna på helger och kvällar. Det är framförallt de äldre som uttrycker att det finns mindre att göra medan de något yngre är mer nöjda med utbudet.

Trygghet och förslag på förändringar i Sollentuna

Alla respondenter uppger att de känner sig trygga i Sollentuna även på kvällar som till exempel efter drive-in-fotbollens slut. En respondentgrupp menar att det finns rykten om Sollentuna som inte stämmer, om att det skulle vara otryggt. De menar att detta är gamla rykten som inte stämmer idag.

Det är inte som ni tror, eller andra tror, nä det där är bara myt alltså (att det skulle vara otryggt i Sollentuna). Vi lever på vårat förflutna alltså, det där var förut.

Flera respondenter uppger att de känner sig trygga eftersom alla känner alla i Sollentuna och en grupp menar att man kanske inte känner sig trygg här om man inte är uppväxt i Sollentuna. På samma sätt som många respondenter hänvisade till att man trivs i Sollentuna för att man känner alla här så är detta även grunden till varför man uppger sig vara trygg i Sollentuna. Att känna de personer som bor i ens närområde skapar i detta fall en känsla av både trygghet och trivsel.

Jag är uppväxt här, jag känner mig jättetrygg här, det kan vara en annan sak för dom som inte är uppvuxna här dom som har den här uppfattningen om Malmvägen till exempel eller inte bara Malmvägen, Sollentuna.

Efter drive-in-fotbollen är slut på lördagskvällarna så menar alla att det känns lugnt och tryggt att åka/gå hem, en grupp säger att man gör sällskap hem men att det känns lugnt att gå hem även om man är själv. En annan grupp uppger att de tar tåget direkt efter att drive-in-fotbollen är slut så det känns lugnt och tryggt efter det att fotbollen avslutas.

Vi brukar oftast gå hem med typ alla här så, vi är alltid 10-15 pers så det är alltid ganska lugnt och tryggt.

En grupp lyfter fram att även om de (som killar) känner sig trygga i Sollentuna så tror de inte att tjejer gör det. På grund av det så menar gruppen att det behövs bättre belysning på Malmvägen, i Edsberg och Tureberg. En respondent uppger i anknytning till detta att dennes mamma ringer om hon ska gå hem på kvällen för att få sällskap via telefon, vilket enligt respondenten är för att hon inte känner sig trygg.

Men det känns inte så jäkla tryggt för tjejerna tror jag för det är så dåligt belyst. Belysningen i Edsberg är jättedålig, jag har vänner som bor där, här på Malmvägen är det jättedåligt, belysning längsmed gångvägarna, vid stora gräsmattan är det nedsläckt. Tureberg, stora delarna av Tureberg är nedsläckta.

Om min mamma skulle komma från tågstationen så ringer hon mig för att jag ska hålla henne sällskap i telefonen, då känner man sig inte så jättetrygg.

Respondentgrupperna nämnde några återkommande teman om vad de skulle vilja förändra i Sollentuna vilket var fler fotbollsplaner och möjligheter att utöva andra sporter nära Malmvägen.

Å ja fotbollsplaner, särskilt här runt Malmvägen.

Men att fixa fotbollsplan det kan jag nästan lova att det skulle minska kriminaliteten vid Malmvägen.

I och med att respondenterna lyfter fram att de vill ha fler fotbollsplaner så kommenterar en respondent att kommunen inte är villig att satsa på ungdomarna och deras aktiviteter utan att det är andra prioriteringar som görs.

Ja men dom säger att vi har inte råd att fixa någon fotbollsplan men dom har råd att fixa ett stort häkte, domstol och massa andra saker. Istället för att bygga upp något mitt framför Malmvägen, det är som att dom säger välkommen in, ni kommer sitta där snart, istället kan dom bygga en fotbollsplan och bara – chilla där, va där så kommer ni slippa det som ni ser utanför fönstret.

Den ungdom som beskrev situationen i Sollentuna i citatet ovan ansåg att ungdomarnas framtid var förutbestämd och att Sollentuna som kommun inte bryr sig om att satsa på aktiviteter för ungdomar utan väljer istället att satsa på fängelser och kriminalvård för dessa ungdomar. Denna ungdom efterlyste fler aktiviteter för att man ska ha något att göra vilket då också skulle kunna bidra till att man fick en ljusare syn på sin framtid och en upplevelse av att ha fler alternativ.

En grupp uppger att man borde satsa på jobb till ungdomar. Denna grupp menar att om man inte satsar på jobb till unga så ser de till att tjäna sina pengar på gatan istället. Denna grupp nämner det arbete som bedrivs på Möjligheternas plats⁷ och att de kan hjälpa till så att fler ungdomar får arbete men påpekar att de inte är dem (på Möjligheternas plats) som sitter på jobben.

Jag tycker att man ska satsa på jobb för ungdomarna om jag säger så, dom går på gatan för att tjäna pengar.

Det enda dom (Möjligheternas plats) kan göra för oss är att visa oss vägen, hur man gör CV och så vidare men jobbet ligger inte i deras händer.

Möjligheter att påverka och eget ansvar

När det kommer till om respondenterna anser att de kan förändra saker i Sollentuna så svarar tre av respondentgrupperna att man inte tycker sig kunna det. En av grupperna som anser att man inte kan påverka eller förändra säger att de inte orkar då de känner att de inte blir lyssnade till.

⁷ Möjligheternas plats är en ideell förening skapad av ungdomar, för ungdomar i Sollentunaområdet." Syftet är att motverka destruktivitet och minska utanförskap. De ordnar aktiviteter, nattvandrar och arrangerar föreläsningar som berör ungdomarna". (Hämtad från: www.arbetslivinorden.org, 27/5-2014)

Denna grupp vet att det finns ett ungdomsråd i Sollentuna men upplever att det inte är en plats som är tillgänglig för dem.

Man orkar inte för det känns inte som att man inte blir hörd, det finns ju liksom sånt här ungdomsråd eller vad det heter i kommunen men det känns liksom som om det är politikernas barn som har hand om den. Det har funnits i flera år och jag hörde det bara för någon vecka sen och då var det liksom i förbifarten, jaa några politiker pratar om det med några svenska ungdomar.

En annan av de tre grupperna som anser att de inte kan påverka tar upp ett exempel då de trots allt lyckades göra sina röster hörda och skapa förändring. En av respondenterna menar dock att man inte orkar göra sådant så ofta.

Grejen är en gång när fotbollsplanen, femmannaplanen, näten var helt förstörda och ingen visste var man skulle vända sig till så att jag och några till snackade med någon härifrån Satelliten, det här är kanske två, tre år sedan, vi sa att kan man inte ta tag i det så här och så sa någon där att man kunde skriva ett brev till kommunen eller till dom som sitter lite högre upp. Så vi skrev faktiskt ett brev och dom åtgärdade det faktiskt, dom fixade det.

Flera respondenter påtalar sitt eget ansvar i frågan och att man inte tar något eget initiativ. De menar att man inte bara kan skylla på Sollentuna kommun utan att man måste ta eget ansvar för de saker som finns att nyttja i kommunen.

Problemet är att unga människor pratar men ingen tar initiativet. (...) Man kan inte bara skylla på kommunen, Sollentuna, man börjar med sig själv.

Ja alltså det handlar inte bara om att säga till när saker och ting går sönder utan man måste också kunna ta hand om dom för då får man också större förtroende, då vet dom att man kan ta hand om saker.

En respondentgrupp menar att man absolut kan ändra saker om man vill i Sollentuna och att man kan prata med en av ledarna för drive-in-fotbollen eller någon annan kille som är engagerad i Sollentuna.

Om jag har ett jätteproblem då kanske jag går till (en av ledarna), han är väldigt pålitlig och schyst och så alltid positiv.

Avslutningsvis kan sägas att i de fall som förändring ses som en möjlighet eller vid exempel på ändringar som har åstadkommits så har det varit genom platser eller personer som möter dessa ungdomar. Det är såldes personer så som ledare för drive-in-fotboll eller en plats som Satelliten som möjliggör inflytande, påverkan och förändring för dessa ungdomar. De

strukturer för inflytande som finns, såsom ungdomsråd, är något som upplevs som otillgängligt.

Hösten 2013 (vid projektets början) – drive-in-fotbollen

De professionellas upplevelser

De professionella har inte mycket att säga om drive-in-fotbollsprojektet vid intervjuerna under hösten 2013. Fritidsfältledarna, socialkontorets fältsekreterare och närpolisen känner sig alla oinformerade om drive-in-fotbollsprojektet. Denna information är något som de saknar. Ingen av dem upplever heller att de har någon egentlig roll i projektet. Alla är dock positivt inställda och tycker att det är en bra idé och de kommer att arbeta för att det ska bli lyckosamt. Flera betonar vikten av att rätt ledare väljs. Alla är av uppfattningen att valet av ledare är avgörande för ett lyckat drive-in projekt.

Platschefens och en ledares upplevelser

Vid tidpunkten för intervjuerna hade drive-in-fotbollen varit igång två helger. Trots denna korta tid hade de intervjuade en hel del tankar kring projektet, både kring vad som fungerade bra och vad som kunde förbättras.

Det övervägande intrycket de intervjuade har är att detta är en mycket positiv verksamhet och ett bra initiativ. Tidigare hade ungdomar försökt att få tillträde till Arena Satelliten men inte fått detta trots att ungdomarnas stora fotbollsintresse var väl känt. Att nu Arenan öppnade sina portar även för denna grupp ungdomar uppfattas som mycket positivt. De intervjuade är mycket förtjusta i själva konceptet (drive-in-fotbollen) och menar att det är

Väldigt goda krafter, det är så det ska vara. Det är inte för mycket lagar och regler, för det är sådant som förstör för mycket, inte bara i fotbollen utan bland myndigheter. Ibland ser man inte en persons behov utan måste titta på lagar och regler och det riskerar att andra hamnar i trubbel. Dom (Djurgårdsandan) har en idé om goda värderingar, ärlighet, man ska ha kul, men även att dom som är där ska påverka och sätta reglerna. Dom ska kunna komma dit och spela av sig. Kom som du är liksom. Kom och spela fotboll!

Uppdelningen i olika åldersgrupper har varit bra även om det ibland har varit svårt att låta just åldern avgöra vem man ska få spela tillsammans med. Det kan ju finnas yngre spelare som mycket väl skulle ”platsa” bland de äldre och vice versa. Men på det stora hela är denna uppdelning bra. Det har varit ett stort tryck på verksamheten redan och en av de intervjuade

menar att det är härligt att se den stora glädjen hos ungdomarna när det får göra det de *älskar mest*. Angående de farhågor som fanns innan projektet startade kring eventuella oroligheter efter verksamhetens slut, uppger de intervjuade att de uppfattar dessa farhågor som överdrivna. De två helger verksamheten varit igång har det inte varit några problem. Ungdomarna är ofta trötta och nöjda när det är slut och vill då bara gå eller åka hem. Skulle problem uppstå inne i Arenan tar man tag i detta med en gång. Man ser också till att ha kontroll över verksamheten genom att hälsa alla välkomna och säga hej till alla när de går därifrån. Alla blir på det sättet sedda, men det ger också ledarna en möjlighet till kontroll i positiv bemärkelse.

Några områden tas upp där de intervjuade ledarna menar att det vore önskvärt med förbättringar:

- *fler tjejer*. Det har varit få flickor som deltagit eller besökt verksamheten dessa två lördagar. Man tror att genom att satsa på egen tid för tjejer skulle man kunna nå dem på ett tydligare sätt. Det behövs också fler kvinnliga ledare på plats. Tjejerna har en speciellt utsatt situation och det är viktigt att nå dem. Det uppfattas att det finns mycket fler aktiviteter för pojkar än för flickor. Därför borde drive-in-fotbollen även försöka nå tjejer.
- *fler dagar*. Båda de intervjuade ledarna menar att trycket på verksamheten är stort. Därför skulle man vilja ha verksamhet både fredag och lördag.
- *fika*. Vid tiden för intervjun fanns inte möjlighet att få eller köpa fika. Det tror ledarna vore bra om det fanns.
- *medbestämmande*. De intervjuade upplever att de har få möjligheter att själva förändra verksamheten. De beskriver en lång väg till beslut, som börjar med att de får vända sig till projektledaren och slutar med dem som finansierar hela projektet.

Deltagarnas upplevelser

I detta avsnitt presenteras deltagarnas uppfattningar kring drive-in projektet vid dess början, hösten 2013.

Vägen in och förväntningar

Alla intervjuade deltagare fick reda på drive-in-fotbollen genom antingen vänner som är ledare inom projektet eller genom vänner som spelar fotboll under lördagskvällarna på drive-in. Flertalet respondenter nämnde specifikt

platschefen och Möjligheternas plats som de som informerat dem om projektet och uppmanat dem att gå. En person har utöver att bli informerad av sina vänner även fått information om projektet via Sollentuna drive-in-fotbolls facebookside.

Jag fick reda på det genom dom som jobbar här (på drive-in), (...) dom marknadsförde det, dom sa typ det kommer vara fotboll varje lördag där alla får spela boll helt enkelt.

Jag fick veta det via Facebook, dom hade gjort någon grupp tror jag och kallade till drive-in-fotboll.

Motivet till att delta i drive-in-fotbollen menar respondenterna är att man inte har så mycket annat att göra på lördagskvällar och att man får en chans att spela fotboll även under vintern. Att man inte har något att göra eller någonstans att vara kopplas till att man inte längre får gå till ungdomsgårdarna då man är för gammal. Detta kan då resultera i att man hänger ute på olika platser, exempelvis i portar.

Det är så att vi har typ inget att göra på dagarna, speciellt på helgerna typ, det kan hända att vi hänger i portarna. Det finns en fritidsgård här som heter Blå rummet, men där har dom lagt en sån här åldersgräns så vi kan inte vara där och då slutar det med att vi hänger i portar och sånt där.

Många uppger att förväntningarna på drive-in-fotbollen framförallt handlar om att få en chans att spela fotboll inomhus när vädret inte tillåter spel på utomhusplanerna. Det finns några olika röster när det gäller förväntningar på organisering och ledarskap. Några uppger att de hade höga förväntningar på organiseringen av spelet som inte infriats medan några menar att de är imponerade av hur väl ledarna hanterar organiseringen av spelet och att det är välstrukturerat.

Det vart lite bättre än vad man hade förväntat sig till och med, fördelningen av lagen, att ledarna tar initiativet, eller alltså de ska ju ta det egentligen men att de överskrider det de behöver göra och gör det perfekt nästan om man säger så. De är väldigt delaktiga då de känner de flesta ungdomarna och det är en stor fördel.

Några respondenter förväntade sig att det skulle vara ett alternativ till att vara ute och hitta på något ”dumt” genom att man skulle få något att göra på lördagskvällarna.

Det blir väl bättre såklart, att man inte behöver vara ute liksom, kanske hitta på någon dumhet, hellre komma hit och spela fotboll.

Skäl till deltagande

Det finns tre huvudsakliga skäl som respondenterna uppger till varför de kommer till drive-in-fotbollen. Dels är det för att få spela fotboll och dels för att få träffa och umgås med vänner. Några respondenter uppger även att det är ett bra tillfälle för motion.

Jag kommer hit för att träffa kompisar som jag inte träffar längre.

Jag spelar inte fotboll längre så det är ett bra tillfälle att motionera och träna lite.

Det är kombinerat, spela, umgås, skaffa nya kompisar, ha kul.

Det finns några åsikter som går isär kring hur man uppfattar fotbollen, vissa menar att det är kul att få spela seriös fotboll medan andra tycker det är kul att få spela fotboll lite mer på skoj. Några uppger även att de kommer till drive-in för att umgås och träffa vänner och de menar att man kommer även om man inte är intresserad av att spela fotboll eftersom att man inte har någonting annat att göra. Drive-in-fotbollen uppges även vara en plats för att träffa nya vänner. De som kommer till drive-in på lördagskvällarna för att umgås med vänner eller som kommer för att de inte har något annat att göra uttrycker att det skulle vara bra med andra typer av aktiviteter än fotboll.

Det är ju jättebra att dom håller på så här, det är ju jättemånga som kommer och spelar fotboll men det är ju tråkigt för dom som inte är intresserade av fotboll, det skulle vara jättebra med andra aktiviteter. (...) Jag kommer hit för att jag har inget att göra. (...) Dom andra kommer ju hit för att spela. Vi vill inte vara ute och frysa bara.

Alternativ till drive-in

Flera respondenter svarar att de spelar/skulle spela fotboll även om de inte var på drive-in-fotbollen på lördagskvällarna, antingen spelar de då i det lag som de är aktiva inom eller så spelar de utomhus med vänner. Flera uppger att man skulle umgås med vänner och äta tillsammans, gå på bio eller liknande om man inte skulle delta i drive-in. Respondenterna säger också att de skulle umgås med vänner antingen hemma hos någon eller utomhus.

Man kanske går hem till en kompis och kollar på en film eller så, det här (drive-in-fotbollen) är ju ett alternativ när man inte har något att göra.

Umgås med kompisar, man går ut och äter och går på bio eller något sånt där.

Flera respondenter nämner ett antal gånger under intervjun att det borde finnas fler alternativ till aktiviteter, att det fortfarande inte finns så mycket att göra på helger och vardagskvällar. Flera av respondenterna tar upp att de inte längre får gå till ungdomsgården (Blå rummet) vilket är den plats som man brukade umgås på och där man kände sig hemma. En respondent nämner i anslutning till detta att Satelliten och drive-in-fotbollen inte alltid är bra alternativ till fritidsgårdarna då man inte känner sig lika hemma eller trivs lika bra på dessa ställen som på Blå rummet.

Efteråt

På frågan vad man brukade göra efter drive-in-fotbollens slut så svarade alla respondenter att man vanligtvis gick hem efter drive-in-fotbollen. Ofta beskrevs det som att man var trött efter att ha spelat fotboll och/eller att man åkte hem för att duscha. Då respondenterna tog upp att de kunde hitta på något efter fotbollen så handlade det om att kanske äta tillsammans eller som en respondent nämnde att man hänger ute efter drive-in då det inte finns så mycket annat att göra efteråt.

Man blir svettig när man spelar då kan det ju hända att man går hem direkt och då är man ju hemma men det finns ju fortfarande såna som är ute.

Ja man åker hem och vilar för man är trött efter fotbollen.

Framtiden och förebilder

Respondenterna fick frågan vad de ansåg att drive-in-fotbollen kunde ge dem i framtiden. Vissa svarade att drive-in-fotbollen bara är en aktivitet som gör att man har något att göra på lördagskvällen och att man inte tar med sig något särskilt från drive-in. Även om man ansåg att man inte kunde ta med sig så mycket från drive-in så ansåg man ändå att det fanns möjlighet att ta med sig vissa lärdomar. De flesta grupperna menade dock att man utvecklar sitt fotbollsspel vilket är något som man tar med sig i framtiden. Exempelvis så nämner några möjligheten att prata taktik som man får på drive-in-fotbollen. En intervjugrupp nämner även att drive-in-fotbollen kan sluta med att man bildar ett lag och att det finns möjlighet att möta andra drive-in-fotbollslag från andra förorter.

När jag tänker på framtiden och drive-in-fotboll då tänker jag kanske turneringar att det exempelvis slutar med att det blir ett lag här och sen för man det vidare att man möter andra föreningar som har gjort samma sak om man säger så.

Respondenterna nämner att de tar med sig flera saker från ledarna till exempel att man tar med sig deras engagemang för ungdomarna som kommer till drive-in. Ytterligare något som man nämner att man tar med

sig från ledarna är deras kunskap om fotboll samt att de kan vara förebilder. En grupp nämnde även att man lär sig ledarskap själv genom att delta i drive-in-fotbollen då man uppmuntras att ta ansvar och att inta en ledarroll. En respondent menade att man borde lära sig mer och att det skulle gå att ta med sig mer om fotbollen var bättre organiserad.

Ja man kan ta med sig från ledarna, deras dedikation att komma hit och ta sin lördagskväll åt oss yngre och se till att vi är i en bra omgivning och så.

Jag tror att man lär sig ledarskap och vi säger att man har någon paus då tar man ju alla spelare i en kant och pratar lite taktik och sådär, det är jättebra man lär sig ju utav det till framtiden.

En respondentgrupp säger att tanken med drive-in-fotbollen är att ungdomar ska träffas och utbyta erfarenheter men att som det är nu så är det mest fokus på att få speltid.

Vad jag har förstått utav själva projektet är att försöka få ungdomar att samlas och träffas på en plats där man kan, alltså utbyta erfarenheter från olika spelstilar och massa annat, men det blir liksom att man kommer hit, det enda man tänker på är att få speltid.

Föräldrarna

När det handlade om vad deltagarnas föräldrar ansåg om att de deltog i drive-in-fotbollen hade några av de intervjuade ingen kommentar kring vad deras föräldrar ansåg. De övriga respondenterna uttryckte att deras föräldrar var nöjda med att de deltog i drive-in-fotbollen istället för att hänga ute på kvällen. En respondent uttryckte att det kunde hända att man kom hem lite sent efter fotbollen och att det kunde vara negativt, dock var det en fördel att föräldrarna visste var de var någonstans och vad de sysslade med. Det var även positivt att föräldrarna har kontakt med ledarna på drive-in-fotbollen och att de även kommer förbi ibland och tittar på spelet.

Det kan ju hända att man kommer hem lite sent men så länge föräldrarna har koll på vad vi gör och också har kontakt med ledarna så blir det en fördel att dom vet vad vi gör helt enkelt än att vi är någon helt annanstans och bara säger att vi kommer hem snart.

Några uttryckte även att föräldrarna tyckte att deltagande var positivt då det bidrog till att man inte bara satt hemma och hade det tråkigt. Ytterligare en respondent svarade att föräldrarna ansåg att projektet var positivt då fotboll var en bra aktivitet och att det bidrog till interaktion med andra och att man inte var ute och festade.

Det är bra aktivitet, lite interaktion med andra människor.

Dom tycker att det är bättre att man kommer hit än att göra andra grejer så dom blir bara glada, det är bara positivt.

Deltagande i drive-in-fotboll

Alla respondenter förutom två har i princip deltagit vid varje drive-in-fotbollstillfälle. Dessa två kommer ibland och då för att träffa vänner och umgås, en av dessa respondenter tror att intresset skulle öka om man kunde erbjuda någonting annat än enbart fotboll. En respondent som besöker verksamheten varje lördag menar att man börjar tappa ”sugen” på att komma dit då man får spela för lite och på grund av dålig struktur.

Varje helg men det börjar segna ner på grund av speltiden och den bristande strukturen.

Positivt med drive-in

Det som respondenterna nämner som särskilt bra med drive-in-fotbollen är att det är positiv stämning under fotbollen och att ledarna är positiva. Det återkommande temat om det positiva att få möjlighet att spela fotboll och slippa vara ute återfinns även här. En respondent nämner även att det är positivt med uppdelningen mellan äldre och yngre. Ytterligare en positiv aspekt som nämns är att drive-in-fotbollen är tillgänglig för alla.

Positiviteten från alla ledare, att det är kul att spela, positiviteten gör att det är ännu roligare.

Alltså att alla får komma och spela.

Negativt med drive-in och utvecklingsmöjligheter

Ett återkommande svar på vad respondenterna tycker är mindre bra med drive-in-fotbollen är att man vill ha mer speltid och nästan alla intervjugrupper föreslog att man skulle ha drive-in två gånger i veckan (exempelvis fredagar och lördagar). Ett förslag som respondenterna ger är att de yngre spelar på exempelvis fredagar och de äldre på lördagar så behöver man inte heller lägga onödig tid på att byta mellan grupperna. Även om respondenterna anger detta som en kritik gentemot drive-in-fotbollen så kan det ses som positivt att ungdomarna vill utöka omfattningen av fotbollen.

Det borde vara mer tid, två timmar räcker inte alls, inte någonstans, man hinner knappt spela.

Man skulle kunna ha det så att det är två gånger i veckan, det skulle vara perfekt alltså, typ fredag och lördag.

Ytterligare ett förslag på förbättringar av drive-in-fotbollen är att ha en bättre struktur. En bättre struktur skulle då kunna minska tjafs om vem som

ska spela, laguppsättning och vem som är domare vilket också skulle kunna ger mer tid till faktiskt spel. Respondenten uppger även att denna typ av tjafs om vem som ska spela etc. tar på deltagarnas ork vilket märks genom att det är fler nya personer som kommer till drive-in medan de som brukar vara med inte orkar längre.

Bättre ledare, bättre organisering utav det hela. Spelet, laguppställningarna, allting från att döma matcherna till att se till vem som ska spela och vilka som inte ska spela, utan det blir oftast tjafs vilka lag det är som ska in efter det lag som åker ut, det har nästan pågått i ett halvår nästan så att (...) det borde klaffa.

En av de respondenter som spelar på den senare tiden som är till för de äldre, nämner att speltiden är lite sen men förstår att det är svårt att flytta fram tiden eftersom det är stor efterfrågan på tider i hallen. En annan tycker istället att den tid som nu är fungerar bra och tror att färre skulle komma om speltiden tidigare lades.

Det enda nackdelen jag tycker det är att det är lite sent, i andra fall tycker jag att det inte är riktigt något som stör mig om man säger så.

Några kritiserar att man inte håller de åldersgränser som finns vilket man menar påverkar spelet, att det inte blir lika roligt och att man måste vara mer försiktig när det är yngre personer med och spelar.

Om dom säger att det är typ 12-åringar som ska komma så är det yngre i alla fall.

Flera respondenter lyfter fram att det även borde finnas andra aktiviteter förutom fotboll. En respondent menar att man på drive-in-fotbollen borde utvidga så att man inte bara erbjuder fotboll utan även andra sporter ex. gymnastik eller badminton.

Men det skulle vara mycket roligare om det var några andra aktiviteter, för dom som inte är intresserade för det är så många som inte är det. Det finns ju en gymnastiksal här, där kan man ju vara, det spelar ingen roll, om man kanske är intresserad av gymnastik. Det är ett exempel.

En respondent lyfter fram att vissa inte känner sig välkomna på drive-in-fotbollen till exempel då de har blivit uteslutna från spelet för att de har vunnit för många matcher.

Många av de åsikter som respondenterna uppgett angående de negativa aspekterna med drive-in-fotbollen hänger samman med de förslag på utveckling som respondenterna ger. Framförallt tror respondenterna att drive-in-fotbollen skulle kunna utvecklas om man utökar speltiden. Andra

svar handlar om att få fler personer att komma till drive-in-fotbollen eftersom man då skulle kunna vara hårdare med åldersgränsen, en annan respondent menar att fotbollen skulle utvecklas med mer struktur. Ytterligare ett svar som återkommer är det om att erbjuda andra sporter eller aktiviteter än fotboll. En möjlighet till lärande nämns som lärande genom turneringsspel och att detta skulle kunna anordnas genom drive-in-fotbollen. En respondent anser att det kan bli lite stökigt runt planen vilket påverkar spelet och menar att det skulle kunna bli bättre om man öppnade upp läktare så att det inte befinner sig lika många personer vid spelplanen.

Försöka att få mera personer och så hit, dom där med åldersgränsen är ju det för att, det kommer yngre för att det är ganska lite som kommer annars.

Kanske till och med öppna upp läktarna där uppe så att folk som vill komma och sitta och titta på kan gå upp dit och titta på istället för att sitta nere vid planen och störa spelet i sig.

Ledarna, positivt och negativt

Ledarskapet och ledarna på drive-in refereras till på ett mycket positivt sätt av nästan alla respondentgrupper. Att man känner ledarna är en kommentar som ständigt återkommer under intervjuerna och flera grupper benämner ledarna som storebröder som man kan vända sig till om man har någon typ av problem. Det faktum att ledarna känner alla så väl menar flera respondenter är en förutsättning för att drive-in-fotbollen ska fungera, att det är ledare från området. Att ledarna inom drive-in-fotbollen kommer från Sollentunaområdet nämns av respondenterna som mycket viktigt då de känner de som bor här och de som kommer till drive-in-fotbollen.

Som sagt, jag tycker att dom har varit fantastiska, man känner dom sen tidigare man vet vilka det är, vissa av dom har spelat fotboll och man ser att vissa har det i bakhuvudet om man säger så, att dom vet vad fotboll går ut på, vet vad det finns för problem så att dom kan hindra dom problemen och sånt så att jag tycker att dom har gjort ett fantastiskt jobb.

Om jag ska vara ärlig så är dom inte bara som ledare jag ser dom också som storebröder om man säger så eftersom att jag tror att jag hellre om jag hade problem så skulle jag hellre vilja prata med dom här och hitta en lösning än att prata med någon annan. Eftersom att man känner dom så pass bra.

Den mycket positiva feedback som ledarna får kretsar kring; att de är duktiga på att hålla i spelet och får det att funka, att de kan mycket om fotboll, att de kan hindra problem och att de ställer upp även utanför drive-

in-fotbollen. Ledarna beskrivs bland annat som varma och välkomnande och att de är förebilder för att de är bra på fotboll.

Och jag kan tänka mig att dom är förebilder för dom yngre också, att dom ser upp till dom för vissa av dom har spelat ganska högt upp och dom vet mycket om fotboll och dom yngre vill ju alltid utvecklas och bli bättre.

Vidare nämns att de lär ut ledarskap och att de äldre deltagarna får ta ett visst ansvar gentemot de yngre deltagarna.

Ja dom är bra, dom lär oss hur vi ska leda dom yngre och sånt där.

Ja dom vill att vi äldre ska ta lite mer ansvar när vi spelar med dom yngre.

En grupp menar att ledarna har en lösning på allt och att ledarna lyssnar till de åsikter som tas upp och försöker skapa en förändring utifrån detta.

Ifall man har åsikter så skulle man kunna ta upp det med dom så skulle dom göra väldigt mycket för att hitta en lösning där också.

Jag tycker också att dom har en lösning på allt om man säger så, vi säger i fördelningen av lagen att man är en person mindre eller något, dom står kanske som målvakt då eller något annat.

Några respondenter nämner även att ledarna har kontakter utanför drive-in-fotbollen som kan vara deltagarna till nytta.

Dom har ju kontakter också så dom kan fixa liksom om någon vill börja spela fotboll i ett lag eller något.

En viss kritik lyfts fram som är förknippad med de negativa kommentarer om bristen på organisation och struktur. Denna brist hänger samman med att vissa ledare inte klarar av att hantera fotbollsspelets struktur när det är många deltagare på plats som vill spela fotboll.

Man behöver professionella personer som kan ta hand om det och inte känner sig stressade så fort det är fyra lag eller fler. Det finns ju vissa som är jätteduktiga sen finns det ju dom andra som man inte vet vad dom gör här.

Tjejer

Vid de tidigare intervjuerna med ledare för drive-in-fotbollen så framgick det att det inte var så många tjejer som deltog i fotbollen, därför tillfrågades deltagarna särskilt om detta. Alla intervjugrupper uppgav att det är väldigt få tjejer som kommer till drive-in-fotbollen och att de som kommer oftast inte är med och spelar utan tittar på när killarna spelar. De flesta respondenterna uppgav att de skulle tycka att det var roligt om det kom fler tjejer som var med och spelade. Någon respondent nämnde även att det var

bra som det var nu när det inte var några tjejer med och spelade. Två av grupperna tyckte att det skulle vara bra med uppdelade tjej- och killgrupper för att spelet ska vara så bra som möjligt och så att man ska kunna ta i och inte behöva vara så försiktig i sitt spel.

Jag tycker att tjejer ska också kunna ha lite roligt men folk kanske tycker att om det är tjejer med då kan man inte köra lika hårt som man brukar göra.

Två intervjugrupper svarade även att det kunde vara bra med en uppdelning mellan tjejer och killar för att tjejerna ska våga komma då de tror att det kan vara skrämmande för tjejerna med så mycket killar. En av intervjugrupperna föreslår att man efterhand kan slå ihop grupperna men att det är klokt att börja med separata tider för tjejer och killar.

En egen tid för dom (tjejerna) och en egen tid för killarna. (...) Man får börja med att ge dom egen tid först för att dom själva ska känna sig trygga att spela fotboll och sen så slå ihop dom, för det är ingen idé att försöka slå ihop dom redan innan dom ens har känt sig välkomna.

Flera grupper nämner även att man behöver göra mer reklam riktad till tjejerna för att de ska komma. En del av respondenterna menar att drive-in-fotbollen till störst del har marknadsförts mot killar.

Lite reklam kanske.

Jag tror att det har gått rykte att det är för killar och det är därför (som tjejerna inte kommer).

En grupp uppger att de tror att tjejerna vill göra något annat med sin kväll än att komma till drive-in-fotbollen.

Det är egentligen bra men det är inte så många tjejer som vill spela, dom brukar komma ändå och kolla på men dom vill inte direkt spela men om dom vill spela så finns möjligheten.

Dom (tjejerna) brukar mest vilja ha sin lördagskväll till något annat än att ha fotboll och så.

Observationer drive-in-fotboll

Vid intervjutillfället gjordes även vissa observationer av drive-in-fotbollens verksamhet, dessa redogörs för nedan och kan ses som ett komplement till deltagarintervjuerna. Dessa observationer ska dock inte ses som att de utgör någon helhetsbild av drive-in-fotbollen utan endast som ögonblicksbilder.

Det första intrycket av drive-in-fotbollen var den positiva stämningen i lokalen mellan såväl deltagare som mellan ledare och deltagare. Ledarna

verkade känna deltagarna väl och tog kontakt med de nya deltagarna på plats.

Ytterligare en observation var att det fanns mycket små barn (kanske 4-5 år) på plats vid intervjutillfällena. Dessa barn deltog inte i spelet utan befann sig vid sidan av planen och lekte. Olika ungdomar som var där för att delta i fotbollsspelet verkade turas om att passa de yngre barnen när de inte själva deltog i spelet. Platschefen berättade att de yngre barnen var syskon till deltagare och att det brukade vara yngre syskon med vid drive-in tillfällena.

Våren 2014 (vid projektets slut) - situationen i Sollentuna

De professionellas upplevelser

Vid projekttidens slut intervjuades ånyo fritidsfältsekreterare, fältsekreterare, representant för närpolisen, representant för Sollentuna fotboll samt representant från kommunen. Här finns det både likheter och skillnader i de bilder som förmedlas.

I maj 2014 beskrivs situationen i Sollentuna som orolig. Under hela vintern har det varit ”småstökigt”. Dels har det varit en del skjutningar i ett bostadsområde och då var det troligtvis lite äldre ungdomar inblandade, dels har det varit en hel del skadegörelse och liknande. En bedömning görs att det då handlar om yngre ungdomar, mellan 12 och 15 år. Det betonas också att det är en mindre klick ungdomar det handlar om. Det är ungdomar som lämnas mycket ensamma utan vuxna. Det är också ungdomar som inte fungerar så bra i skolan.

Det är ungdomar som inte fungerar i skolan, man har föräldrar som kanske inte är boende tillsammans, föräldrar som jobbar sent kvällar och nätter och som är borta mycket. Det är det klassiska alltså.

Denna grupp består i huvudsak av pojkar, men enligt polisen finns det en handfull flickor som är med i dessa sammanhang. De områden det har varit oroligt i är framförallt Rotebro, Helenelund och Edsberg. Malmvägen däremot har varit lugnare enligt närpolisen. En förklaring kan vara att närpolisen haft extra personal som funnits i området. På vissa andra ställen har det också lugnat ner sig. En förklaring till detta enligt polisen kan vara att man

....har gjort utredningsåtgärder på vissa och samarbetat med soc. Man ser till att få till utredningar och lagför dom för brott och det har hjälpt.

Fältsekreterarna talar om att i ett av Sollentunas villaområden har det förekommit mycket fylleri och cannabiserökande senaste tiden. Det är ett område där det brukar vara lugnare, ett område med bättre socio-ekonomisk situation än de områden där det oftare är oroligt. I de senare områdena är de boende mer ”marginaliserade” enligt en av de intervjuade. I övrigt menar fältsekreterarna att det varit mer oroligt i vår än förra våren. Det kan bero på att det förra våren var ovanligt lugnt men också på att det finns fler ungdomar i år i ”rätt” ålder. På fritidsfältledarnas arbetsplats, Satelliten, har det också varit oroligt. Man har haft problem med en grupp ungdomar som besökt den öppna verksamheten på Satelliten. Det var bråk och hotfulla situationer uppstod och till sist tvingades man att stänga av en grupp ungdomar och även ha verksamheten stängd en period. Det handlar om en mindre grupp ungdomar, kanske 15 – 20 stycken, i 18 – 20-års ålder, som har svårt att acceptera de regler som finns på Satelliten. De betraktar Satelliten som en fritidsgård men verksamheten där är förknippade med aktiviteter och kan sägas ha en annan inriktning. Det är ett ungdomens hus till för alla ungdomar i Sollentuna. Nu tycks det dock i första hand vara de närboende ungdomarna som frekventerar verksamheten och några tror att man på det sättet skrämmer bort ungdomar från andra områden i Sollentuna. En diskussion pågår nu kring hur man ska kunna locka dit ungdomar från hela kommunen. Bland annat finns det tankar om att fritidsledare från olika fritidsgårdar runt om i kommunen tar med sig sina deltagare och kommer till Satelliten.

Både fältsekreterare och närpolis talar om att det förekommer samverkan i olika former. Det är samverkan på olika plan. Det finns exempelvis sociala insatsgrupper som närpolisen betonar är viktiga. Det förekommer också regelbundna möten mellan olika aktörer. Dessa möten uppfattas också som mycket centrala. Man har alla samma mål och det är att arbeta för ungdomarnas bästa.

Deltagarnas upplevelser

Att bo i Sollentuna

De flesta respondenterna trivs i Sollentuna, en av anledningarna till varför man trivs här är för att man känner nästan alla i området och att alla är trevliga mot varandra.

Jag tycker att det är skönt här, jag är i alla fall trygg här (...) Jag känner nästan alla här i området och alla är trevliga och snälla mot varandra och brukar vara med varandra.

En respondentgrupp anser att det är familjärt på Malmvägen men att det är ganska opersonligt i övriga Sollentuna och att Sollentuna som kommun är opersonlig. Även om Malmvägen lyfts fram som en hemtrevlig plats så uppger respondenterna i en grupp att det är tufft att växa upp på Malmvägen då det aldrig satsas på den delen av Sollentuna jämfört med hur man satsar på de rika delarna av Sollentuna. En respondent uppger även att det är bra att bo i Sollentuna då det är så rent och att det är bra människor som bor här.

Just Malmvägen tycker jag är ett jättfamiljärt ställe, alla hälsar på alla man träffar och sådär men just Sollentuna som kommun är opersonligt, du hälsar inte på folk, du är för dig själv man umgås bara med sina personer, Malmvägen blir liksom som en trygghetszon.

Det är tufft eller ja dom satsar inte så mycket just där vi bor, så här är det var och en för sig själv liksom. Vi har fritidsgårdar och så men det är inte som att det prioriteras (...) dom satsar på lite mer rika delen av Sollentuna så att säga.

Alternativ

En respondent anser att det finns mycket att göra i Sollentuna på vardagskvällar och helger, exempel på vad man då gör är att träffa sina vänner eller gå ut och festa. Flertalet respondenter ansåg dock att det inte finns så mycket att göra i Sollentuna för ungdomar. De respondenter som inte ansåg att det fanns så mycket att göra i Sollentuna nämnde ändå några alternativ på aktiviteter i Sollentuna. Ett exempel på detta var att man kan spela fotboll på någon av de utomhusplaner som finns i Sollentuna. En grupp lyfte fram att man borde satsa mer på saker att göra för ungdomar då det är ett sätt att hålla sig borta från problem som man hamnar i när man inte har något att göra.

Nej faktiskt inte, det finns inte så mycket att göra så, kanske fotbollsplan, det finns man kan kanske spela en, två timmar men mer än det finns det inte.

Man borde fixa mer för oss ungdomar så att vi kan hålla oss undan från problem. För det finns vissa ungdomar dom har ingenting att göra och då dom tänker att kom vi gör något busigt eller så gör dom något dumt.

Ytterligare en aktivitet som deltagarna nämner är att spela fotboll i organiserad form men att detta är något som ungdomar slutar med då de anser att det inte är någon idé att satsa på fotbollen då det inte kommer bli något av det i framtiden.

Alltså jag har sett en artikel i Sollentuna tidning att Sollentuna är sämst på att satsa på ungdomar och det är verkligen sant alltså ungdomar här har ingenting att göra man lägger av att spela fotboll i 14-års åldern för man har liksom ingen framtid i fotbollen och om man inte satsar man håller på med något dumt, hamnar i fel händer och sånt och så fortsätter det bara.

Respondenterna lyfter fram några konkreta saker som de anser att kommunen borde satsa på så som att man kan ha drive-in-fotboll flera gånger i veckan och att erbjuda andra sporter så att man får testa på exempelvis dans eller kampsport.

Dom kan ha drive-in-fotboll flera dagar ju, egentligen om det finns hall så varför inte, det skulle säkert komma folk om dom hade på söndag och på fredagar, det skulle säkert komma folk då också, jag skulle i alla fall komma. Och sen kan man ju ha andra aktiviteter än fotboll alltså det finns ju annat man kan ha kampsport man kan ha dans man kan gå och gymma.

En annan grupp lyfter fram att man fortfarande vill vara kvar på fritidsgården Blå rummet men att man inte får det på grund av den åldersgräns som nu finns där.

Jag har några kompisar som är 17, 18 och som ljuger om att dom är 16 bara för att få vara i Blå rummet, för att det är mycket roligare där och jag förstår dom för det är inte roligt att fylla 17 år för att man vill inte komma till Satelliten.

Blå och Röda rummet beskrivs som platser där många olika typer av aktiviteter erbjuds och att dessa antingen är gratis eller kostar relativt lite. Som alternativ till Blå rummet nämns Satellitens verksamheter men att de aktiviteter som finns där alltid kostar och att de kostar ganska mycket jämfört med aktiviteterna på Blå rummet. Denna respondentgrupp nämner även att man borde satsa mer på Satelliten så att de äldre som inte får vara på fritidsgårdarna har någonstans att vara. Respondenterna anser att man borde satsa på att göra Satelliten mer tillgänglig.

Om man satsar just på dom problemområdena som finns då ska man också ta folk därifrån för att jobba med sina egna människor.

Respondenterna anser att de aktiviteter som finns på Satelliten borde vara gratis eller ligga mer i paritet med de priser som finns på Blå rummet för att det ska vara möjligt att nyttja dessa aktiviteter. Det skulle även vara uppskattat enligt respondenterna om man från Satelliten ordnande aktiviteter inne i stan till ett reducerat pris som exempelvis bio.

Alltså Blå rummet och röda rummet dom var ett av dom bästa ställena som fanns för att okej paintball eller bio kostar kanske 150kr men du betalar 50kr så får du gå på bio med dina kompisar och med

ledare som du känner bra. På Satelliten finns inget sånt utan vill du gå och göra det här så måste du söka pengar till kommunen och då blir det avslag, det är inte så här mycket satsning utan dom har bara öppnat en lokal och sagt att nu får ni vara här liksom.

Alltså Satelliten är ett bra ställe, på det sättet att dom har inomhusplan, gymnastik, djstudio dom har musikstudio men allt det där -aa okej vill du hyra du måste betala, vill du lära dig bli dj du måste ha djkörkort och det kostar 200 spänn, alltså allt kostar för en själv.

Trygghet

När det gäller upplevelsen av trygghet i Sollentuna så beskriver respondenterna det som att det oftast är lugnt och tryggt här och en respondent menar att man kan gå och röra sig var man vill i Sollentuna utan att det uppstår något bråk. En respondentgrupp tror att deras känsla av trygghet kan bestå i att de bott länge i Sollentuna och känner många här men att man kanske inte skulle känna sig lika trygg som ny i Sollentuna.

Det beror på om man bor här eller har bott här länge och så, har man bott här länge så kanske man känner allihop man kan gå tryggt och så men som annan person vet jag inte.

Ja jag känner mig trygg här, jag kan gå var som helst där jag vill och ingen rör mig.

En respondent tar upp att det kan uppstå lite bråk och att det är stökigt runt stationen ibland exempelvis efter drive-in på lördagskvällarna då det är många berusade människor som rör sig runt stationen. Det kan då hända att deltagare från drive-in hamnar i bråk men att detta kan undvikas genom att man gör sällskap hem.

Då och då kan det vara våldsamt och det kan vara problem men det är oftast här vid barerna ungefär vid tågstationen, oftast där det brukar vara fulla människor. Till exempel efter drive-in man kan se dom så här (...) så säger dom dumma saker och vissa tar åt sig så det kan skapa problem.

Förändringar och möjlighet att påverka i Sollentuna

Några av de saker som respondenterna skulle vilja ändra i Sollentuna är bland annat att man önskar fler träningsmöjligheter. En annan grupp ansåg det viktigt att förändra hur pengar satsas och vilka områden samt vad som prioriteras i Sollentuna och att mer pengar borde läggas på de segregerade områdena. I dagsläget menar respondenterna att man endast satsar på sådant som är för dem som kan betala och att man endast bedriver

verksamheter och aktiviteter för att gå med vinst och inte med tanke på dem som bor här.

Satsa mer på dom segregerade områdena, dom lägger pengar på sånt som kommer kosta dyrt som ingen har råd med förutom dom lite bättre områdena i Sollentuna för att det kanske ökar välfärden men det gör det inte bättre för dom som har det sämre.

Ytterligare en sak som en respondentgrupp nämnde som borde förändras/utvecklas är att kommunen borde satsa mer på säkerheten i Sollentuna genom att se till att det finns fler väktare och lugna gatan på plats. Att satsa på mer nattvandring menar respondenterna skulle öka känslan av trygghet och kunna minska våldet på Malmvägen och att man då kan engagera ungdomarna själva i detta. En annan satsning som påtalas som viktig i en respondentgrupp är att göra fint i Sollentuna genom att måla husen på Malmvägen så att det inte ser så dystert ut. En respondent uppger att man tar hand mer om det som är fint och att vandalisering och liknande då minskar.

Och grejen är att när det är finare, när det är fult då tänker man så här, man bryr sig inte då vandaliserar man mer för man bryr sig inte om det, det är ändå fult så det är skit samma, om man kastar sönder en port så är det skit samma för det är ändå fult men om det är fint då vill man inte förstöra alltså man vill bevara det fina.

Hur man ser på sina möjligheter att förändra och var man vänder sig för att påverka ser lite olika ut mellan respondentgrupperna. En respondent uppger att han alltid kan prata med drive-in-fotbollens platschef om han skulle vilja ha hjälp med att förändra någonting. En grupp uppger att de inte vet om man kan påverka något som man skulle vilja förändra eller var man i så fall skulle vända sig men att man kanske skulle få svar på dessa frågor om man engagerade sig mer i någon fråga. Ytterligare en grupp påtalar vikten av att engagera ungdomar direkt i frågor för att motverka den maktlöshet som denna respondentgrupp upplevde i förhållande till vad de hade möjlighet att förändra. Denna grupp menade att de går till Satelliten eller kommunen om de vill förändra något men att dessa endast kommer med tomma ord och att det som de lovar inte blir av.

Men det är inte ofta det verkligen händer något utan det är mycket "aa vi ska försöka" men det är mycket tomma ord och så.

Jag vet inte hur mycket jag skulle kunna påverka jag är bara en röst men det är klart om jag verkligen engagerade mig för jag vet inte hur sådant där fungerar men det skulle säkert gå på något sätt.

Våren 2014 (vid projektets slut) – Drive-in-fotbollen

De professionellas upplevelser

Av de intervjuade professionella är det egentligen bara Sollentuna fotbolls representant som har en direkt erfarenhet. De andra har antingen ”tittat in” på drive-in-fotbollen någon gång eller så har de inte alls varit där. Sollentuna fotbolls representant har också under största delen av projektet fungerat som projektledare. De övriga har som sagt ingen direkt egen erfarenhet men har talat med ungdomar om drive-in-fotbollen eller sett lite av vad som händer runt omkring verksamheten.

Enligt Sollentuna fotbolls representant har verksamheten fungerat mycket bra. Han uttalar sig då bara om vad som skett inne i själva lokalerna. Vad som eventuellt skett i närområdet, vilket kan vara av intresse att veta då man samlar så många ungdomar på ett och samma ställe, menar han inte är projektets direkta ansvar. Men han säger att han inte fått några indikationer på att det skulle varit några problem.

Inga rapporterade incidenter alls!

Det har verkat lugnt även på den fronten. Sollentuna fotbolls representant deltog aktivt i början av projektet genom att delta de kvällar det spelades fotboll. Men så småningom har han deltagit allt mer sällan. Anledningen till detta är att han upplever att det hela fungerat mycket bra.

Man känner att man har kompetent personal på plats. Jag behöver inte vara här.

Han uppger att ledarna är mycket seriösa och gör betydligt mer än vad som kan förväntas av dem. Sollentuna fotbolls representant har också, som nämnts tidigare fungerat som projektledare. Det innebär att han har arbetsgivaransvar för de som är ledare i projektet med allt vad det medför. Han har en gång i veckan haft kontakt med ledare i projektet och han har tagit del i de utvärderingar som görs efter varje lördagskväll. Trots att han inte själv är på plats hoppas han att ledarna känner att de har ett stöd i honom och hans organisation. Några ledare har slutat eller reducerat sin insats i projektet, men det har inte varit svårt att hitta nya intresserade ledare.

Det finns inget som varit problematiskt egentligen enligt Sollentuna fotbolls representant. Det finns dock en viss besvikelse över att det inte deltagit några flickor

....men det kan inte ses som någon konflikt eller misslyckande....

Nu har det dock startats verksamhet för flickor som vill spela fotboll. Det är ett initiativ från en ideell förening eller en stiftelse. Det har blivit ett alternativ för de flickor som är intresserade.

När det gäller effekterna för Sollentuna fotboll så finns det inga mätbara sådana, exempelvis i form av flera medlemmar. Men det är inte viktigt och det var inte heller något mål, menar Sollentuna fotbolls representant. Dock är det positivt för fotbollen totalt sett då drive-in-fotbollen fått en så stor spridning.

Övriga aktörers upplevelser av drive-in-fotbollen skiljer sig åt. Några förhåller sig neutrala medan någon är mer uttalat negativ. En av kommunens representanter är övervägande positiv till verksamheten. Man har visserligen varit tvungen att ”bemanna upp” på ett annat sätt än tidigare i lokalen där drive-in-fotbollen bedrivs men det känns inte så anmärkningsvärt i och med att det är ett hus med många verksamheter, enligt den intervjuade. Då de flesta inte har någon direkt egen erfarenhet av drive-in-projektet så bygger man sitt tänkande på de kontakter man har med ungdomar runt om i Sollentuna. Någon menar att när man talat med ungdomar har de sagt att de brukar gå på drive-in-fotbollen och att de tycker det är bra. De älskar att spela fotboll och är glada över att detta tillfälle ges. Den intervjuade menar också att det är viktigt att ungdomarna haft en sysselsättning. En annan av de intervjuade menar tvärtom att ungdomarna inte vill gå till drive-in-fotbollen. Orsakerna till detta är flera. En av de intervjuade säger:

Dom är för gamla dom som spelar. Man är rädd för folket man känner sig inte bekväm, sen är ju alla ledare från Malmvägen.

Den intervjuade menar att ungdomar från andra delar av Sollentuna inte känner sig välkomna i hallen p.g.a. den ”Malmvägendominans” som finns där. På detta sätt måste man se drive-in-projektet som ett misslyckande. Man har inte lyckats att nå ungdomar från andra delar av Sollentuna. En annan kritisk synpunkt är att de som deltar i fotbollen är för gamla. Drive-in-fotbollen borde vara till för ungdomarna, enligt en av de intervjuade.

Innan projektet startade fanns det farhågor kring vad som kunde hända när aktiviteterna slutade, när många ungdomar samtidigt skulle lämna lokalen. Enligt de intervjuade har det dock inte förekommit något bråk enligt vad de vet om. Allt tycks ha gått lugnt tillväga.

De olika aktörerna som inte varit direkt inblandade i projektet påtalar att informationen varit dålig. Det finns visserligen en etablerad samverkan mellan socialkontoret, polisen och fritidsfältledarna men det är inte alltid

den fungerar optimalt heller. Polisen exempelvis är ofta ute på andra uppdrag och finns inte tillgängliga i den utsträckning som andra aktörer önskar. Någon menar att det även inom den egna organisationen är svårt med information och kommunikation.

Ingen dialog inom kommunen!

Det finns flera aktörer men man har dålig kontroll över vad de andra gör. De mer strukturerade samverkansformerna fungerar förhållandevis bra men när det rör verksamhet utanför det, som exempelvis drive-in-fotbollen, fungerar inte informationsutbytet och samverkan. Övriga aktörer som intervjuats i denna utvärdering känner sig inte informerade om drive-in-fotbollen men önskar att de varit detta.

Platschefens upplevelser

Intervjuer genomfördes med både platschef och andra ledare i början av drive-in projektet för att kartlägga projektets förutsättningar och ledarnas förväntningar. Nedan presenteras den andra intervjun som gjordes med platschefen i slutet på drive-in projektet. Denna intervju genomfördes för att undersöka vad platschefen hade för syn på projektet då det pågått i närmare sex månader. Den ledare som intervjuades i början av projektiden tillfrågades även att medverka i en intervju vid projektets slut, denna intervju genomfördes dock inte då denna ledare valt att avsluta sitt arbete som ledare på drive-in och därför inte ville ställa upp på ytterligare en intervju.

Tidigt upptäckta förbättringspunkter

I de tidiga intervjuerna med platschefen och en ledare framgick ett antal förbättringspunkter som de hade noterat i ett tidigt skede av projektet. Dessa var att det var få tjejer som kom till drive-in-fotbollen och att de som kom inte deltog i spelet, att man ville ha möjlighet att sälja fika under lördagskvällarna samt att man som ledare ville ha större inflytande. Vid den senare intervjun med platschefen, vid projekttidens slut, framgick att arbetet med dessa punkter varit olika framgångsrika. Till nästa säsong ska en drive-in tjejgrupp startas som även kommer att syssla med andra aktiviteter än fotboll. Platschefen vet dock inte om detta kan ses som ett initiativ som är sprunget ur att man lyft fram detta behov inom drive-in-fotbollsprojektet.

Det är någonting på gång nu där de (tjejer) kommer få en egen tid och då är det inte bara drive-in-fotboll som kommer spelas utan de får utnyttja hallen lite som de vill om de vill spela basket om de bara

vill prata någon halvtimme innan eller om de vill göra olika saker, så som jag har förstått det så är det någonting på gång.

Någon försäljning av fika under drive-in tillfällena har inte blivit av då det inte funnits någon budget för detta. Att ha en budget lyfts även fram av platschefen som en viktig faktor för att kunna utveckla drive-in-fotbollen på flera sätt. Förutom att erbjuda fika skulle det vara möjligt att ge deltagarna ”morötter” genom att köpa in t-shirts eller liknande för att kunna belöna gott uppförande och laganda. Med en utökad budget så skulle det även vara möjligt att ersätta material som försvinner eller som slitits ut.

Vi har inte haft någon budget, vi har inte haft någonting att röra oss med när det kommer till just det. Jag har fått lite t-shirts från en vän till mig som har ett annat fotbollsprojekt som jag har delat ut till de yngre barnen som pris för fair play, bra lagkamrat liksom god attityd och det gör väldigt mycket, man ser helt plötsligt hur alla oavsett om man vill ha t-shirten så vill man ha t-shirten bara för att alla vill ha den och då uppmanar det liksom till att man gör bättre ifrån sig, uppmuntrar och inte trycker ner dem och jag har sagt det väldigt mycket att jag tror på den här moroten.

När det kommer till medbestämmande så lyfter platschefen fram detta som något oerhört viktigt för att orka fortsätta arbeta i projektet. Han menar att om han själv fick vara med och bestämma strukturer för drive-in-fotbollen och utöka projektet med exempelvis turneringar så skulle det motivera honom att fortsätta i projektet.

Så tror jag på att satsa på att kanske gör en liten mini-turnering där man kanske når ut till alla skolor och inte bara drive-in, alla är välkomna. Anmäl ett lag och kom hit och jag vill skapa någon slags plattform så att man kan nå ut till Viby, Edsviken, nu vet jag inte hur deras föräldrars attityd är att släppa in dem i Satelliten men det bästa möjliga för att förhindra problem i framtiden att överbrygga de här fördomarna om varandra, det är barn vi står och pratar om här men redan har de tankar om hur den andra är och det är läskigt och det är sånt jag hade i åtanke att kunna bryta men jag har inte fått jobba tillräckligt med det.

Att vara goda förebilder

I verksamhetsplanen framgår att alla ledare ska vara goda förebilder, platschefen beskriver att detta arbete i praktiken har inneburit att alla ledare har minglat, hälsat på och försökt att se alla deltagare på drive-in. Platschefen beskriver det även som viktigt att se de grupper av ungdomar eller enskilda personer i ett positivt sammanhang som ofta blir sedda i en negativ kontext. Det är därför viktigt, menar platschefen, att även se ungdomarna när de inte gör någonting dåligt.

Så jag brukar gå ut, gå runt, mingla runt, prata, alltså det är inte bara fotbollssnack utan det är, vad händer? Hur går livet? Behöver du hjälp med någonting? Och såhär, så vi har ju spridit positiv energi och anda under hela kvällarna och prata med alla. Jag tror alla känner sig välkomna, det är en bra atmosfär, ingen känner sig utesluten på något sätt och jag försöker verkligen få alla att känna sig välkomna.

Något som platschefen lyfter fram som hade kunnat göras bättre är att ha en mer varierad arbetsgrupp där det ingår fler ledare som är lite äldre och mer erfarna än den grupp som varit ledare under projektets gång. Detta menar han skulle kunna leda till att ledarna tar ett större ansvar själva, att de är mer självständiga i sitt arbete och att de kan se vad som behöver göras utan att bli tillsagda. Med den nuvarande konstellationen av yngre ledare som inte har så mycket erfarenhet så har det inneburit att platschefen har fått ta ett stort ansvar på plats under drive-in kvällarna.

Jag känner inte att alla ledare har varit helt exemplariska och goda förebilder, det skulle jag ljuga om jag sa men vi har på senare tid tagit in lite mer unga, lite mer orutinerade och är inte lika mycket ledargestalter som kan ta tag i saker men jag skulle vilja förändra det till nästa år för ibland känner jag att jag får ta för stort lass, i alla fall den senare tiden.

Feedback

Platschefen uppger att det hade varit positivt med mer närvaro från andra som är aktiva inom projektet men även från andra personer så som politiker i Sollentuna. Detta menar han skulle bidra till att han själv skulle kunna få feedback och stöd i sitt arbete som skulle kunna innebära att han inte skulle känna sig så ensam i arbetet med drive-in. Det är dock viktigt hur sådana besök genomförs och platschefen menar att de har haft dålig erfarenhet av att få besök från polisen under drive-in tillfällena. Detta skulle då bland annat bero på att polisen inte har meddelat i förväg att de vill besöka verksamheten och att de knappt hälsar när de kommer dit. Platschefen menar att då de besöker verksamheten så handlar det inte om att de ska vara med och spela eller umgås med ungdomarna utan att de vill kontrollera så att allt står rätt till.

Jag kanske skulle vilja ha någon som kollar till ibland, då och då så att man inte känner sig så himla ensam hela tiden. Jag har ju projektledaren som jag får telefonsamtal ifrån så det är inga konstigheter och jag vet inte om det är projektledaren eller någon annan men det skulle bara vara kul i fall politiker kom någon gång bara och tittade till eller polisen är där, jag tycker inte om när polisen är där, de är på min fritidsgård hela tiden. De har sina

patruller och går in som om de skulle gripa någon säger inte ens hej liksom.

Platschefen anser att han fått ett stöd i sitt arbete genom att han fick möjlighet att delta i en utbildning innan projektet startade vilket gav en viss kunskap. Dock menar han att drive-in-fotbollen i Sollentuna är unik på det sättet att såväl djurgårdsandan som kommunen, SVEAB och Sollentuna FK är inblandande vilket har gjort att man på drive-in-fotbollen i Sollentuna har fått vara lite mer flexibel och anpassat verksamheten efter dessa förhållanden löpande.

Jag har gått en utbildning innan det här och sen har vi haft någon till däremellan så jag har försökt att ta till mig dom så gott det går, vi sticker lite ut ur djurgårdsandan sådär eftersom vi är lite kommunstyrda och SVEAB och så och det är mycket att vi försöker kopiera ett system så jag har försökt plugga på det. Jag har läst om det och fått ställa frågor om det och gå en kort utbildning om det.

Förbättringsmöjligheter

Platschefen lyfter fram hur det under ett flertal lördagskvällar varit ett stort antal deltagare på plats för att spela fotboll. Detta har många gånger inneburit att deltagarna har fått vänta en längre tid på att få spela fotboll. Detta menar platschefen har inneburit att personer har valt att inte komma fler gånger då de inte vill titta på större delen av drive-in tiden utan själva vill spela fotboll.

Ibland känns det som att dom är rädda att komma för att dom blir för många lag och då blir det inte roligt heller liksom vi har ett litet lyxproblem och det kan ju också göra så att siffrorna minskar lite vid vissa tillfällen, det händer att folk ringer och frågar hur många lag blir det, så jag brukar berätta och bara – fan okej vi ses nästa lördag. Så det finns ju alltid ett intresse men det är inte kul att vänta 30 minuter om man har åkt ut heller så jag förstår dom.

Ett sätt att lösa denna tidsbrist på anser platschefen är att förlänga de sammanlagda speltiderna. Till viss del har detta redan gjorts då platschefen och ledarna valt att släppa in deltagarna innan den första tiden officiellt börjar på lördagskvällarna. På detta sätt har spelet kunnat påbörjas tidigare och de yngre deltagarna har fått lite längre speltid, speltiderna skulle dock kunna göras än längre enligt platschefen.

Förlänga tiderna skulle funka, dom har ju egentligen sagt 20.30 och vi ledare ska vara där prick men jag förstår inte vad vi ledare ska göra innan i 30 minuter så jag har sagt till dom unga att komma 20 så får de köra till 21.45, alltså medan de värmer upp och bollar så lägger vi upp allt såhär, läktarna och målen och hämtar material och

allting och så sätter vi igång kanske 20.10 så jag har flyttat fram det bara för att dom ska få mer tid.

En vision med drive-in-fotbollen, enligt verksamhetsplanen, är att fotbollen ska fungera som en plattform för möten och relationsskapande mellan bland annat barn och ungdomar med ”olika etnisk härkomst, från olika geografiska områden och social bakgrund” (s. 2 verksamhetsplanen 2013/2014). Enligt platschefen hade det varit möjligt att arbeta mer överbyggande utifrån drive-in-fotbollen. Han menar att det finns utvecklingspotential här om projektet skulle fortgå. Han menar att man då skulle kunna utnyttja det faktum att kommunen är en av parterna i projektet på ett mer aktivt sätt. Kommunen skulle då kunna informera skolorna om projektet och turneringar skulle kunna arrangeras, på detta sätt skulle då ungdomar från olika delar av Sollentuna kunna träffas och spela fotboll tillsammans.

Det här är ju ett kommunalt projekt, kommunen har ju kontakt med skolor med fritidsgårdar, varför utnyttjar dom inte det? Att dom ger direktiv till skolor, lärare, fritidsledare att uppmana till dom att komma? Jag kan inte göra ett helt jobb själv och det var verkligen det här jag ville från början att det här skulle vara överskridande men så har det inte riktigt blivit till max, det skulle jag vilja förbättra faktiskt.

Ytterligare en aspekt som skulle kunna förbättras om projektet skulle fortsätta nästa säsong är att satsa på team building för ledarna. Detta skulle möjliggöra för platschefen att samla alla ledare vid ett tillfälle och diskutera hur arbetet fortlöper och hur det skulle kunna förbättras från ledarnas sida. Denna typ av arbete utanför drive-in skulle då även kunna stärka personalgruppen.

Jag skulle vilja ha mer team building för ledarna, jag får aldrig tillfälle, jag skulle vilja någon gång slags, kanske tre, fyra gånger under en sådan här period, nästan varje månad när man kanske går ut och äter middag eller någonting och har lite mer team building för ledarna där man kan prata ihop sig när alla är på plats, för jag får inte alla på plats samtidigt.

Arbetet med drive-in har för platschefen inneburit ett stort engagemang och han beskriver det som ett väldigt tidskrävande arbete som kräver engagemang även utanför arbetstid. Han menar därför, som tidigare nämnts, att ledarna borde få vara med att påverka projektets strukturer och att man får avsatt tid för detta inom projektet.

Exakt för nu har jag bara lagt in att du ska göra så här och så här utan jag har inte fått vara med och påverka och planera veta exakt hur saker styrs uppifrån.

Platschefen lyfte under intervjun upp det som utspelat sig på Satelliten under den period som drive-in-fotbollen pågått och som bland annat har inneburit att den öppna verksamheten på Satelliten har stängts. Han menar att det är svårt för de ungdomar som nu är hänvisade till Satelliten, då de är för gamla för att gå till fritidsgårdarna, eftersom det inte längre är möjligt att bara "hänga" där och umgås. När han har blivit tillfrågad av personalen på Satelliten om vad han tror skulle kunna göra arbetet med ungdomarna bättre på Satelliten så menar han att ungdomarna måste kunna identifiera sig med personalgruppen i högre utsträckning.

*Och dom (personalen på Satelliten) bara vad kan vi göra åt det här?
Och jag sa att ni har för likadan personal, ta det inte på fel sätt men
alla är etniska svenskar, det finns många som inte har den
bakgrunden och har man personal där ungdomarna inte identifiera
sig och att dom har gått i samma fotspår som mig och kan förstå mig.*

Ytterligare ett förbättringsområde menar han är att utnyttja Satellitens lokaler på ett bättre sätt och att man där skulle kunna inspireras av Fryshuset som alltid har ett högt tryck på ungdomar som vill vistas i deras lokaler och delta i deras aktiviteter.

*Kolla liksom Fryshuset, dom har ju liknande, där är det fullt upp
hela tiden i varenda lokal, varenda timme, varför har man inte det i
Sollentuna det är det som man borde fråga, och har man inte det så
blir det kaos, allt är sammanbindande liksom, allting hänger ihop.*

Relationsbyggande

Även om platschefen lyft upp att drive-in-fotbollen bättre skulle kunna utnyttjas som resurs i ett överbryggande arbete mellan ungdomar i Sollentuna så menar han att projektet har lyckats med att vara relationsbyggande. Han menar att relationen idag är mycket bättre mellan de äldre och yngre deltagarna på drive-in än vad de tidigare varit. De har i och med drive-in börjat prata med och lära känna varandra. Platschefen ser det som mycket positivt att dessa relationer har blivit bättre och menar att det bland annat beror på att tiderna för de äldre och yngre ligger bredvid varandra på lördagskvällarna.

*Jag känner att dom yngre har en otroligt mycket bättre relation med
dom äldre idag, dom ses vid samma tillfälle, dom pratar, dom äldre
är också väldigt trevliga, många uppmuntrar dom yngre.*

Betydelsen av att hantera bråk

Då det förekommit bråk under drive-in har det hanterats genom att de individer som har bråk har blivit avstängda från att delta under några tillfällen. Avstängningarna har även följts upp av samtal med

ungdomen/ungdomarna och de har fått veta att föräldrar kommer att kontaktas om bråken inte upphör. Vissa av de yngre deltagarna har inte blivit avstängda från drive-in helt och hållet utan har istället förlorat möjligheten att få spela med de äldre ungdomarna.

Så jag har stängt av, jag stängde av honom i en vecka, vi hade ett ordentligt snack, vi satt jättelänge och pratade och jag förklarade för honom att du är helt utesluten från att inte få spela med de äldre.

Platschefen menar att dessa metoder har fungerat väl och att bråken har upphört och att de aktuella individerna har fått ett annat beteende under drive-in. Detta arbete har dock krävt ett stort engagemang och tid menar platschefen då samtal med både föräldrar och ungdomar många gånger skett utanför drive-in-fotbollens tider.

Så mycket föräldrakontakt har det blivit också, många föräldrar bara – jag är lite orolig för min son har lite tendenser så om du ser någonting, håll koll.

Deltagarnas utveckling

Några av de saker som platschefen anser har fungerat över förväntan under drive-in-fotbollen har varit den utveckling som han sett hos många av deltagarna. Dels har de utvecklat sitt fotbollsspel och det är även några som har gått med i ett organiserat fotbollslag. Platschefen menar även att vissa personer har utvecklats stort och mognat under drive-in genom att de fått positiv uppmärksamhet och bekräftelse.

Någonting som jag verkligen blev glad av var att det redan finns några som har tagit tag i att börja spela fotboll, andra saker är att man ser utvecklingen från när vi började i oktober/november där man ser hur vissa spelare har blivit bättre särskilt dom yngre, alltså att många får en större personlighet, dom börjar prata och det är kul och även deras fotboll har utvecklats.

Han tror att det dels beror på den uppmärksamhet som ledarna gett ungdomarna på drive-in och dels att de har kunnat dela ut vissa priser för exempelvis rent spel då ledarna fått tillgång till några gratis t-shirts eller liknande.

Ja exakt så det gäller att kunna, speciellt som ung att man på något sätt berömmar dom eller någonting, att spela med dom äldre räcker ju men har man något litet pris alltså det är bara en symbolisk summa det är ju inga stora pengar men det gör så mycket. Så mer sådant där det skulle jag tycka om.

Betydelsen av att välja rätt väg inför framtiden

Platschefen ansåg att en viktig del i hans arbete på drive-in handlade om att uppmuntra ungdomarna att på ett positivt sätt diskutera saker som ungdomarna vill förändra eller som de inte är nöjda med. Han menade att en del av deltagarna behöver lära sig hur man tar upp sådana saker utan att skapa bråk och hur detta är viktigt för deras framtid.

Jag tror att det är en värdefull läxa för dom, för att kunna förstå att du måste göra saker på rätt sätt, även om du får ett nej, gör inte uppror, gör inte kaos, skrik och bråka inte liksom använd den andra vägen så kommer du se att det gynnar dig i längden liksom.

Deltagarnas upplevelser

Förväntningar och uppfyllelse

Olika tankar togs upp kring de förväntningar som deltagarna hade på drive-in-fotbollen men en gemensam tanke var att få spela fotboll. En deltagare nämnde att förväntningarna var att få spela fotboll för skojs skull och kanske inte så seriöst som inom den organiserade föreningsfotbollen.

Någonstans där man kan gå och spela för skojs skull och inte spela bara seriöst som med laget utan bara skratta och så och lära känna nytt folk.

Jag tänkte inte så mycket på det, jag tänkte bara att komma hit och kolla hur det är, spela fotboll för att ha kul.

Deltagarna uppger att förväntningar på att få spela fotboll absolut har infriats, dock har en respondents förväntningar kring hur många och vilka som kommer till drive-in inte riktigt blivit som denne tänkt sig ju längre projektet pågått. Denna respondent menar att det var mer deltagare i början av drive-in-fotbollen men att antalet har minskat och att medelåldern har sjunkit under projektets gång. Detta beror enligt respondenten på att man inte har gillat spelet eller ledarna varför man slutat komma.

Från början det var roligt för att folk kom men nu har folk slutat komma, det har blivit lite och man hade hoppats att äldre hade kommit och spelat men nu nästan alla är lika gamla.

En annan av de intervjuade nämner att platschefen presenterade drive-in-fotbollen som ett ställe att växa på vilket respondenten håller med om att det har varit. Ytterligare förväntningar som nämns som man anser har uppfyllts är att få träffa gamla och nya vänner och ha roligt ihop.

Positivt och negativt med drive-in

En positiv aspekt som nämns är själva fotbollsspelet och att vissa har haft möjlighet att utveckla sitt spel. Någon tycker att drive-in är ett bra ställe att få nya vänner på och en annan respondent anser att det var bra med gratis träning och att fotbollen är på helgen eftersom många andra aktiviteter är på vardagar. Samma respondent hade även deltagit på drive-in-fotboll i andra förorter och tyckte att organiseringen på drive-in-fotbollen i Sollentuna är mycket bättre än på de andra platserna.

Jag tycker att det är vissa som har utvecklats under den tiden man har kommit man har fått testa att spela med mycket duktigare och mycket dåligare (spelare).

Sen det är ganska bra organiserat här tycker jag, det finns några andra ställen där man kan spela drive-in-fotboll i typ Spånga, Rinkeby, Tensta det är så här lite kaos där (...) men här det är mycket lugnare och organiserat, det är bra.

Ytterligare en positiv del av drive-in som nämndes är ledarna och deras förmåga att få deltagarna att känna sig välkomnade och att man upplever ett stöd från ledarna. I detta sammanhang nämns även platschefen som särskilt central.

Asså dom är jättetrevliga och sånt, asså dom får en att känna sig välkommen och sånt även om man gör bort sig (...) även om man inte spelar så bra för det finns vissa som skrattar när man gör bort sig och dom stöttar alltid alltså.

I en respondentgrupp framgår det att man tycker att det är positivt att man kan genomföra projekt där så många ungdomar samlas utan att det blir bråk vilket de anser är ovanligt. Drive-in-fotbollen benämns även som ett alternativ till att festa på helgen vilket respondenterna tycker är positivt.

Ja det är alltså positivt för det är inte ofta det kan vara så mycket folksamlingar speciellt här i det här området utan att det ska vara så här hotfullt eller så, det har inte varit något problem egentligen, jag blev faktiskt överraskad över vilken positiv stämning det har varit.

Negativa aspekter av drive-in-fotbollen är bland annat tidsbristen och att man borde ordna mer speltid och att matcherna i sig borde vara längre. Respondenterna tar upp att kommunen borde satsa mer på projektet och ordna mer speltid i och med att drive-in-fotbollen har fungerat så väl och att det har kommit så mycket folk.

Det är för kort tid, det går ganska snabbt och vi är så många lag jag tror att det skulle vara bättre om kommunen skulle satsa lite mer på det här då dom upptäckte att det verkligen var lyckat och stort.

Ytterligare en aspekt som hade kunnat ge mer tid till spelet hade varit en bättre organisering och struktur av själva fotbollsaktiviteten, som exempel nämner respondenterna att man borde komma igång i tid men att detta även kräver att alla deltagare kommer i tid. Ett förslag som respondenterna nämner som skulle ge mer speltid är att de yngre deltagarnas speltid påbörjas tidigare och att de äldre ungdomarnas tid förlängs. En respondent ser inte att det skulle finnas någonting som skulle kunna förbättras utan är väldigt nöjd med fotbollen som den är, han nämner dock att han inte deltagit så många gånger och att han kanske hade haft ett annat svar om han varit med under en längre tid.

Framtiden och vad man tar med sig

En del av det som respondenterna anser att man får med sig från drive-in-fotbollen är att man utvecklar sitt spel. En respondent tror att det beror på att man utvecklas i sitt spel när man spelar med nya personer och att detta kan ge ett ökat självförtroende. En respondent menar att han trivs på drive-in-fotbollen och att det innebär en positiv utveckling för honom själv. En respondentgrupp anser att det inte finns något särskilt eller konkret som man lär sig på drive-in men att man tar med sig den positiva och goda stämningen på drive-in som gör att man går därifrån glad.

Det finns inget speciellt som man lär sig men det är en positiv känsla liksom att man är glad när man kommer härifrån, man umgås med folk och det är alltid positivt att lämna stället.

Förutom den goda stämningen menar man att det finns en särskild respekt på drive-in som man tar med sig, denna kultur eller respekt innefattar vissa regler och att man ska respektera dem som är äldre än en själv. Ytterligare något som nämns är att man lär känna nya personer och att man inför drive-in ser fram emot att träffa dessa.

Alltså man blir bättre på fotboll, man utvecklar sitt spel alltså för man spelar mycket här med folk man inte känner och när man spelar med folk man inte känner då blir man bättre på fotboll. (...) Man får bättre självförtroende man blir bättre i sitt spel.

Det finns en speciell kultur här inne också man har respekt och jag tror mycket det är sånt som bidrar till folk som kanske inte har det, som inte känner till sånt liksom. Man har respekt för ledarna för att alla andra har det och då är det självklart, det kanske är sådana grejer man kan ta med sig här ifrån.

Ledarskap, positivt och negativt

De positiva aspekter som lyfts fram med ledarna och ledarskapet på drive-in är att de kan hantera om det uppstår något bråk och att de även ser till att

arbeta förebyggande så att det inte blir något bråk. Att ledarna klarar av att hantera dessa situationer är enligt respondenterna för att de har lokal förankring och att ledarna känner alla som kommer till drive-in.

Ytterligare en positiv aspekt som nämns utifrån att ledarna är lokala är att man som deltagare kan känna igen sig i dem. Vidare beskrivs ledarna som ungdomliga, trevliga och roliga samt att de har respekt för deltagarna. Platschefen nämns särskilt i detta sammanhang.

Man kan känna igen sig i dom, dom vet hur du fungerar och dom vet hur du tänker, dom har det här ungdomliga sättet att vara och det gör att man respekterar dom för att man vet hur du tänker dom vet hur du är och dom behandlar dig också med respekt.

Dom är sköna, dom kan komma och snacka med vem som helst, dom är sociala och dom kan hjälpa dig ifall det behövs någonting, dom kan ställa upp för dig ifall du behöver någonting alltså om du till exempel inte är nöjd med ditt lag om man säger till vem som helst av ledarna då kan dom hjälpa dig att byta lag eller något sånt.

De negativa delarna med ledarskapet på drive-in som respondenterna uppger är att ledarna kan vara lite ofokuserade och att de då glömmer av spelet. Det handlar då kanske om att ledarna pratar med varandra istället för att koncentrera sig på de uppgifter som de har i förhållande till spelet.

Ibland kan ledarna inte vara med på matcherna ifall dom ska döma så kan dom glömma bort matchen och börja prata med varandra, jag tycker att dom borde kolla mer på matcherna. För det mesta brukar dom ha koll men då och då dom kan glömma bort.

Organisering och utveckling av drive-in-fotbollen

Två av respondentgrupperna tycker att organisationen av drive-in-fotbollen har fungerat bra, en av dessa grupper beskriver det som att det har gått fort och smidigt att byta ut lagen mellan matcherna och att det sällan blir tjafs. Skulle det uppstå något bråk kring detta så anser respondenterna att ledarna klarar av att hantera det och om det uppstår några problem om vem som ska spela så brukar man använda sig av sten, sax, påse, för att lösa situationen.

Det går snabbt när lagen går ut och in och sådär det går snabbt, när ett lag förlorar dom går ut snabbt, ibland kan det bli lite tjafs alltså men det är inte så ofta det är kanske om vi säger att dom spelar 100 matcher då kanske det är tjafs max 5 matcher.

Ifall det händer något tjafs sådär så löser man det enkelt med sten sax påse, så det är snabbt, ledarna tar hand om det bra, dom gör ett bra jobb.

En grupp respondenter ger en annan bild av organiseringen när det gäller strukturen av spelet. Dessa deltagare anser att organiseringen skulle kunna bli mycket bättre och att det skulle bli mer tid till spel om strukturen kring vem som ska spela blir bättre samt om det blir snabbare lagbyten mellan matcherna.

Det är kanske lite för mycket så här att det tar tid och starta, det tar tid mellan varje match man vet inte: är det det här laget som ska spela eller är det här laget som ska spela? Och ibland har det varit missnöje att folk inte får vara med dom, dom önskar vara med och har lite svårt att sätta ihop lagen och så, det är smågrejer men...

Ytterligare en kritik som riktas mot organiseringen är att lagen ibland blir ojämnt fördelade vilket drabbar spelet. Respondenterna menar att detta problem har minskat med tiden men att det fortfarande kvarstår.

Det är lite missnöje med lagen ibland, det är så här att man får göra ihop sitt eget lag, det finns några som är verkligen duktiga på fotboll och några som kommer hit för skojs skull och några som tar det här väldigt seriöst. Så är det några som har spelat med varandra i samma lag i sex, sju år och det är ganska svårt att vinna över dom, dom dominerar typ och vinner nästan varje match. Jag tycker att ledarna hade kunnat göra lagen själva.

Det som däremot lyfts fram som positivt av den respondentgrupp som är negativ till organiseringen är att ledarna alltid såg till så att ingen hamnade utanför och att alla fick vara med i ett lag.

Men det är en bra organisation så att det inte är någon som behöver vara ensam, dom försöker alltid hitta någon..

Respondenterna lyfter fram flera förslag på hur drive-in-fotbollen skulle kunna förbättras om det skulle fortsätta nästa säsong. Dessa förslag kretsade kring hur speltiden skulle kunna förlängas under lördagskvällarna. Ett förslag är att börja tidigare och därmed förlänga speltiden. Ytterligare något som respondenterna tar upp som skulle kunna utveckla drive-in-fotbollen är att hålla de åldersgränser som finns för de olika grupperna. Att de yngre spelarna får vara med och spela på de äldres speltid menar respondenterna gör att det inte är lika roligt att spela. Respondenterna tar även upp i det här sammanhanget att man inte tycker att reglerna kring åldersgränser borde hållas endast med motiveringen att spelet blir sämre utan även för att det är orättvist när vissa får spela med de äldre till exempel för att de är större rent fysiskt. Detta menar man kan såra de spelare som ligger nära åldersgränsen för att få spela med de äldre men som inte får det på grund av deras kroppsbyggnad eller för att deras spel inte är lika bra.

Men det har varit så att det har varit okej att dom yngre till en viss punkt har spelat med oss äldre typ såhär till 15 år men det har hänt att det har kommit killar som är kanske fyra år mindre än mig och det är inte kul alltså det är inte roligt att spela.

Den stora och starka får spela bara för att han är 15 men den som inte är så bra, fast än han är 15 så får han inte spela med dom äldre säger dom. Och det är verkligen några som blir verkligen ledsna över det av dom yngre. Jag tycker inte att dom ska säga att bara för kroppsstorleken så får man spela (med dom äldre).

En respondent uppger att han inte kan se hur drive-in skulle kunna utvecklas men att det kan bero på att han inte varit med så mycket på drive-in och att om han hade varit det så kanske han hade kunnat se saker som skulle behöva förbättras.

Löpande ledarutvärderingar

De utvärderingar som har gjorts löpande under drive-in-fotbollen har nedtecknats av platschefen och utgår från både platschefens och övriga ledares reflektioner. Utvärderingarna består av fyra kategorier: Upplägg/planering, Vad har varit bra? Metoder för att sprida glädje, värdighet och respekt samt Förbättringar. Utöver dessa kategorier har det även nedtecknats hur många som deltagit och hur många av deltagarna som var killar respektive tjejer samt hur många av dem som närvarande som spelade respektive tittade på. Även vilka ledare som närvarade tecknades ned i utvärderingarna. Totalt har 21 tillfällen utvärderats vilket ska motsvara alla drive-in-fotbolls tillfällen som blivit av och totalt har det varit 1509 deltagartillfällen under dessa 21 gånger vilket ger ett genomsnitt på cirka 72 deltagare. I antalet besökare är även åskådare inräknat.

Upplägg/planering

Sammanfattningsvis kan sägas att platschef och ledare är nöjda med hur planering och upplägg har fortlöpt. De beskriver exempelvis att fördelning av roller mellan ledarna har skett utan större anmärkningar, förutom vid ett tillfälle då man ändrade i rollfördelningen. Denna förändring bestod i att utse två ledare som delade upp lag redan från start då detta ansågs nödvändigt då det den föregående veckan varit så många deltagare på plats. Det befintliga upplägget följdes således i stort eftersom det fungerade med undantag för vissa mindre anpassningar efter antal deltagare och dylikt.

Vad har varit bra?

Under rubriken vad som fungerat bra kan fem teman identifieras. Dessa är: Positiva upplevelser av besök, Problemlösning, Nya deltagare återkommer,

Deltagare interagerar samt Rutiner sätter sig. De besök som man har haft på drive-in och som man beskriver som positiva är från Satellitens fritidsfältledare, föräldrar till deltagare samt Sollentuna FK. Den problemlösning som platschef och ledare anser sig ha lyckats med är att avstyra bråk genom avstängningar och tillsägningar. De bråk som har varit har alltså skrivits upp under rubriken Vad gick bra? Detta eftersom att ledarna anser att bråken har hanterats på ett bra sätt. Vidare beskrivs det som positivt att deltagare har börjat interagera och bekanta sig med varandra och att många som har varit nya återkommer vilket man tolkar som att man har haft roligt på drive-in. I slutet på april då drive-in börjar närma sig sitt slut så uppger platschefen vid det näst sista tillfället att det fortfarande är ett högt tryck på närvaron men att det vid det sista tillfället minskat lite. Avslutningsvis angående det som man anser har fungerat bra så tar man upp att rutiner sätter sig och att spel och organisation rullar på bättre för varje vecka.

Metoder för att sprida glädje, värdighet och respekt

Under en av rubrikerna utvärderas hur ledarna har arbetat för att sprida glädje, värdighet och respekt. Vid nästan alla utvärderingar här beskriver man att man gör detta genom att mingla och visa sig intresserad av deltagarna och genom att prata om saker rent allmänt och inte endast om det som sker på drive-in. Vid två tillfällen nämns även att man har upprepat de regler och värderingar som gäller på drive-in samt att man som ledare försöker visa dessa värderingar genom sitt eget handlande och inte endast genom tal.

Förbättringar

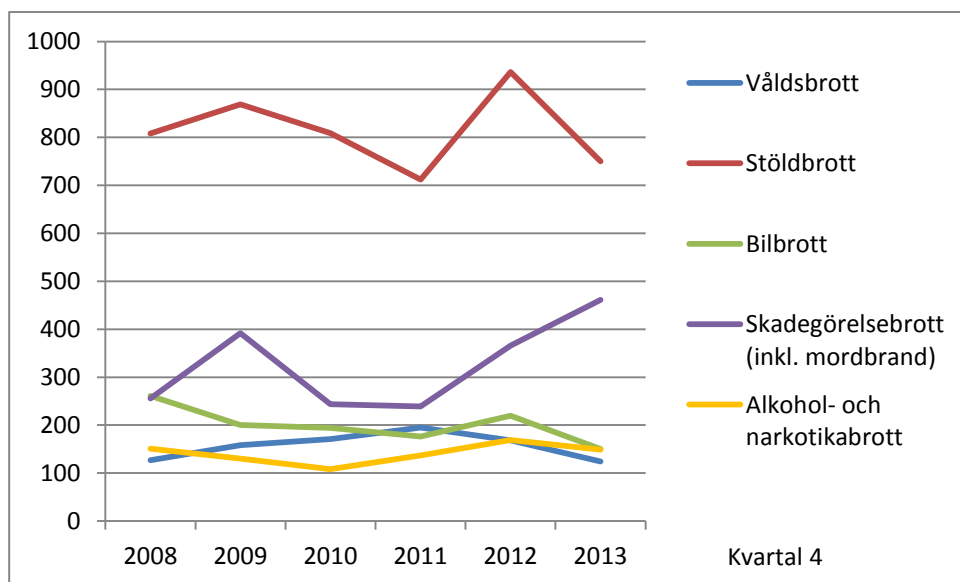
Under rubriken vad som kan förbättras beskrivs i de allra flesta utvärderingarna ett övergripande arbete där man fortlöpande implementerar förbättringsprocesser efter det att man ser ett behov. Det framgår således inte vad det är som bör förbättras förutom ett fåtal saker som att man vill öka tjejers delaktighet, att man behöver en bättre struktur för indelning av lag samt att ledarna ska vara mer lyhörda för de förbättringsförslag som deltagarna lyfter under drive-in. Ytterligare förbättringsområden som lyfts fram är att det är lite gnälligt bland de yngre och att det ofta är någon deltagare med mer inflytande som sätter stämningen. Vid ett senare tillfälle beskriver man dock att stämningen bland de yngre är betydligt bättre. Ett problem som nämns är att de äldre deltagarna i den yngre gruppen anser att de är för bra för att spela med de yngre och en eventuell lösning på detta nämns som att de kan få vara med i den äldre gruppen. Vid ett tillfälle

nämns även att en ledare uteblev men att detta hanterades och att det fungerade okej i alla fall.

Statistik

Enligt projektets verksamhetsplan är syftet bland annat att skapa en social plattform för ungdomar, erbjuda meningsfull sysselsättning samt förmedla positiva värderingar. Detta ska förhoppningsvis leda till minskad brottslighet och positiva effekter för deltagare, ledare och för närområdet. Ett sätt att undersöka detta är att studera statistik över brottsligheten i kommunen, innan och efter projektets genomförande. Stora delar av brottsstatistiken är hämtad från Brottsförebyggande rådet, Brå. Statistik har även inhämtats från socialtjänsten i Sollentuna. Statistik gällande befolkningsmängd i Sollentuna kommer från Statistiska centralbyrån, SCB.

Figur 1: *Antal anmälda brott i Sollentuna, under fjärde kvartalet 2008-2013.*

I figur 1 presenteras brottsstatistiken i förhållande till kvartal fyra eftersom drive-in-fotbollen pågått under oktober, november och december månad (se statistik för kvartal ett i figur 2). Dock började drive-in-fotbollen under oktober månads andra hälft vilket kan påverka statistiken. Figur 1 avser antal anmälda brott.

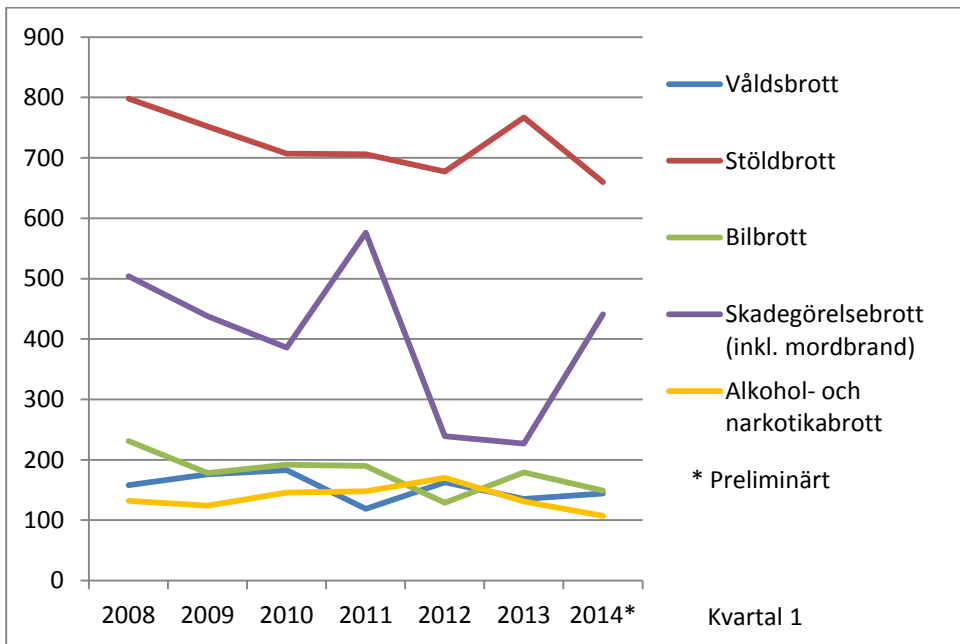
Figur 1 kan sammanfattas utifrån tre trender som i sammanhanget sticker ut särskilt. Dessa består i att färre anmälningar har gjorts när det gäller våldsbrott och bilbrott under kvartal fyra 2013 än vad som har gjorts under

kvartal fyra de senaste fem åren. Det har således skett en minskning i anmälningar för dessa två brottstyper under kvartal fyra 2013 jämfört med de fem tidigare åren, dock är skillnaden i antal anmälda brott inte så stor även om det är de lägst noterade antalen de senaste fem åren. När det gäller anmälda skadegörelsebrott så är det istället fler anmälningar under kvartal fyra 2013 än under något av de tidigare fem åren under samma kvartal.

Statistiken över anmälningar för både stöldbrott och alkohol- och narkotikabrott har en mer varierad karaktär och det går inte att peka på några tydliga tendenser. Dock kan det noteras att det endast är under kvartal fyra 2011 som antalet anmälda stöldbrott är färre än samma period 2013. Således är siffrorna för antal anmälda stöldbrott 2013 relativt låga sett till de fem tidigare åren då antalet anmälningar minskat med nästan 200 anmälningar mellan 2012 och 2013. Att antalet stöldbrott har minskat med nästan 200 anmälningar mellan 2012 och 2013 tror polisen kan bero på den intensiva satsning som polisen gjort från sommaren 2012 till december 2013 som bland annat inneburit extra personalstyrka fokuserat på arbetet med stöldbrott (intervju med polisen, genomförd 24/4-2014).

Anmälningar för alkohol- och narkotikabrott ligger relativt jämt över de sex presenterade åren. Det finns således inte några större skillnader över anmälda alkohol- och narkotikabrott mellan 2008-2013 kvartal fyra och det innebär att det inte är några större skillnader i statistiken mellan det att drive-in-fotbollen pågått och innan projektet startade.

Figur 2: *Antal anmälda brott i Sollentuna, under första kvartalet 2008-2014.*

Det är en betydlig ökning av skadegörelsebrott från 2013 till 2014 under kvartal ett. Detta innebär att en ökning skett av antalet anmälda brott under kvartal ett då drive- in-fotbollen pågått jämfört med samma kvartal året dessförinnan. Det är dock en betydlig minskning från 2011 till 2012, vilket gör att ökningen från 2013 till 2014 kan uppfattas som större. Det har istället skett en minskning av anmälda stöldbrott från kvartal ett 2013 till samma kvartal 2014 då drive-in-fotbollen pågick. Vid en av intervjuerna med polisen hade denne inga tankar om vad varken minskningen eller ökningen av anmälningar kan bero på, han nämnde dock att anmälningsfrekvensen kan bero på exempelvis sådana saker som byte av rektor på en skola. Den nya rektorn kan vara mer eller mindre benägen att anmäla skadegörelse som utförts på skolan (intervju genomförd 24/4-2014). Således kan det finnas förklaringar till statistiken som inte beror på en faktisk ökning eller minskning i brott utan att det skett en förändring när det gäller sådana faktorer som påverkar anmälningsbenägenhet, det kan dock vara så att brotten minskat i omfattning tack vare drive-in-fotbollen. En viss minskning har även skett när det gäller anmälningar för alkohol- och narkotikabrott mellan kvartal ett 2013 till kvartal ett 2014, då drive-in-fotbollen pågick. Dock påbörjades denna minskning av anmälningar redan

kvartal ett 2012 till kvartal ett 2013 vilket innebär att anmälningarna för denna typ av brott minskat tidigare år då drive-in inte hade startat.

Tabell 2. Folkökning i Sollentuna, 2008-2013.

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Folkökning	710	1250	1283	1261	968	1286

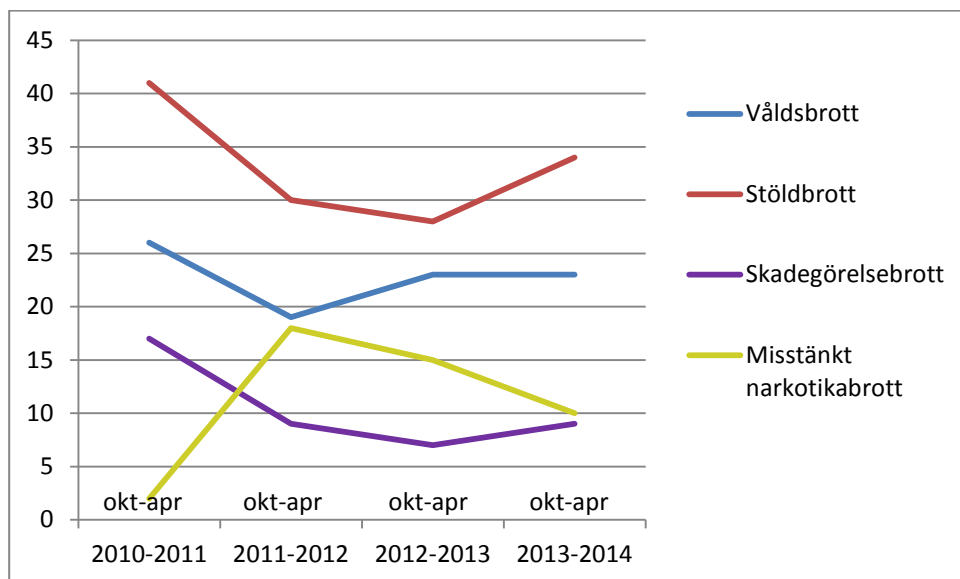
I tabell 2 presenteras folkökningen i Sollentuna. Denna statistik presenteras då en folkökning eller folkminskning skulle kunna vara en påverkansfaktor på brottsstatistiken. Borg och Westerlund (2012) beskriver olika typer av statistiska fallgropar och pekar på hur ett statistiskt samband inte behöver innebära ett kausalt samband, även kallat orsakssamband. Detta innebär att även om statistiken visar på en trend eller ett resultat, exempelvis att antalet anmälda brott har minskat under tiden för drive-in projektet, så innebär det inte att drive-in projektet nödvändigtvis är orsaken till denna minskning. Borg och Westerlund beskriver denna problematik utifrån att det kan finnas en ”bakomliggande variabel”. I detta fall skulle en sådan bakomliggande variabel kunna vara en befolkningsökning eller minskning, varför denna statistik presenteras i tabell 2 och 3.

Tabell 2 visar hur den totala befolkningsmängden i Sollentuna har ökat från 2008 till och med 2013. Under dessa år har ökningen av befolkningen förhållit sig relativt stadig då befolkningen har ökat med ungefär lika många invånare under de aktuella åren. Detta innebär att en viss ökning i anmälda brott skulle kunna tillskrivas en befolkningsökning. Det bör dock noteras att nyfödda inkluderas i denna statistik vilka kan förmodas inte begå några av de brott som presenteras i figur 1 och 2. Detta innebär dock att mer drastiska ökningarna i anmälda brott, så som ökningen av skadegörelsebrott under kvartal ett från 2013 till 2014 och kvartal fyra från 2011 till 2013, inte kan sägas bero fullt ut på en befolkningsökning. Däremot kan den minskning av anmälda stöldbrott under kvartal fyra från år 2012 till år 2013 eventuellt beskrivas som en verklig minskning då antalet individer i kommunen ökar under denna period.

Nedan i figur 3 presenteras statistik över de anmälningar som polisen gör till socialtjänsten då en ung person misstänks för brott. Detta görs i enlighet med 6§ LUL (lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare) där det bland annat framgår att: ”Om någon som inte har fyllt arton år är skäligen misstänkt för ett brott på vilket fängelse kan följa, skall socialnämnden genast underrättas”. I figur 3 visas den statistik som

socialtjänsten i Sollentuna fört över de anmälningar som de tagit emot med den beskrivna bakgrunden. Den statistik som presenteras i figur 3, anmälningar av polis till socialtjänsten i Sollentuna, avser ungdomar till och med 18 år förutom när det gäller misstanke om narkotikabrott då socialtjänsten tar emot anmälningar från polisen för ungdomar upp till 20 år.

Figur 3: *Antal anmälningar av polis till socialtjänsten i Sollentuna.*

Figur 3 visar antalet anmälningar om brott som inkommit till socialtjänsten för den aktuella perioden oktober – april, vilket är de månader som drive-in-fotbollen pågått. Statistiken visar att misstänkt narkotikabrott är det brott som har minskat i antal anmälningar under den period som drive-in-fotbollen pågått. Statistiken för misstänkt narkotikabrott har haft en stadig nedgång sedan slutet av perioden oktober 2011 - april 2012 efter det att antalet anmälningar ökade drastiskt mellan oktober 2010 – april 2011 och oktober 2011 – april 2012. För de övriga brotten är det antingen samma antal anmälningar eller fler anmälningar som gjorts under perioden som drive-in pågått jämfört med året/åren innan.

Kategorierna för de inkomna anmälningarna till socialtjänsten har omarbetats något för att i högre grad matcha de kategorier som används av Brå. Därför redogörs de olika kategoriernas innehåll här: Våldsbrott innefattar misstänkt misshandel och rån, Stöldbrott består av både stöldbrott och snatteri, Skadegörelsebrott inkluderar klotter, mordbrand och

annan skadegörelse. De brottskategorier som presenteras här är utvalda på grund av att de utgör vanliga brott bland unga, framförallt mindre grova stöldbrott och skadegörelsebrott (Olsson, 2008).

Tabell 3. Befolkningsförändring i Sollentuna, ålder: 15-20 år, 2008-2013

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Befolkningsförändring	225	114	96	-42	-70	-86

I tabell 3 presenteras hur befolkningsförändringen ser ut från 2008 till 2013 för åldersgruppen 15-20 år. Detta åldersspann har valts ut på grund av att det finns en överrepresentation av brott under ungdomsåren, 15-20 år, (Socialstyrelsen, 2013). Det är även inom detta åldersspann som de ungdomar som anmäls till socialtjänst av polis befinner sig (se: figur 3). Enligt tabell 3 har befolkningen i åldern 15-20 år minskat från 2011-2013. Eftersom befolkningen i Sollentuna minskat i åldern 15-20 år så kan en ökning i anmälningar till socialtjänsten inte förklaras med att det bor fler individer i den aktuella åldern i Sollentuna år 2013. Snarare borde denna minskning i befolkningen bidra till att det kommer in färre anmälningar till socialtjänsten, vilket det exempelvis gör när det gäller misstänkt narkotikabrott. De brottstyper som har ökat under perioden oktober 2013 – april 2014, stöldbrott och skadegörelsebrott, kan således inte hänvisas till en ökad befolkningsmängd för den aktuella målgruppen. Det ska noteras att det inte finns statistik kring befolkningsökning för år 2014 tillgängligt i skrivande stund. Detta innebär att vi inte kan veta hur befolkningsökningen sett ut under fyra av de månader som drive-in-fotbollen pågick.

Sammanfattning

Det ska till att börja med påpekas att statistiken över anmälningar till socialtjänsten är mer relevant i detta fall än statistiken över antal anmälda brott i Sollentuna. Detta eftersom anmälningar till socialtjänsten representerar det åldersspann som är mer aktuellt i förhållande till målgruppen på drive-in, även om de äldre deltagarna på drive-in inte upptas av dessa siffror. Brottstatistiken som visar antal anmälda brott i hela Sollentuna ska därför förstås som en överblick av brottsligheten i Sollentuna medan anmälningar till socialtjänsten bättre representerar den åldersgrupp som deltar i drive-in-fotbollen.

Statistiken som presenteras över anmälda brott i Sollentuna, utan någon åldersindelning, visar att det under såväl fjärde kvartalet år 2013 som första kvartalet år 2014 (då drive-in-fotbollen pågick) skett en ökning av

skadegörelsebrott. Under samma period har det dock skett en minskning när det gäller anmälda stöldbrott i Sollentuna. Anmälningar för bilbrott har även minskat något under både kvartal 4 år 2013 som under kvartal ett år 2014. Även antalet anmälningar för alkohol- och narkotikabrott minskade något under denna period.

Det finns dock ett otal förklaringar till varför statistiken visar en ökning eller minskning. En ökning eller minskning behöver inte vara knutet till faktisk brottslighet utan kan handla om förändringar i anmälningsbenägenhet. Ett exempel som polisen lyfte fram som kan påverka anmälningsfrekvensen är byte av rektor på någon av Sollentunas skolor till en som i högre grad anmäler brott utförda på skolan. Ytterligare ett exempel som polisen lyfte fram som kan påverka statistiken är deras särskilda satsningar på att förebygga vissa typer av brott som innebär ett intensivt arbete under en särskild period riktat mot en viss typ av brottslighet.

När det gäller anmälningar till socialtjänsten kan statistiken sammanfattas utifrån tre tendenser. Två ökningsperioder av anmälningar har skett under den aktuella perioden, vinter/vår från 2012/2013 till 2013/2014, som gäller skadegörelse och stöldbrott. Ökningen av anmälningar för skadegörelsebrott kan sägas vara liten i omfattning medan den är lite större när det gäller stöldbrott. Däremot har en minskning skett av anmälda alkohol- och narkotikabrott. Denna minskning av anmälda brott påbörjades dock redan under vinter/vår 2012/2013.

Anmälda brott till polisen jämfört med anmälda brott till socialtjänsten visar en skillnad när det gäller stöldbrott. I anmälningar till polisen minskade stöldbrotten medan de unga som misstänktes för stöldbrott och anmäldes till socialtjänsten ökade. Såväl anmälningar om skadegörelsebrott som anmälningar om narkotika eller alkohol- och narkotikabrott stämde mer överens mellan anmälningar till polis och anmälningar till socialtjänst. Det fanns dock skillnader i hur mycket antalet anmälningar ökade eller minskade.

Avslutningsvis är det viktigt att påpeka att det är oerhört svårt att koppla den statistik som här presenteras till effekter av drive-in-fotbollen. Förutom de faktorer som nämnts ovan som kan påverka hur statistiken över anmälningar ser ut så finns det en rad olika omständigheter som kan påverka brottsligheten i Sollentuna såväl som anmälningsfrekvensen. Ett exempel på detta är det övriga preventiva arbete som sker i Sollentuna kommun för att förhindra ungdomsbrottslighet. Ytterligare något som kan försvåra kopplingen mellan drive-in-fotbollen och statistik över anmälda

brott är att vi inte kan svara på exakt när i tiden anmälan gjordes, anmälan till polis kanske gjordes under tiden för drive-in-fotbollen även om brottet inte var utfört då. Det går inte heller att veta hur många brott som begåtts eftersom ett och samma brott kan vara anmält flera gånger av olika individer. Således är det mycket komplext att presentera denna typ av statistik och försöka koppla det till utfallet av drive-in-fotbollen. Det är därför klokt att tolka dessa resultat med försiktighet och mer som en fingervisning än ett svar på drive-in-fotbollens påverkan på kriminaliteten i Sollentuna.

Analys - ett socialpedagogiskt perspektiv på ett lokalt utvecklingsarbete

I analysen följer vi till delar den utvärderingsmodell som tidigare redovisats (tablå 1, sid 25). Det innebär att analysens första del handlar om de förutsättningar som finns både för projektet, dess deltagare och för andra aktörer. I analysens andra del koncentrerar vi oss på projektets resultat. I analysen ser vi det empiriska materialet som en helhet d.v.s. vi väger samman både undersökningen av situation för unga i Sollentuna och utvärderingen av drive-in-fotbollsprojektet. Vi gör detta för att få en bättre helhetsbild och för att upplevelserna av situationen i Sollentuna är nära förknippad med och påverkar resultatet av drive-in-fotbollen och även kanske tvärtom.

Projektets förutsättningar

Drive-in-fotbollen har många kännetecken som också återfinns i olika definitioner av lokalt utvecklingsarbete. Därför har vi funnit det fruktbart att använda teorier kring lokalt utvecklingsarbete i analysen av förutsättningarna. Även ett socialpedagogiskt tänkande finner vi användbart.

Ett kriterium på ett lokalt utvecklingsarbete är att det är något som sker i *samverkan* mellan olika aktörer. Det optimala är en samverkan mellan det offentliga, det privata näringslivet och den ideella sektorn (se exempelvis McConell, 1991, reg prop 2005/2006:192). I detta fall återfinns representanter för det offentliga genom kommunens delaktighet. Det är flera olika aktörer inom kommunen som finns med, både på politiker- och tjänstemannanivå. Det privata näringslivet finns med i projektet genom SVEAB:s delaktighet och Sollentuna fotboll, tillsammans med Djurgårdsandan, är de ideella representanterna i detta sammanhang. Att aktörer från alla dessa tre områden finns med samtidigt brukar poängteras som en förutsättning för att ett lokalt utvecklingsarbete ska komma till stånd. I lokalt utvecklingsarbete i exempelvis utsatta, marginaliserade områden brukar näringslivets närvaro vara begränsad (se exempelvis Eriksson & Forsberg, 2010). Nu kan inte Sollentuna som kommun betraktas som en marginaliserad kommun, tvärtom enligt all tillgänglig statistik, men det finns områden som betraktas som marginaliserade och vars ungdomar detta projekt bl.a. vänder sig till (se Kommunfakta, 2013). Det finns också en rad aktörer som är allvarligt oroade över situationen i

Sollentuna. Ibland beskrivs Sollentuna som segregerat med uppdelning mellan rika och fattiga bostadsområden.

Ett annat kriterium är att det lokala utvecklingsarbetet rör *lokalsamhället*. Vi kan också som ett alternativ tala om gemenskaper. Gemenskap kan förstås på många olika sätt och olika individer har olika förhållningssätt till gemenskap (se exempelvis Hoggert, 1997, Cohen, 1985). I våra resultat kan man tolka att det finns olika föreställningar om gemenskaper. Deltagarna har sin definition. För dem är gemenskapen med kamrater som bor i samma område viktig, kanske t.o.m. den viktigaste. Man sätter upp gränser gentemot de som inte tillhör samma gemenskap exempelvis de som bor på andra sidan järnvägen, politikernas barn eller personal som inte bor i området. Gemenskapstänkandet leder i detta fall till ett vi- och dom-tänkande. På en policynivå eller utifrån de offentliga aktörernas perspektiv är troligtvis tankarna om gemenskap en annan. Här handlar gemenskap snarare om den territoriella gemenskapen som avgränsas av hela Sollentuna kommuns gränser. Vi tolkar det som att det finns en icke tydligt uttalad uppfattning bland de professionella att ungdomarna (åtminstone en del av dem) i Sollentuna delvis står utanför gemenskapen, den lokala och samhälleliga, d.v.s. det etablerade samhället (se exempelvis Walzer, 1998). Genom projektet ska ungdomarna finna en väg tillbaka, en väg som innebär att de ”lär sig” samhällets värderingar och framgent kommer att leva ett, i samhällets perspektiv gott liv (se exempelvis Walzer, 1998). Genom projektet vill man förmedla ”sunda värderingar” enligt projektbeskrivningen. Den gemenskap man genom projektet vill erbjuda ungdomarna är den samhälleliga. En fråga som kan ställas är om det målet även finns hos ungdomarna? Vill ungdomarna också införlivas i den gemenskapen? Vi vet av tidigare forskning att många ungdomar som bor i marginaliserade områden utvecklar en form av platsbunden motståndsideitet (Molinari, 2006). Det innebär att identiteten är starkt förankrad i det område man bor i och detta blev också mycket tydligt i våra resultat. På grund av den inställning ungdomarna uppfattade att omvärlden hade till det egna området utvecklades en sorts opposition mot det samhälle, den gemenskap, som finns utanför. Vad innebär det om man har olika mål och förväntningar på detta sätt? Kan det ändå bli positiva resultat för ”alla” av ett lokalt utvecklingsarbete?

Deltagarna går in i projektet med förväntningarna att få spela fotboll, att ha en sysselsättning. De flesta har inga som helst andra förväntningar på projektet. De är troligtvis inte heller medvetna om att ett av projektens syften är att minska skadegörelsen i Sollentuna. Frågan är om ungdomarna har denna bild av sig själva d.v.s. som någon som behöver sysselsättas för

att inte begå kriminella handlingar? En del av ungdomarnas utsagor tyder på detta. Ledarna vill också att ungdomarna ska få spela fotboll, men har ytterligare en ambition med projektet som delvis sammanfaller med de offentliga aktörernas nämligen en tanke om att fostra ungdomarna. Ledarna uttrycker det på olika sätt exempelvis såsom att de vill vara goda förebilder. Vad som är tydligt från ledarhåll är dock att denna ”fostran” ska leda till att deltagarnas situation framöver ska bli bättre. Ungdomarna ska lära sig hur de kan förändra sin egen och andras situation utan att detta leder till bråk. Deltagarna, de unga i Sollentuna, har ambitioner och framtidstro enligt ledarna, något som inte lika tydligt framgår i de andra aktörernas beskrivningar av ungdomarna. De offentliga aktörernas beskrivningar är till större delen problemorienterade. Ungdomarna utgör ett problem och något måste göras för att lösa detta. Det är dock möjligt att detta sätt att förhålla sig delvis kan bero på det sammanhang intervjuerna fördes i och att dessa kan ha uppfattats som koncentrerade just på problem och inte på resurser. Deltagarnas, ledarnas och de andra aktörernas förväntningar skiljer sig således åt. Även bilden av den unge som kompetent eller ett problem skiljer sig.

Ur ett socialpedagogiskt perspektiv skulle ledarnas arbete i vissa stycken kunna jämföras med den mobiliserande modellen (se sid. 21). Vi tolkar ledarnas arbete som ett arbete riktat mot hela gruppen snarare än individen. Det finns tankar om att det i stora delar är strukturer och processer i samhället som gjort att de enskilda deltagarna hamnat i en svår situation (om de nu har det). Det blir därför angeläget att arbeta mot en förändring av förhållandena. Målet skulle också kunna sägas vara empowerment för deltagarna i projektet då önskan finns att de ska erhålla redskap för att på egen hand kunna förbättra sin situation. Detta är något som påtalas av ledarna. Mobilisering på det sätt som det beskrivs ovan är också en förutsättning för ett lokalt utvecklingsarbete. Genom att göra saker tillsammans frigörs latent resurser och detta kan vi se spår av i deltagarnas beskrivningar kring hur de utvecklats under projektet. Att se deltagarna som en resurs och inte ett problem blir en viktig framgångsfaktor.

På policynivå och bland andra aktörer finns inte denna ambition kring *mobilisering* lika tydligt uttryckt. Här finns en tanke om att projektet kan minska antalet brott under projektperioden. En tolkning av detta kan vara att man förlägger orsakerna till exempelvis kriminaliteten hos den enskilde ungdomen. Om hen är sysselsatt kommer hen inte att begå några brott är den enkla logiken. Eventuella orsaker i samhällets strukturer diskuteras inte. Skulle man ånyo relatera detta till de socialpedagogiska modellerna kan policy-nivåns mål snarare diskuteras i termer av anpassning (se tablå

2). De unga har av någon anledning hamnat utanför det etablerade samhället men genom deltagande i projektet kan de åter bli en del av samhället. Det är ett tänkande som känns igen exempelvis hos Natorp (1904) som menade att det är samhället som sätter gränserna för hur den enskilde bör tänka, vilja och handla.

Deltagande är centralt när det gäller lokalt utvecklingsarbete. I detta sammanhang är tanken att boende i området som arbetet gäller ska vara delaktiga i arbetet. I drive-in-fotbollen är ungdomarna i Sollentuna delaktiga. Ledarna är lokalt rekryterade och tillhör på det sättet också den lokala gemenskapen. Inflytande är nära förknippat med delaktighet och en fråga som är intressant att närmare belysa är hur förutsättningarna för inflytandet har sett ut i detta projekt. Vår tolkning är att i projektet som sådant har det funnits goda förutsättningar för inflytande bland ledare och deltagare. De krav som fanns från början var att man skulle arbeta utifrån Djurgårdandan och de värderingar som är förknippade med den, i övrigt var det mycket upp till de lokala ledarna att styra verksamheten. Det har dock visat sig att möjligheterna till inflytande i praktiken varit begränsade. Förväntningarna hos ledarna innan projektets start var höga. De intervjuade ville att det skulle komma igång en dialog mellan ungdomarna och politikerna, men kanske ändå inte trodde att projektet i sig allena skulle kunna åstadkomma detta. Deltagandet har således funnits där men inflytandet har senare visat sig vara begränsat.

Ytterligare en viktig faktor i ett lokalt utvecklingsarbete är att det kommer till stånd ett *lärande*. Det handlar i första hand inte om ett lärande i ”traditionell” bemärkelse utan om att man genom kontakter och dialog med andra får möjlighet att förändra sitt sätt att tänka och agera. Här har förutsättningarna för de olika aktörerna i projektet sett olika ut. På politisk nivå tolkar vi att det funnits förväntningar på att deltagarna skulle förändra sina värderingar och sitt sätt att agera, uttryckt på annat sätt, att ett lärande skulle komma till stånd. Frågan är om politikerna sett sin egen roll i detta och möjligheten till eget lärande och utveckling? På den professionella aktörsnivån har det funnits ett intresse av att ta del av deltagare och ledares upplevelser i syfte att på ett bättre sätt kunna planera och organisera sin verksamhet. Förutsättningarna för lärande har som sagt varit stora i projektet. Projektet hade kunnat innebära många möjligheter till lärande genom möten människor emellan exempelvis mellan ungdomar och representanter för olika myndigheter. Så har det dock inte blivit. Förklaringarna till detta skiftar och olika aktörer har olika uppfattningar om varför. Ingen diskussion föregicks heller i projektet kring hur exempelvis polis eller fältsekreterare skulle bli involverade i projektet. I andra drive-in-

projekt har just möjligheten till kontakt med exempelvis polisen ansetts mycket viktig. Möten har dock skett mellan olika grupper av ungdomar, möten som möjliggjorts genom projektet och som lett till positiva konsekvenser. Exempelvis tar ledarna upp kontakten mellan olika åldersgrupper bland ungdomarna.

Sammanfattningsvis kan sägas att det finns vissa faktorer kring projektets förutsättningar som kan vara viktiga att påtala:

- lokala ledare anställs som en förutsättning för ett lyckat projekt
- många aktörer med gedigen kompetens och erfarenhet i projektet både bland ledare och professionella
- förväntningarna på projektet skiljer sig åt
- synen på ungdomarna skiljer sig åt antingen ses de som ett problem eller som en resurs
- målet med projektet är antingen anpassning eller mobilisering
- informationen till andra viktiga aktörer innan projektets start var knapphändig.

Projektets process och resultat - måluppfyllelse

I projektet har det av olika anledningar varit svårt att följa processen. I detta avsnitt redovisar vi därför process och resultat tillsammans men med ett fokus på resultat. Avsnittet startar med en diskussion kring mål och måluppfyllelse. Där efter tas några för resultatet väsentliga komponenter upp; samarbete, legitimitet och engagemang.

I en utvärdering är det naturligtvis av central betydelse att undersöka och diskutera huruvida målen med projektet är uppfyllda eller inte och om de inte är det att fundera över varför. I detta projekt har visioner och mål formulerats av de professionella (med stöd av den politiska nivån). Projektets mål och visioner kan sägas röra fler områden och här görs en uppdelning:

- gemenskap ("skapa en god relation mellan vuxna, barn & ungdomar...")
- lokalsamhället ("minska kriminalitet, skadegörelse...")

- ungdomarna ("genom positiva förebilder förmedla sunda värderingar", "möjlighet att välja 'rätt väg' i livet", "uppmuntra ungdomar...att gå med i ...föreningar")

- projektet ("nä minst 1500 deltagartillfällen", "utbilda minst 8 ledare").

I projektet fanns en vision att man skulle skapa goda relationer mellan personer med olika bakgrund och som bor på olika ställen i kommunen. Man vill åstadkomma en *gemenskap* grundad i det territoriella. Alla människor boende i Sollentuna ska känna en tillhörighet. Det fanns också en vision att skapa en god relation mellan barn och ungdomar och vuxna. Som vi tolkar det ville man uppnå känslor av gemenskap i Sollentuna. Tillhörighet till olika gemenskaper är, som nämnts tidigare, något som tillhör livet men vi prioriterar också mellan tillhörigheterna genom att vissa gemenskaper blir viktigare än andra. Tillhörighet till gemenskap är livsavgörande för den enskilde men skapar för dem som inte tillhör, känslor av utanförskap. I studien blev det tydligt att ungdomarna upplever ett stort utanförskap, något som vi känner igen från andra studier (se exempelvis rapporten Berättelserna om husbyhändelserna i maj 2013). De känner en gemenskap inom den egna gruppen d.v.s. framförallt med dem som bor i samma område och delar uppväxtförhållanden. Projektet har fått extern kritik för att ha blivit ett projekt enbart för boende på Malmvägen. Både ledare och deltagare kommer därifrån enligt några av de professionella. Detta har troligtvis lett till att gemenskapen med den egna gruppen har stärkts ytterligare. Ledarna för projektet hävdar att de som deltagit i verksamheten kommit varandra närmare och lärt känna varandra, framförallt har de olika åldersgrupperna närmat sig varandra. Platschefen hävdar att det har blivit bättre relationer mellan de äldre och yngre deltagarna då de fått en chans att lära känna varandra i ett nytt sammanhang. Dessa relationer är något som kan följa med deltagarna även utanför drive-in och det kan tolkas som ett lärande i hur man bygger relationer som deltagarna kan ta med sig i framtiden. Även deltagarna lyfter fram att man har fått nya vänner genom drive-in dock framgår det inte om detta handlar om nya bekantskaper mellan äldre och yngre som platschefen beskriver. På detta sätt kan man säga att visionen gällande gemenskap delvis är uppnådd men inte då det gäller att skapa plattformar över geografiska, socioekonomiska och etniska gränser. Detta kanske är ha realistiska förväntningar på ett projekt av detta slag. Hur man ska lyckas att skapa dessa plattformar är en fråga som sysselsatt många. Att sammanhållningen mellan ungdomarna ökat får dock ses som en positiv effekt av projektet.

Vad projektet ville uppnå gällande *lokalsamhället* finns beskrivit både i målen och i visionen. Genom projektet skulle skadegörelsen och även annan kriminalitet i området minska. Som framgår av redovisningen i denna rapport är det i princip omöjligt att se om drive-in-fotbollen haft någon verkan. Det finns ett antal faktorer som påverkar brottsstatistiken och anmälningar till socialtjänsten. Några stora skillnader i statistiken har dock inte kunnat påvisas vilket innebär att en försiktig tolkning är att detta mål inte är uppnått. De eventuella effekter ett projekt som detta kan ha bör nog dessutom studeras i ett betydligt längre perspektiv. De externa aktörerna i projektet ser inte heller att det skulle blivit någon skillnad i detta avseende. Även andra utvärderingar av ungdomsprojekt har fört ett liknande resonemang, d.v.s. att det är omöjligt att veta vad som är orsak och verkan (Öhlund, Grundel & Klaus, 2009). Många faktorer runt om påverkar situationen.

Flera av punkterna i visionen rör *ungdomarna* själva. Dels ska ungdomarna erhålla fostran, goda förebilder och sunda värderingar. Dels ska de ges möjligheter till meningsfull sysselsättning på helgkvällar och uppmuntras att gå med i olika ideella föreningar. I projektet finns således klara ambitioner att fostra ungdomarna till dugliga samhällsmedborgare. Detta har tidigare beskrivits som ett exempel på en socialpedagogisk anpassande modell (Eriksson, 2006) där det viktiga blir att den unge kommer ”tillbaka” till den samhälleliga gemenskapen. I denna modell finns inte så stort utrymme för avvikelser. Det finns en norm som alla förväntas följa. Ledarnas tänkande kring detta tycks dock gå ett steg längre då de arbetar för en ”nödvändig” anpassning där ungdomarna lär sig vad som är möjligt och icke möjligt. Tanken är att de med denna kunskap ska kunna ta ansvar för sin egen situation och kunna utnyttja sina rättigheter. Trots detta uttrycker flera av ungdomarna att om man vill förändra saker i Sollentuna som man är missnöjd med så vet man inte vart man ska vända sig för att själv driva på en förändring. Några nämner att det är till ledarna på drive-in som man vänder sig. Satelliten och kommunen nämns även som alternativ men någon respondent menar att såväl Satelliten som kommunen endast ”kommer med tomma ord” och att verkliga förändringar inte drivs igenom. Detta visar ändå att projektet kunnat hjälpa ungdomarna att hitta vägar att göra sin röst hörd, även om vissa är skeptiska. Förhoppningsvis leder dock arbetet till att det skapas en vilja hos de unga att påverka sin egen situation och händelser i samhället i stort och också till att de får redskap för att kunna påverka.

Inom projektet har man arbetat med olika metoder bl.a. har man arbetat med problemlösning. Det arbete som skett i detta avseende har framförallt

handlat om olika sätt att hantera bråk. Detta menar platschefen att man har gjort genom avstängningar på olika sätt, dels genom avstängningar från drive-in och dels genom att inte tillåta yngre spelare att vara med på den senare speltiden som är till för de äldre. Dessa avstängningar har även föregåtts av samtal med deltagarna om varför avstängningarna skett och vilka förbättringar som förväntas av deltagarna. En mer generell problemlösningsmetod kan beskrivas utifrån det ledarskap som man enligt platschefen försökt att anamma genom att se enskilda individer och grupper på ett positivt sätt och genom att ge dem positiv uppmärksamhet och bekräftelse som de kanske inte är vana vid. Detta menar platschefen har varit ett sätt att hantera dåliga attityder och negativ stämning på. Detta är ytterligare ett exempel på hur ungdomarna ses som resurser.

Deltagarna beskriver drive-in ledarnas sätt att hantera bråk som mycket positivt och att de både klarar av att hantera bråk men även att de är bra på att förebygga att bråk uppstår. Detta menar deltagarna beror på att ledarna har lokalförankring i Sollentuna och att de därmed känner dem som kommer till drive-in. Utöver att ledarna känner dem som kommer till drive-in så bidrar deras förankring i Sollentuna till att deltagarna kan känna igen sig i ledarna vilket de beskriver som positivt. Det kan tolkas som att de alla tillhör samma gemenskap. Detta är en gemenskap som ger deltagarna trygghet och mening (Bauman, 2000). Ledarna försöker att lära deltagarna att hantera konflikter på drive-in på ett sätt som ska vara gynnsamt för dem även i framtiden. Ytterligare exempel på detta är att deltagarna uppmuntras att ta en saklig diskussion med ledarna om de är missnöjda över någonting istället för att skrika, bråka och skapa kaos. Detta är ett bra exempel på att agera som goda förebilder och att förmedla sunda värderingar till deltagarna.

Deltagarna beskriver att de kan ta med sig den positiva stämning som finns på drive-in och den respekt som manifesteras där, vilket skulle kunna ses som en lärdom för deltagarna som de tar med sig vidare i livet. Detta kan kopplas till beskrivningen av den mer generella problemlösning som platschefen beskriver. Att betrakta deltagare på drive-in med en positiv utgångspunkt kan tänkas generera den positiva stämning och respekt som deltagarna beskriver. När man betraktar deltagarna som resurser och inte som problem uppstår en positiv dialog som leder till ett lärande. Platschefen lyfter fram hur han sett positiva förändringar, särskilt hos de som i början av projektet startat bråk eller som har spelat oschyst på fotbollsplanen. Efter att deltagarna fått uppleva konsekvenser av detta beteende så menar platschefen att han sett stora förändringar hos dem som

personer och att de nu kan vara med och fungera på drive-in kvällarna på ett positivt sätt.

En annan vision som rörde vad ungdomarna skulle erhålla var meningsfull sysselsättning helgkvällar. Själva drive-in-fotbollen tycks ha fungerat mycket bra och den har verkligen blivit en sysselsättning för många ungdomar i Sollentuna. Utan någon egentlig marknadsföring har deltagarantalet legat på cirka 70 ungdomar per gång. Man har dock inte lyckats nå tjejerna. De har i stort sett uteblivit, något som känns igen från andra projekt i Stockholmstrakten. I den mån tjejer kommit till drive-in-aktiviteterna har de mest fungerat som publik. En förklaring till att inga tjejer deltagit i aktiviteterna skulle kunna vara att det i stort sett inte funnits några kvinnliga ledare och att tjejer inte verkar ha tillfrågats i samma utsträckning om att delta som killarna. En tanke är att genom att ha flera kvinnliga ledare når man fler tjejer. Under våren har ett annat fotbollsprojekt för tjejer startats i Sollentuna. Det leds av en kvinna och är enbart för tjejer.

De förändringar som deltagarna beskriver i slutet av projekttiden är bland annat att drive-in har varit ett alternativ till andra aktiviteter under lördagskvällarna som exempelvis att gå ut och festa. Det kan med utgångspunkt i detta tänkas att det skett en förändring för en del deltagare kring vad de ägnat sina lördagskvällar åt. En deltagare beskriver det även som positivt att man har lyckats samla och engagera så många ungdomar som man har gjort på drive-in och att denna typ av samlingar ofta brukar sluta i bråk vilket man lyckats undvika på drive-in. Detta kan tolkas som en förändring av den syn som finns på ungdomsevenemang i Sollentuna och vad som är möjligt att genomföra på ett positivt sätt.

Även visionen att ungdomarna skulle få en meningsfull sysselsättning på helgkvällar kan således sägas delvis ha uppfyllts, om man undantar tjejerna. Huruvida ungdomarna har fått nya ”sunda värderingar” är svårt att yttra sig om men flera menar att projektet fått dem att tänka annorlunda.

Några av målen rör själva *projektet* och det handlar om antal deltagartillfällen och att utbilda ledare. Båda dessa mål har uppfyllts i projektet.

Projektets process och resultat – samarbete, engagemang och legitimitet

I utvärderingen av projektet är det olika företeelser som varit värda att uppmärksamma när resultatet ska analyseras. En sådan viktig fråga är *engagemanget*. Det är säkerligen naturligt att engagemanget ser olika ut om

man är politiker, kommunalanställd tjänsteman eller en ung man som deltar aktivt i projektet. Engagemanget från det politiska hållet är inget som för oss som utvärderare blivit synligt. Det finns politiska beslut kring exempelvis den kommunala budgeten för projektet men i övrigt har detta projekt mer framstått som en tjänstemannaprodukt. Några har mer direkt varit inblandade i projektet genom att sitta i dess styrgrupp eller i projektgruppen. Dessa aktörer (SVEAB, Sollentuna fotboll, Djurgårdsandan, Sollentuna kommun) skulle kunna kallas projektägare då de på olika sätt satsat resurser i projektet. Alla förutom Sollentuna fotboll som bidrar med personella resurser, har indirekt eller direkt satsat pengar i projektet. Projektgruppen har tillsammans med projektledaren drivit projektet. Engagemanget i denna grupp har naturligtvis varit stort men inte så tydligt visat sig i exempelvis regelbundna möten. Vad som missats genom detta är möjligheten till gemensamma diskussioner och utveckling av projektet. Projektmedlemmarna har inte heller givits möjlighet till eget lärande. Ledare från drive-in-fotbollen har också önskat ett större engagemang från projektägarnas sida. Ledarna har stundtals känt sig ensamma och hade gärna velat ha ett tydligare stöd och möjlighet till feedback.

Det finns också ett antal ”externa” aktörer varav vi som utvärderare har intervjuat några. Dessa är representanter för närpolis, fältsekreterare samt fältfritidsledare, Naturligtvis finns det ytterligare aktörer när det gäller ungdomar och ungdomars situation men vi har valt att intervjua de som på ett naturligt sätt skulle kunna tänkas komma i kontakt med drive-in-fotbollen. Vad som blev tydligt var att de andra aktörernas engagemang i projektet kom att bli mycket litet. De kände sig dåligt informerade och inte på något sätt delaktiga i projektet. *Samarbete* kring projektet mellan de externa och interna aktörerna har varit i princip obefintlig. De externa aktörerna är mycket kritiska till detta. De uppger att de gärna hade velat bli informerade på ett tidigt stadium. I något fall var det t.o.m. så att det var via oss som utvärderare som man första gången hörde talas om projektet. Detta har medfört att vissa också är relativt negativa till projektet som sådant. Detta kan vara förklaringen till att vi får olika bilder av projektet och dess nytta. Några är mycket negativa och andra, då framförallt de interna aktörerna, är mycket positiva. Frågan är hur de externa aktörerna hade beskrivit projektet idag om de varit delaktiga från början. I ett lokalt utvecklingsarbete är deltagande viktigt (McConell, 1991) och i detta projekt kanske man främst då tänker på ungdomarna, men deltagande från externa aktörer är också viktigt. Det handlar om att på olika sätt ge projektet *legitimitet*. Det lärande som kan ske i ett lokalt utvecklingsarbete

förutsätter att det sker en samarbete och att man möts. För att uppnå en förståelse för ett sådant här projekt är det nödvändigt med informationsutbyte och samverkan. Kanske bristen på samarbete och samverkan har att göra med att olika aktörer har olika mål för sin specifika verksamhet och mindre förståelse för andras. Vår tolkning är att det från början saknats legitimitet för projektet hos en del av de offentliga aktörerna. Man har inte känt till projektet och man har inte heller haft möjlighet att påverka dess utformning. Det intressanta är dock att inte heller de direkt berörda har samverkat i någon större utsträckning under projektets gång. Innan projektet startade träffades man däremot ofta. Projektet har varit "självgående" till stora delar, något som så här i efterhand har visat sig kanske vara mindre bra. Som ett exempel på att samverkan varit minimal är de få möten man haft i projektgruppen, men också utsagor från de intervjuade. Drive-in-fotbollen har till största delen varit lyckosam. Möjligtvis hade man uppnått ännu mer om man från början hade engagerat det omgivande samhället och dess representanter. Åtminstone hade man uppnått en större förståelse och acceptans för projektet.

Slutsatser

I detta avslutande avsnitt kommer vi att ta upp det som vi ser som de viktigaste resultaten. Vi kommer också att ge vissa konkreta råd kring eventuellt fortsatt verksamhet. Första delen handlar om projektets ramar, medan avslutningen rör själva projektet mer konkret. I det första avsnittet om projektets ramar presenteras först slutsatserna och avsnittet avslutas med de konkreta förslagen.

Projektets ramar

Utifrån projektet som helhet finns det vissa slutsatser man kan dra och vissa förslag som kan ges.

- Positiva effekter även om inte alla målen och visionerna är uppnådda.

Projektet har haft positiva effekter. De viktigaste aktörerna, d.v.s. ungdomarna är mycket nöjda överlag. De har fått göra det de vill, spela fotboll. Detta har med största sannolikhet avhållit åtminstone några av dem från andra mindre positiva aktiviteter. Ungdomarna verkar ha lärt sig en hel del som de också kan ha med sig som en lärdom senare i livet. Ledarna och projektledningen är också mycket nöjda med projektet. Alla mål är inte uppnådda och inte heller visionerna men det gör det inte till ett misslyckat projekt. Kanske man ska betrakta visionerna just som visioner, någonting som man kan nå längre fram. Alternativet är att man funderar vidare kring visionerna med projektet. Är de rimliga för ett projekt som drive-in-fotboll?

- Projektet kan till stora delar beskrivas som ett lokalt utvecklingsarbete.

Vi menar att projektet till stora delar kan ses som ett lokalt utvecklingsarbete med allt vad det medför. Det finns dock sådant som saknas och kanske bör utvecklas i en fortsatt verksamhet. I ett lokalt utvecklingsarbete brukar man tala om ett underifrånperspektiv. Detta saknas i projektet. Varför valde man att inte ha en dialog med ungdomarna innan projektstart? Vad vill tjejerna i området? Vi har inte heller sett några specifika effekter av att projektägarna kommer både från näringslivet, det offentliga och den ideella sektorn. Vi menar dock att verksamheten aldrig hade startats om inte näringslivet bl.a. hade tagit initiativ. Förslag på denna form av aktivitet fanns men det som fick kommunen att gå in och satsa var just näringslivets engagemang, som vi tolkar det. Denna typ av samarbete mellan det offentliga, det privata och det ideella tror vi är viktigt och förmodligen kommer det att bli allt vanligare i framtiden. Att man har ett

formulerat gemensamt mål och en gemensam vision är viktigt (även om visionerna i detta projekt ”spretar”). Alla ”goda” krafter behövs och det är viktigt att alla strävar åt samma håll.

- Delaktighet – inflytande gällande projektet.

Projektet hade kunnat vara ännu mer framgångsrikt om man låtit ledare och deltagare få ett större inflytande då de besitter en stor kunskap kring situationen i Sollentuna. Att planera tillsammans med, att låta deltagare och ledare vara med från början brukar ses som ett framgångsrecept. Vid en eventuell fortsättning av projektet känns det viktigt att låta den erfarenhet och kunskap som ledarna och i viss mån även deltagarna skaffat sig ligga till grund för kommande planering av projektet, med andra ord att utgå från ett underifrånperspektiv. Visserligen använder man ett redan etablerat koncept men inom ramen för detta finns många möjligheter till utveckling och förändring. Varje projekt har sina unika förutsättningar. Ledarna efterlyser också ett större inflytande.

Projektets största brister handlar om dess brist på

- Samverkan/samsyn.

I projektet har man inte samverkat med externa aktörer såsom närpolisen, fältfritidsledare och fältsekreterarna. Dessa har stått frågande inför projektet och icke-informationen har också i något fall utvecklats till ett negativt förhållningssätt gentemot projektet. Samverkan men även samsynen inom själva projektgruppen tycks ha varit god medan den utåt sett har varit obefintlig. Det finns dock olika uppfattningar även om detta.

Utifrån ovanstående huvudresultat menar vi att det är viktigt att inför ett framtida projekt tänka på att

- ✚ bättre utnyttja projektägarnas varierande kompetens och resurser
- ✚ sätta upp tydliga, uppnåeliga och mätbara mål
- ✚ arbeta utifrån ett underifrånperspektiv samt att
- ✚ samverka med externa aktörer.

Projektets inre organisation och form

De som är mest insatta i projektet och hur det har fungerat, dvs. ledare och deltagare, har i intervjuerna framfört olika utvecklingsområden. Dessa rör;

målgrupperna, speltiderna, ledarna, innehållet, marknadsföring samt ungdomsaktiviteter. Nedan presenteras dessa utvecklingsområden. Varje område följs av ett förslag på åtgärd. Avsnittet inleds dock med att kortfattat repetera de framgångsfaktorer som kommit fram.

Framgångsfaktorer

Det finns en hel del framgångsfaktorer kring projektets organisation och form som framkommer i resultatet. Dessa skiljer sig inte så mycket från de framgångsfaktorer som rapporterats från Ärvinge och Alby. Följande punkter tycks ha haft stor betydelse för projektet:

- verksamheten drivs av lokala ledare med en förankring i området
- dessa ledare har givits möjlighet till utbildning och anställning
- ledarna kan tjäna som goda förebilder för de deltagande ungdomarna p.g.a. sin lokala förankring
- ledarnas engagemang
- den värdegrund drive-in-fotbollen vilar på
- ungdomarnas vilja och intresse för fotboll
- ledarnas förmåga att skapa en god och trivsamt stämning.

Målgruppen

Det fanns några saker som platschefen ansåg behövde utvecklas och förbättras redan i början av projektet. En av dessa saker var att man önskade att fler tjejer skulle komma till drive-in för att spela fotboll. Så har det inte blivit. Vad som dock är positivt är att det under våren i en förenings regi startats en fotbollsverksamhet enbart för tjejer i Sollentuna. Detta har således inte skett i drive-in-fotbollens regi. Att denna tjejverksamhet varit på gång en tid kan möjligtvis förklara varför ingen bland projektägarna aktivt arbetat med den frågan. Det har påtalats från ledarhåll, första gången redan hösten 2013, men inget har hänt. Vi menar att det faktum att tjejerna ej hittat till drive-in-fotbollen är olyckligt och något som man från projektledningshåll bör försöka arbeta vidare med. Vi vet att problemet även återfinns inom andra drive-in-fotbollsprojekt. Kanske måste tjejerna i Sollentuna få en egen tid inom drive-in-fotbollen som skett på andra ställen? Eller är det något annat tjejerna önskar? Vad vill de göra om de inte vill spela fotboll? Ett projekt med visionen att skapa goda kontakter mellan vuxna, barn och ungdomar med olika bakgrund kan väl knappast utelämna tjejerna?

- ✚ Tjejerna måste på ett eller annat sätt ges plats i Drive-in-fotbollen.

Deltagarna lyfter även fram att åldersgränserna mellan de två speltiderna skulle kunna hållas striktare i framtiden om drive-in-fotbollen ska fortsätta. Detta beskrivs utifrån två aspekter, dels att de äldre anser att spelet blir sämre när betydligt yngre personer är med och spelar och dels att det är orättvist när vissa av de yngre får spela med de äldre och andra inte. Denna orättvisa tycks bestå i att deltagarna upplever att vissa av de yngre deltagarna får spela med de äldre för att de är stora rent fysiskt och för att de är bra på fotboll. Deltagarna framför en synpunkt att de vill att man ska hålla sig till de regler som finns inom drive-in-fotbollen.

- ✚ Striktare åldersgränser!

Aktiviteter

Platschefen lyfter upp ytterligare några punkter som han anser skulle kunna förbättras och utvecklas inför nästa år om projektet skulle fortsätta. Dessa är bland annat att förlänga speltiderna då det tenderar att bli långa väntetider för att få spela fotboll då det är många deltagare. Detta har inneburit att en del deltagare inte har kommit mer än någon enstaka gång då de inte orkat vänta på att få spela.

Även deltagarna framhåller att det vore en god idé att förlänga speltiderna på drive-in så att det blir mer tid till faktiskt spel än att bara sitta och vänta en stor del av kvällen. En respondent lyfter fram att kommunen borde satsa mer på drive-in när de nu sett hur lyckat projektet blev och att det var så många deltagare som kom. En sådan satsning skulle kunna innebära att drive-in tiderna förlängs genom att projektet får mer tid i de hallar där drive-in huserar. Ytterligare ett sätt som skulle möjliggöra mer speltid på drive-in menar deltagarna skulle vara att organiseringen förbättrades. Genom att komma igång med spelet snabbare och med en bättre struktur kring vilket lag som ska spela när så skulle det bli mer tid till spel. Vissa deltagare menar att äldre deltagare har slutat att komma och att medelåldern har sjunkit mot slutet av projektet. Detta skulle kunna relatera till den brist på speltid som respondenterna lyft fram i flera sammanhang men uttalandet om den sjunkande medelåldern visar även att det kan finnas

anledning att se till vad den äldre gruppen deltagare på drive-in har för behov eller vad de saknar när de kommer till drive-in.

✚ Se över speltiderna!

Platschefen anser att ledarskapet skulle kunna utvecklas om man fick tillgång till en handkassa. Att ha en liten budget för att kunna köpa in exempelvis biobiljetter skulle kunna bidra till att ledarna kan dela ut mindre priser för fair play och gott uppförande, något som platschefen anser ökar deltagarnas självförtroende och motivation. Detta innebär även att man skulle kunna köpa in material löpande under drive-in-fotbollen.

✚ Ge drive-in-fotbollen en egen handkassa!

Ledarna

Deltagare lyfte fram att ledarna ibland kunde vara ofokuserade och att de inte följde med i det spel som pågick och att ledarna då inte kunde utföra de uppgifter de hade i förhållande till matcherna. Även platschefen har beskrivit hur vissa ledare hade behövt ta ett större ansvar och vara mer självgående under drive-in kvällarna. Han menar att ledarskapet skulle kunna utvecklas, om projektet fortsätter nästa säsong, genom att platschef och ledare får tid till team-buildning och att samtala kring ledarskapet. Det skulle kunna vara möjligt att denna typ av förändring kring hur ledarskap och feedback fungerar på drive-in även skulle kunna förbättra ledarnas fokus på deras uppgifter under matcherna som vissa deltagare beskriver som bristande.

✚ Utveckling av ledarskapet!

Marknadsföring

Ytterligare utvecklingsmöjligheter för framtiden är, enligt platschefen, att utvidga projektet och att nyttja kommunens inblandning i verksamheten genom att vända sig till Sollentunas skolor. Detta skulle då kunna bidra till att drive-in lockar en mer blandad deltagargrupp vilket kan stärka relationerna mellan ungdomar i Sollentuna där drive-in fungerar som en mötesplats.

✚ Utöka gruppen av aktörer!

Ungdomsaktiviteters innehåll och form

I förhållande till hur det är att vara ungdom i Sollentuna så lyfter deltagarna fram ett antal utvecklingspunkter när det gäller det utbud av aktiviteter som finns i Sollentuna. En av de saker som deltagarna nämner är att drive-in borde utvecklas så att det även inkluderar andra sporter och aktiviteter och att dessa kan erbjudas flera gånger i veckan. Vidare nämns att Satellitens verksamhet borde likna ungdomsgårdarna Blå och Röda rummet mer för att ungdomarna ska kunna nyttja Satelliten. Detta avser då bl.a. att aktiviteterna på Satelliten inte bör kosta lika mycket som de gör i dagsläget. Ungdomarna menar att dessa satsningar är nödvändiga i Sollentuna för att man inte ska hamna snett på grund av att man inte har någonting att sysselsätta sig med.

✚ Dialog med ungdomarna kring deras behov.

I vår studie har de unga vuxnas situation diskuterats vid flera tillfällen. Detta är en grupp som känner sig åsidosatt på olika sätt. De uppfattar själva att de aktiviteter som anordnas av kommunen inte är till för dem. Antingen har aktiviteterna en för låg åldersgräns eller så kostar de för mycket.

✚ Uppmärksamma de unga vuxnas situation!

Referenser

Andersson, R. (2002). Boendesegregation och etniska hierarkier. I Dahlstedt, M. & Lindberg, I. (red) *Om etniska klyftor och blågul självbild*. Stockholm: Agora.

Bauman, Z. (2000). *Savnet felleskap*. Oslo: Cappelen Akademiska Forlag.

Borg, E. & Westerlund, J. (2012). *Statistik för beteendevetare. Faktabok*. Malmö: Liber.

Bostadspolitiska utredningen (1996).

Cohen, A.P. (1985) *Belonging: identity and social organization in British rural cultures*. Manchester: Manchester university Press.

Denters, B. & Rose, L. (2005). Local Governance in the Third Millennium: a brave new world? In Denters, B. & Rose, L. (eds) *Comparing Local Governance. Trends and Developments*. Basingstoke and New York: Palgrave Macmillan.

Eriksson, L. (2006). ”Vi har gjort avtryck...!” *Utvärdering av ett projekt rörande studieförbunds samarbete kring lokal mobilisering i utsatta bostadsområden*. Linköping: Linköpings universitet och Folkbildningsförbundet.

Eriksson, L. & Forsberg, A. (2010) The part played by popular education in local development processes in suburban and rural areas of Sweden. *International Journal of Lifelong Education*, 29:3, pp 323 – 341.

Forsberg, A., Höckertin, CH. & Westlund, H. (2001). *Socialt kapital och lokal utveckling- en fallstudie av två landsbygdskommuner*. Östersund: Arbetslivsinstitutet, rapport nr 2001:115.

Hammarén, N. (2005). Välkommen till förorten om du vågar: territorialitet och manlighet. I Johansson, T. (red) *Manlighetens omvandlingar: ungdom, sexualitet och kön i heteronormativitetens gränstrakter*. Göteborg: Daidalos.

Hoggert, P. (1997) Contested communities. I hoggert, P. (ed.) *Contested Communities. Experiences, Struggles, Policies*. Bristol: Policy Press.

Hämäläinen, J. (2003). Developing social pedagogy as an academic discipline. I Gustavsson, A., Hermansson, H.-E. & Hämäläinen J, (eds) *Perspectives and Theory in Social Pedagogy*. Göteborg: Daidalos.

Kurki, L. (2005) Det sociokulturella inspirerandet (animation socioculturelle, sociokulttuurinen innostaminen) som ett tillämpningsområde inom socialpedagogik i Finland. *Sosiaalipedagoginen Aikakauskirja. Vuosikirja 6. Vuosikerta sid 9 – 16*.

Lahti Edmark, H. (2004). *Fängslade bilder, fängslade verklighet. Om utsatta bostadsområden och interventioner*. Lund: Socialhögskolan i Lund.

Larsson, L. (2002). *När EU kom till byn. Leader II – ett sätt att styra landsbygdens utveckling*. Geografiska regionstudier nr 50. Uppsala: Department of Social and Economic Geography, Uppsala universitet.

Larsson, S. (2006). Didaktik för vuxna. Tankelinjer i internationell litteratur. *Vetenskapsrådets rapportserie 12:2006*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Lundberg, F. (2013). *Djurgården Stockholm – idrott och samhällsnytta i förening*. Stockholm: Djurgården.

Mc Conell, C. (1991). *Promoting Community Development in Europe. A report prepared for the Council of Europe on services for local government and non-governmental organisations concerned with supporting*

community development and local citizens' action. London: Community Development Foundation.

Molinari, I. (2006). Identitet norm och motstånd bland ungdomar i förorten. I Mulinari, D & Rätzzel, N (red) *Bortom etnicitet*. Umeå: Borea.

Möller, P. (2004). *Folkbildning och lokalsamhället. En kunskapsöversikt om folkbildningens betydelse för lokal och regional utveckling*. Falun: Dalarnas forskningsråd.

Nordfeldt, M. (2008). *Ideell sektor och stat som partners i ungdomsarbete. Utvärdering av Equal Outstanding*. Stockholm: Ersta Sköndal Högskola.

Olsson, A. (2008). *Vägen till förändring? En studie av socialtjänstens arbete med ungdomar som begår brott*. FoU-Nordväst: Sollentuna

Olsson, S. & Törnqvist, A. (2009). *Förorten: insatser och utveckling under 40 år*. Stockholm: Arkitekternas forum för forskning och utveckling (Arkus).

Olsson, K. & Waldeström, C. (2006). *Om att förstå och stödja lokala utvecklingsprocesser*. Rapport till Landsbygdsriksdagen.

Ristalammi, P.M. (1999) *Rosengård och den svarta poesin: en studie av modern annorlundahet*. Stockholm: Symposium.

Socialkontorets årsredovisning (2012).

Socialstyrelsen (2013). *Unga och brott i Sverige: underlagsrapport till Barns och ungas hälsa, vård och omsorg 2013*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Taylor, C. (1995) *Identitet, frihet och gemenskap. Politiska-filosofiska texter i urval och med inledning av Harald Grimmen*. Göteborg: Daidalos.

Tett, L. (2000) Working in partnership? Limits and possibilities for youth workers and schoolteachers. *Youth and Policy*, 68 pp 58 – 71.

Turunen, P. (2004). *Samhällsarbete i Norden: diskurser och praktiker i omvandling*. Växjö: Växjö University Press.

Ungdomsstyrelsen (2013). *Ung i dag2013. En beskrivning av ungdomens villkor. Ungdomsstyrelsens skrifter 2013:2*

Van der Veen, R. (2003). Community Development as citizen education. *International Journal of Lifelong Education*. 22:6, pp 580 – 596.

Velásquez, J. (2001). *Samverkan och lokal utveckling i Alby. Vertikal förankring istället för horisontell dialog. Bidrag till FORMAS forskarkonferens ” Den uthålliga staden som livsmiljö II, Stockholm november 2001.*

Verksamhetsplanen (2013) *Verksamhetsplan Drive-In-Fotboll 2013/2014.*

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Walzer, M. (1998). *Om tolerans*. Stockholm: Atlas.

Widigson, M. (2013). *Från miljonprogram till högskoleprogram.*

Ziehe, T. (1986) *Ny ungdom. Om ovanliga lärprocesser*. Stockholm: Norstedts.

Öhlund, T. & Gundel, P. (2009) *Förortens sociala kapital. En utvärdering av Lugna gatan i Göteborg och Malmö*. Stockholm: Stockholms universitet.

Tidigare utgivna FoU-rapporter och FoU-forskningsrapporter

FoU-Rapport 2002:1	Kartläggning av den sociala barnavården i sju av Stockholms nordvästra kommuner
FoU-Rapport 2002:2	Vad är verksamt i handledning? - en kvalitativ undersökning
Forskningsrapport 2003:1	Hellre brödlös än rådlös. Ekonomisk rådgivning som metod i socialt arbete
FoU-Rapport 2003:1	"...vi har ju ändå barn ihop..." - separerade pappors röster om svårigheter med gemensamt föräldraskap
FoU-Rapport 2003:2	Familjeliv som yrkesliv En enkätstudie av familjehemmen i Solna stad
FoU-Rapport 2004:1	En inblick i familjens vardag? Om intensiva barnavårdsutredningar
FoU-Rapport 2004:2	Flyktingar i Nordväst
FoU-Rapport 2004:3	Adrian Arbeta med unga vuxna missbrukare i öppenvård
FoU-Rapport 2005:1	Händelser i det tysta Utvärdering av en öppenvårdsverksamhet för missbrukare
FoU-Forskningsrapport 2006:1	Med andra ögon - brukarens syn på familjebehandling
FoU-Forskningsrapport 2006:2	Marte Meo - en hållbar intervention?
FoU-Forskningsrapport 2006:3	Tid för arbete En tidsgeografisk studie av socialarbetarens arbete med barnavårdsutredningar
FoU-Forskningsrapport 2006:4	I skuggan av Fadime och socialsekreterares arbete med hedersvåld

FoU-Rapport 2006:3	Små barn i familjehem och deras läsvanor
FoU-Rapport 2006:4	Av egen kraft Invandrade kvinnors berättelser om inträdet i det svenska
FoU-Forskningsrapport 2007:1	Socialekonomi – en väg mot förändring? Utvärdering av Dataverkstaden Väntorp - ett ESF Växtkraft Mål 3-projekt
FoU-Forskningsrapport 2008:1	Vägen till förändring? En studie av socialtjänstens arbete ned ungdomar som begår brott
FoU-Forskningsrapport 2008:2	Hedersrelaterade traditioner i en svensk kontext En studie av omhändertagna flickor
FoU-Forskningsrapport 2009:1	Att inte släppa taget. En utvärdering av SAM-teamet – ett Case management-projekt i Järfälla och Upplands-Bro 2006-2008
FoU-Forskningsrapport 2011:1	Med barnet eller blanketter i centrum? Uppföljning av handläggningssystemet Barns Behov I Centrum (BBIC) i nordvästra Stockholm
FoU-Forskningsrapport 2012:1	Socialarbetares förhållningssätt till BBIC ”Det finns hur många fördelar som helst, bara man har tid!”
FoU-Forskningsrapport 2012:2	Att leva i långvarig hemlöshet Berättelser om vägen till och från hemlöshet
FoU-Forskningsrapport 2012:3	Fattiga familjer
FoU-Forskningsrapport 2014:1	”Dom var ganska snåla, dom bjöd bara på vatten” – om barnperspektivet i det sociala arbetet i nordvästkommunerna

FoU-Forskningsrapport 2014:2

En ny grupp missbrukare eller en ny fråga för äldreomsorgen? – En rapport om organiseringen av insatser till äldre med missbruk/samsjuklighet i Ekerö och Sundbyberg

Ung i Sollentuna

– drive-in-fotboll, ett lokalt utvecklingsprojekt

I denna rapport redovisas ett uppdrag FoU-Nordväst fått från Sollentuna kommun. Uppdraget har dels bestått i en kartläggning av hur situationen för ungdomar i Sollentuna upplevs av olika aktörer och då inte minst ungdomarna själva. Den andra delen är en utvärdering av projektet drive-in-fotboll som startade i Sollentuna hösten 2013. Insamlingen av data har till största delen skett genom intervjuer med ungdomar och andra aktörer. Intervjuerna har gjorts vid två olika tidpunkter, dels innan drive-in-fotbollen startade dels när den avslutats.

I rapportens resultatdel presenteras först olika aktörers upplevelser av hur situationen gestaltar sig för ungdomarna i Sollentuna. Ungdomarnas egna röster får här stor plats. Efter detta beskrivs upplevelser och tankar kring drive-in-fotbollsprojektet. Intervjuer har gjorts med olika kommunala tjänstemän, med närpolisen, med representant för den lokala fotbollsföreningen samt med deltagande ungdomar och ledare. Rapporten avslutas med en sammanfattande analys.

ISBN: 978-91-89681-28-6

ISSN: 1651-7830